



**Πρεσβεία της Ελλάδος στα Τίρανα
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων**

ΑΛΒΑΝΙΑ

Επιχειρηματικός Οδηγός



ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

Τίρανα, 29 Ιουνίου 2010

Η έκδοση Επιχειρηματικού Οδηγού για την Αλβανία από το Γραφείο Οικονομικών Εμπορικών Υποθέσεων (Ο.Ε.Υ) της Ελληνικής Πρεσβείας στα Τίρανα, πιστεύουμε ότι θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για τον έλληνα επιχειρηματία που επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί στη χώρα αυτή. Θα αποτελεί για αυτόν μια πρώτη προσέγγιση της νομικής, οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας της Αλβανίας.

Η εικόνα της Αλβανίας στον κόσμο βελτιώνεται ραγδαία και σε αυτό έχει συμβάλει αποφασιστικά η Ελλάδα, αφού αποτελεί τον πρώτο ξένο επενδυτή, τον δεύτερο εμπορικό εταίρο, βρίσκεται ανάμεσα στους έξι μεγαλύτερους παροχείς αναπτυξιακής βοήθειας ενώ χρηματοδοτεί σε σημαντικό βαθμό την οικονομική ανάπτυξη της γείτονος χώρας, μέσω των ροών συναλλάγματος που προέρχονται από τον αλβανούς μετανάστες που ζουν και εργάζονται στη χώρα μας.

Η ιστορία και η γεωγραφία συνηγορούν στην περαιτέρω ενδυνάμωση της διμερούς οικονομικής συνεργασίας και είναι χαρακτηριστικό ότι το 2009 οι ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 4% προσεγγίζοντας τα 500 εκ Ευρώ.

Το έντονο ενδιαφέρον των ελληνικών επιχειρήσεων για την Αλβανία, αντανακλάται και στο γεγονός ότι το Γραφείο Ο.Ε.Υ Τιράνων (που εξ αρμοδιότητας υποστηρίζει την εξωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων στην αλβανική αγορά), δέχεται ετησίως και ανταποκρίνεται σε πάνω από 300 αιτήματα ελληνικών επιχειρήσεων και φορέων.

Το Γραφείο μας, προς υποστήριξη της δυναμικής αυτής παρουσίας διοργανώνει ετησίως 10 επιχειρηματικές αποστολές και συμμετοχές σε διεθνείς ή περιφερειακές εκθέσεις στην Ελλάδα, εθνική συμμετοχή σε εμπορική έκθεση στα καθώς και το ετήσιο Φόρουμ Ελληνο-Αλβανικών Οικονομικών σχέσεων στα Τίρανα ενώ εκδίδει πάνω από 20 δελτία ποικίλης οικονομικής και νομικής πληροφόρησης.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω για την συμβολή τους στην δημιουργία αυτού του Επιχειρηματικού Οδηγού ιδιαίτερα τον κο Σπύρο Οικονόμου Γραμματέα Α' Ο.Ε.Υ, ο οποίος ασχολήθηκε διεξοδικά με την επεξεργασία όλων των πληροφοριών και δεδομένων που εμπεριέχονται σε αυτόν αλλά και την κα Μαρία Βασιλάκη, Γραμματέα Β' Ο.Ε.Υ καθώς και την κα Σοφία Κίτση επιστημονική συνεργάτιδα του Γραφείου μας.

*Χρήστος Φαρμάκης
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'*



1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ	9
1.1. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	9
1.2 ΚΛΙΜΑ	9
1.3. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	9
1.4. ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ – ΠΛΟΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	10
1.4.1 Φυσικοί Πόροι	10
1.4.2 Χρήσεις γής.....	10
1.4.2.1 Δημόσιες εκτάσεις.....	10
1.4.2.2 Πώληση γής σε αλλοδαπούς	11
1.5. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	11
1.5.1 Ο Πληθυσμός.....	11
1.5.1.1 Σύνθεση του πληθυσμού.....	11
1.5.1.2 Στοιχεία διαβίωσης του πληθυσμού	12
1.5.2 Η Θρησκεία	13
1.5.3 Η γλώσσα.....	14
2. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	16
3. ΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ	18
3.1. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	18
3.1.1 Διπλωματική εκπροσώπηση της Αλβανίας στην Ελλάδα	20
3.1.2 Διπλωματική εκπροσώπηση της Ελλάδος στην Αλβανία	21
3.2 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	21
3.2.1 Κεντρική και Περιφερειακή Διοίκηση	21
3.2.2. Ειδικευμένες Δημόσιες Υπηρεσίες – Οργανισμοί και Εποπτικές Αρχές.....	23
3.2.3. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση	25
3.3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	25
3.3.1 Περιβαλλοντική ρύπανση.....	25
3.3.2 Περιβαλλοντική Πολιτική.....	26
3.3.2.1 Διεθνείς Συμφωνίες για το περιβάλλον.....	26
3.3.2.2 Θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής πολιτικής για τις επιχειρήσεις.....	27
3.4. ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΔΙΚΤΥΑ – ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	27
3.4.1 Μεταφορές	27
3.4.1.1 Οδικές Μεταφορές.....	28
3.4.1.2 Σιδηροδρομικές Μεταφορές	28
3.4.1.3 Θαλάσσιες Μεταφορές- Λιμάνια	29
3.4.1.4 Αερομεταφορές- Αερολιμένες.....	30
3.4.2 Ζώνες Ελεύθερων Οικονομικών Συναλλαγών	31
3.4.2.1 Ελεύθερες ζώνες.....	31
3.4.2.2 Βιομηχανικά Πάρκα.....	32
3.5. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	33
3.5.1 Ηλεκτρική Ενέργεια	33
3.5.2 Διυλιστήρια	35
3.5.3 Αγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου	36
3.6. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....	36
3.6.1 Ταχυδρομικές Υπηρεσίες	36
3.6.2 Τηλεπικοινωνίες	37
3.6.2.1 Σταθερή και κινητή τηλεφωνία.....	37
3.6.2.2 Υπηρεσίες Διαδικτύου.....	38
3.6.2.3 Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας	38
3.6.3 Τουρισμός	39
3.7. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	40
3.7.1 Το αλβανικό Τραπεζικό Σύστημα.....	40
3.7.1.1 Η Αλβανική Τραπεζική Αγορά.....	40
3.7.1.2 Η Κεντρική Τράπεζα της Αλβανίας	41
3.7.1.3 Το Γραφείο Εγύησης καταθέσεων της Αλβανίας.....	41

3.7.1.4 Συναλλαγές και κατοχή ξένου συναλλάγματος.....	42
3.7.2 Το Χρηματιστήριο Αξιών Τιράνων (ΧΑΤ).....	42
3.8 Η ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ.....	42
3.8.1 Θεσμικό πλαίσιο.....	42
3.8.2 Η ασφαλιστική αγορά.....	42
4. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ.....	44
4.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ.....	44
4.2 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ – ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.....	44
4.2.1 Εργατικό δυναμικό.....	44
4.2.2 Εργασιακές σχέσεις.....	45
4.2.2.1 Υποχρεώσεις του εργοδότη.....	46
4.2.2.2 Υποχρεώσεις των εργαζομένων.....	46
4.2.2.3 Κατά των Διακρίσεων.....	46
4.2.2.4 Αλλοδαποί εργαζόμενοι στην Αλβανία.....	46
4.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ.....	47
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΟΙ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.....	48
5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ- ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ- ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	49
5.1. ΓΕΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	49
5.2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	51
5.2.1. Εισαγωγές – Κυριότεροι εμπορικοί εταίροι.....	52
5.2.2. Εξαγωγές – Κυριότεροι εμπορικοί εταίροι.....	53
5.3. ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.....	55
5.3.1. Θεσμικό πλαίσιο.....	55
5.3.2 Ελληνική επιχειρηματική παρουσία.....	55
5.3.3 Ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια.....	56
5.3.4. Διμερές Εμπόριο.....	56
5.3.4.1. Εισαγωγές Αλβανίας από Ελλάδα.....	56
5.3.4.2. Εξαγωγές Αλβανίας από Ελλάδα.....	57
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΕΠΙΧΕΙΡΕΪΝ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ.....	58
6. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	59
6.1. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ.....	59
6.1.1. Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολόγησης.....	61
6.1.2. Φορολογία επιχειρήσεων (Corporate Income Tax).....	61
6.1.3 Φορολογία εισοδήματος (Personal Income Tax).....	62
6.1.3.1 Παρακράτηση φόρου εισοδήματος (Withholding Tax).....	63
6.1.3.2 Παρακράτηση φόρου εισοδήματος “στην Πηγή” (Source Tax).....	63
6.1.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας.....	63
6.1.5 Τέλη κατανάλωσης.....	64
6.1.6. Φόρος Ακίνητης Περιουσίας.....	65
6.1.6.1 Φορολογική βάση Κτηρίων (ALL/m2 ετησίως).....	65
6.1.6.2 Φορολογική βάση αγροτικής γης (ALL/m2 ετησίως).....	65
7. ΔΑΣΜΟΙ-ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΕΛΩΝΕΪΩΝ.....	66
7.1. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ.....	66
7.1.1 Δασμολογικό καθεστώς.....	67
7.1.2 Τελωνειακό καθεστώς.....	67
7.1.3. Δασμοί και ΦΠΑ.....	68
7.1.3.1 Εισαγωγές.....	68
7.1.3.2 Εξαγωγές.....	68
7.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΩΝ.....	69
7.3. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΕΕ- ΆΡΣΗ ΔΑΣΜΩΝ.....	70
7.4 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ- ΆΡΣΗ ΔΑΣΜΩΝ.....	72
8. ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ.....	74

8.1	ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ	74
8.1.1	Το επενδυτικό περιβάλλον	74
8.1.2	Επενδυτικοί φορείς – θεσμικό πλαίσιο	74
8.1.2.1	Ο Επενδυτικός Οργανισμός της Αλβανίας (ALBINVEST).....	74
8.1.2.2	Διεθνείς Συνθήκες και Συμβάσεις Προστασίας των επενδύσεων.....	75
8.1.2.3	Ζώνες Ελεύθερων Οικονομικών Συναλλαγών	75
8.1.2.4	Εμπορικά και επιχειρηματικά κέντρα	76
8.1.2.5	Θεσμικό πλαίσιο	76
8.1.3	Επενδυτικά κίνητρα	76
8.1.4	Οι κυριότεροι τομείς ξένων επενδύσεων στην Αλβανία	77
8.1.4.1	Επενδύσεις στον αγροτικό τομέα	77
8.1.4.2	Επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης.....	78
8.1.4.3	Επενδύσεις στον τομέα του Τουρισμού	78
8.2	ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ.....	78
8.3	ΊΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	79
8.3.1	Ίδρυση Υποκαταστήματος	81
8.3.2	Έκδοση περιβαλλοντικών αδειών	81
8.4	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	82
8.4.1	Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας.....	82
8.4.2	Προστασία Προσωπικών Δεδομένων.....	83
8.4.3	Ανταγωνισμός	84
8.4.4	Δημόσιες προμήθειες	84
8.4.5	Προστασία καταναλωτή.....	84
8.5	ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	84
8.5.1	Ωράριο εργασίας.....	85
8.5.2	Αποζημίωση λόγω υπερωρίας.....	85
8.5.3	Κατώτατη αμοιβή.....	85
8.5.4	Υποχρεώσεις του εργοδότη.....	85
8.5.5	Υποχρεώσεις των εργαζομένων	86
8.5.6	Κατά των Διακρίσεων	86
8.5.7	Συμβάσεις Εργασίας.....	86
8.5.7.1	Λήξη σύμβασης Εργασίας.....	87
8.5.7.2	Συλλογική Απόλυση.....	88
8.5.8	Διακοπές/ Άδεια μετ' αποδοχών.....	89
8.5.9	Αλλοδαποί εργαζόμενοι στην Αλβανία	89
8.5.9.1	Άδεια παραμονής για εργασία στην Αλβανία, αλλοδαπού.....	89
8.5.9.2	Άδεια παραμονής για αλλοδαπό Διευθυντή αλβανικής εταιρείας	90
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΪΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΎΝΣΕΙΣ		92
9. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΪΕΣ – ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΎΝΣΕΙΣ		93
9.1.	ΓΛΩΣΣΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	93
9.2	ΩΡΑΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ- ΕΠΪΣΗΜΕΣ ΑΡΓΪΕΣ	93
9.3.	ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ.....	93
9.4.	ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ-ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	94
9.5.	ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΪΕΣ – ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΪΕΣ	94
9.6.	ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΎΝΣΕΙΣ	95
9.6.1.	Ελληνικές Υπηρεσίες στην Αλβανία.....	95
9.6.2	Δημόσιες Υπηρεσίες της Αλβανίας	96
9.6.3	Αντιπροσωπείες Διεθνών οργανισμών.....	97
9.6.4	Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και φορείς εποπτείας	99
9.6.4.1	Φορείς Εποπτείας.....	99
9.6.4.2	Εμπορικές τράπεζες.....	99
9.6.4.3	Χρηματιστήρια Αξιών	101
9.6.5.	Οικονομικά-Εμπορικά Επιμελητήρια και Ενώσεις.....	101
9.6.6	Επιλογή Ξενοδοχείων.....	103
9.6.7	Επιλογή Εστιατορίων	105
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΚΉΝΤΡΑ.....		106
A.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΚΉΝΤΡΑ.....	106

B. ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	107
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ (ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ)	109
Γενικά	109
Πολίτευμα – Διοίκηση.....	109
Δημογραφικά στοιχεία.....	110
Περιβάλλον.....	111
Εκπαίδευση (ιδρύματα-φοιτούντες, 2005-2007)	111
Νηπιαγωγεία	111
Υγεία (έτος 2007)	111
Μεταφορές	112
Διαβίωση	112
Βασικά οικονομικά Στοιχεία	113
Παραγωγή.....	113
Κατανάλωση.....	113
Κρατικός προϋπολογισμός	113
Εξωτερικό εμπόριο	113
Ενέργεια	114

**ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Η χώρα, οι πόροι και το ανθρώπινο δυναμικό,
οι Υποδομές και το Περιβάλλον**

1. Γενικά στοιχεία για τη χώρα

1.1. Γεωγραφικά στοιχεία

Χώρα της **χερσονήσου του Αίμου** (δυτικά Βαλκάνια), η Αλβανία αποτελεί την 144^η χώρα σε έκταση στον κόσμο, με 28.748 τ. χλμ., εκ των οποίων επιφάνεια 1.350 τ. χλμ καλύπτεται από ποταμούς και λίμνες, ενώ τα χωρικά της ύδατα εκτείνονται στα 12 ναυτικά μίλια. Η χώρα εκτείνεται μεταξύ των συντεταγμένων, 41.00 βόρεια και 20.00 ανατολικά και συνορεύει στα ανατολικά με την ΠΓΔΜ (151 χλμ.), νότια και νοτιοανατολικά με την Ελλάδα (282 χλμ.), βόρεια και βορειοανατολικά με το Κοσσυφοπέδιο (112 χλμ.) και το Μαυροβούνιο (172 χλμ.) και στα δυτικά της βρέχεται από την Αδριατική Θάλασσα και το Ιόνιο Πέλαγος, σε ακτογραμμή μήκους 362 χλμ.

Η **τοπική ώρα** είναι UTC +1, σύν μία ώρα για την περίοδο εφαρμογής του θερινού ωραρίου, από την τελευταία Κυριακή του Μαρτίου, μέχρι την τελευταία Κυριακή του Οκτωβρίου.

Το **μέσο υψόμετρο** της χώρας είναι διπλάσιο από το μέσο ευρωπαϊκό υψόμετρο, ήτοι 708 μέτρα, με υψηλότερη κορυφή στα ανατολικά της χώρας το όρος Korabi (2.753 μ. από το επίπεδο της θάλασσας).

Οι **κυριότερες παραλίες** είναι: Velipoja, Tale, Shengjinit, Divjaka, Semani, Δυρράχιο, Αυλώνα, Δέρμη, Χιμάρα και Άγιοι Σαράντα.

Τη χώρα διασχίζουν **οκτώ (8) μεγάλοι ποταμοί** οι οποίοι διακλαδίζονται σε 152 παραποτάμους, και εκβάλλουν στην Αδριατική θάλασσα 1308 κ.μ./s ύδατος. Από τη συνολική ετήσια ποσότητα 42,25 δις κυβικών μέτρων ύδατος, μόνο 12,8 δις ανήκουν στα υπόγεια ύδατα. Ο μεγαλύτερος ποταμός είναι ο Δρίνος, (πάνω από 400 χλμ), ενώ ο ποταμός Buna μήκους 44 χλμ., είναι πλωτός.

Επιπλέον, στη χώρα υπάρχουν **τρεις λίμνες**, της Σκόδρας (368 τ.χ.), της Οχρίδας και των Πρεσπών.

1.2 Κλίμα

Το κλίμα της χώρας είναι μεσογειακό, ωστόσο λόγω των ορεινών περιοχών, το κλίμα ποικίλει με τις μέσες θερμοκρασίες να κυμαίνονται από 3,5°C σε 8,9°C το χειμώνα και από 17,8°C σε 24,6°C το καλοκαίρι. Οι μέσες ετήσιες βροχοπτώσεις στην αλβανική επικράτεια, είναι 1430 mm/vit. Τα μεταλλικά στοιχεία των υδάτων είναι χαμηλά, μεταξύ 150 και 500 mg/l.

1.3. Φυσικό Περιβάλλον

Η Αλβανία είναι πλούσια σε χαμηλά μεσογειακά δάση. Η πανίδα και η χλωρίδα της χώρας χαρακτηρίζεται από ποικιλία. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν το όρος Tomori ή baba tomori του οποίου η κορυφή είναι επίπεδη και γι' αυτό αποκαλείται ο «θρόνος των θεών», καθώς και το όρος Bardhe στο οποίο έχει κατασκευαστεί ναός.

Αρκετές περιοχές προστατεύονται από διεθνείς συνθήκες, όπως ο υδροβιότοπος των Πρεσπών και τα πάρκα Tomorri Dajti, Thethi, Qafshatme, Hotove, Drenove. Divjake, Lure, Λογαρά, καθώς και οι περιοχές της Νάρτας, Βουθρωτού, Orikum κ.α.

Κυριότερα περιβαλλοντικά θέματα αφορούν στην **καταστροφή των δασών**, στην **μόλυνση των υδάτων**, καθώς και στην **αποκατάσταση των περιοχών με ιδιαίτερο περιβαλλοντικό φορτίο** λόγω βιομηχανικών καταλοίπων. Σε μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας το 2008, από κοινού με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, σχετικά με την περιβαλλοντική αποκατάσταση, καταρτίστηκαν προγράμματα αποκατάστασης των δέκα πλέον επειγουσών περιπτώσεων (hot spots) περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, τα οποία χρηματοδοτούνται από το UNDP.

1.4. Φυσικές Πηγές – Πλουτοπαραγωγικοί πόροι

1.4.1 Φυσικοί Πόροι

Η χώρα είναι πλούσια σε **φυσικές πηγές** με υπέδαφος πλούσιο σε μεταλλεύματα, ενώ διαθέτει **41,7 κ. χλμ (2001), υδάτινους πόρους** για την παραγωγή υδροηλεκτρικής Ενέργειας. Η χώρα διαθέτει πλούσια αποθέματα **ξυλείας** ενώ το υπέδαφος είναι πλούσιο σε κοιτάσματα **Άνθρακα, Βωξίτη, Χρωμίου, Χαλκού, Σίδηρομεταλλεύματος, Νικελίου και άλατος**, ενώ υφίστανται **αξιόλογα κοιτάσματα Πετρελαίου, και Φυσικού Αερίου**.

Τα **υδάτινα αποθέματα** κατάλληλα για αγροτική –βιομηχανική χρήση, ανέρχονται σε 1,71 κυβ. χλμ/gard, εκ των οποίων 62% για αγροτική εκμετάλλευση και 11% για βιομηχανική χρήση.

Τα αποδεδειγμένα **υπόγεια και υποθαλάσσια αποθέματα** της χώρας σε **πετρέλαιο**, ανέρχονται σε 165 εκατ. βαρέλια (έναντι 4,5 εκατ. βαρελιών της Ελλάδος και 8,1 εκατ. της Βουλγαρίας), και τα εκτιμώμενα σε 100-200 εκατ. m3.

Το 2007 η παραγωγή **φυσικού αερίου**, ανήρχετο σε 11.089.000 m3N. Από αυτά η εσωτερική κατανάλωση είναι 4.460.000m3N. Οι κυριότερες περιοχές κοιτασμάτων φυσικού αερίου είναι Rovelce, Divjaka, Frakulla Panaja και Delvina. Το απαρχειωμένο δίκτυο μεταφοράς έχει μήκος 498 χλμ.

Ο **λιγνίτης** της χώρας δεν είναι καλής ποιότητας και έχει χαμηλή θερμική αξία, με συνέπεια να καθίσταται αντικοινωνική η χρήση του σε σύγκριση με τον εισαγόμενο. Η ετήσια παραγωγή έχει μειωθεί στους 30 εκ. τόνους. Τα αποθέματα της χώρας εκτιμώνται σε 225 εκατ. τόνους. Το σημαντικότερο εργοτάξιο εξόρυξης είναι αυτό της Memaliaj. Τρία μικρότερα βρίσκονται στη περιοχή της Κορυτσάς.

1.4.2 Χρήσεις γής

Το 43% της Αλβανίας αποτελείται από πεδινά εδάφη, το 23% από βουνά και το 34% από πλαγιές & λόφους. Το 36% της χώρας καλύπτεται από δάση, το 15% αποτελεί βοσκοτόπια, ενώ το 24% του αλβανικού εδάφους αποτελεί αγροτικές εκμεταλλεύσεις, εκ των οποίων όμως, μόνο το 4,21% αποτελεί μόνιμες καλλιέργειες, Η αρδευτική γη εκτείνεται σε 3.530 τ. χλμ (2003)

1.4.2.1 Δημόσιες εκτάσεις

Η δημόσια ιδιοκτησία στη γή προσδιορίζεται από το νόμο 8743/22.02.2001 «για την Κρατική ιδιοκτησία», στον οποίο προβλέπονται και οι όροι καθώς και οι προϋποθέσεις διάθεσης της δημόσιας γής για

χρήση και εκμετάλευση σε ιδιώτες. Ο νόμος 7980/27.07.1995 (άρθρο 3) προβλέπει την απαγόρευση οιασδήποτε μεταβολής στο ιδιοκτησιακό καθεστώς όσον αφορά στη γη για την οποία δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αποζημίωσης των προηγούμενων ιδιοκτητών της, με την εξαίρεση ωστόσο της παραγράφου 3/β η οποία προβλέπει ότι το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει την πώληση ελεύθερης δημόσιας ιδιοκτησίας εάν η σχεδιαζόμενη επένδυση στην γη αυτή, είναι ιδιαίτερης σημασίας για την χώρα.

1.4.2.2 Πώληση γής σε αλλοδαπούς

Η αγορά ακινήτων στην Αλβανία ρυθμίζεται από τον νόμο 7843 «για την εγγραφή ακινήτων» και από τον νόμο 7980/22.07.1995 «για την απόκτηση γης». Σύμφωνα με τον νόμο 7980/22.07.1995, οι αλλοδαποί ως φυσικά πρόσωπα δεν διακινούνται να αγοράσουν γή στην Αλβανία, ωστόσο αυτό είναι δυνατόν για τα νομικά πρόσωπα της αλλοδαπής σε περίπτωση που η επένδυση που πρόκειται να πραγματοποιήσουν αυτά τα πρόσωπα στην Αλβανία, θα ξεπερνά το τριπλάσιο της αξίας της χρησιμοποιούμενης γης.

1.5. Δημογραφικά στοιχεία

1.5.1 Ο Πληθυσμός

1.5.1.1 Σύνθεση του πληθυσμού

Ο αλβανικός **πληθυσμός** ανέρχεται σε 3.619.778 (Ιούλιος 2005). Πάνω από 40% του πληθυσμού ανήκει στην ηλικία 0-19 ετών. Τα κυριότερα δημογραφικά στοιχεία καταγράφονται στον Πίνακα 1 κατωτέρω, ενώ η γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού στην αλβανική επικράτεια, καταγράφεται στον Πίνακα 3.

Η ακριβής **σύνθεση του πληθυσμού** διαφέρει ανάλογα με τον φορέα που πραγματοποιεί την έρευνα. Το ποσοστό των Αλβανών αναφέρεται από 86% έως και 97%, οι Έλληνες καταγράφονται από 12% έως και 1%, ενώ ποσοστό από 2% έως και 0,5%, καταγράφεται σε άλλες εθνότητες, όπως Βλάχοι, Ρωμά, Σέρβοι, και Βούλγαροι σύμφωνα με στοιχεία του Ιουλίου 2005.

Πίνακας 1:
Δημογραφικά στοιχεία

Ηλικιακή δομή	0-14 χρονών: 23.6% (άνδρες 447,126, γυναίκες 406,757) 15-64 χρονών: 66.9% (άνδρες 1,239,819, γυναίκες 1,180,720) 65 και άνω: 9.5% (άνδρες 160,241, γυναίκες 185,115)
Ρυθμός Αύξησης πληθυσμού	
Προσδόκιμο ζωής	
Μέση ηλικία	0,538% ετησίως (2007)
Ποσοστό γεννήσεων	77,96 έτη,(2007), 72 έτη (2000), 71 έτη (1995)
Ποσοστό θανάτων	29,9 έτη (Άνδρες 29,3 Γυναίκες, 30,6)
Ποσοστό γονιμότητας	15/1000
Βρεφική θνησιμότητα	5,4/1000
Ρυθμός μετανάστευσης	2,01 τέκνα / θήλυ
Πληθυσμός στην ύπαιθρο	18,62/1000
Ετήσιος ρυθμός αστυφιλίας	-4,41 ανά 1000 κατοίκους
Αναλφάβητοι (2001)	47%
Διάρκεια σχολικής εκπαίδευσης	1,9%
Δαπάνες για την παιδεία	1,3% (Άνδρες 0,8%, Γυναίκες 1,7%)
Ενηλικίωση	11 έτη
Πληθυσμός κάτω από τα όρια της φτώχειας	2,9% του ΑΕΠ (2002) 18 ετών 25% (2004)

Πηγή. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Αλβανίας. Επεξεργασία, Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

1.5.1.2 Στοιχεία διαβίωσης του πληθυσμού

Όσον αφορά στα **στοιχεία διαβίωσης** του πληθυσμού, η Αλβανία έχει πραγματοποιήσει άλματα τα την τελευταία δεκαετία. Τα στοιχεία διαβίωσης του πληθυσμού, παρατίθενται κατωτέρω στον πίνακα 2 όπου καταγράφονται στατιστικά στοιχεία ενδεικτικά του επιπέδου διαβίωσης, ενώ στον πίνακα 3 παρατίθεται η γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού.

Πίνακας 2:
Στοιχεία διαβίωσης του αλβανικού πληθυσμού

Συνδρομητές σταθερής τηλεφωνίας	353.600 (2005), 212.870 (2002), 114.784 (1998).
Συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας	2,3 εκ.(2007), 1.350.000 (2004), 350.000 (2000)
Αριθμός χρηστών διαδικτύου	471.200 (2006)
Αριθμός παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs)	10 (2001), Κωδικός χώρας στο διαδύκτιο: .al
Αριθμός Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (2005)	<u>Τηλεοπτικοί Σταθμοί:</u> 67 (3 εθν. Εμβέλειας, 62 τοπικοί, 2 καλωδ) <u>Ραδιοφωνικοί σταθμοί:</u> AM 13, FM 46, SW 1
Οχήματα ανά 1000 κατοίκους	Αυτοκίνητα 61 (2000: 30)
Αριθμός νέων οικοδομών (2007)	Κατοικίες 881, ξενοδοχεία 11, εμπορικά κτήρια 343, βιομηχανικά κτήρια 54, άλλα κτήρια 152 (σύνολο 2004: 1.441 σύνολο 2002: 2.698).
Κατανομή Κατανάλωσης (2004)	Χαμηλότερο 10%: 3,4% Υψηλότερο 10%: 24,4% Συντελεστής Gini: 26,7
Αριθμός νοσοκομείων (2007)	51
Αριθμός κλινών (2007)	9.284
Αριθμός περιθαλπομένων (2007)	272.402
Ιατροί ανά 100.000 κατ.(2007)	119
Νοσηλευτικό προσωπικό ανά 100.000 κατ.(2007)	358
Εκπαίδευση (ιδρύματα-φοιτούντες, 2005-2007)	Δαπάνες για εκπαίδευση 2,9% ΑΕΠ (2002)
Νηπιαγωγεία	1.573 – 74.642
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	1.725 – 450.702
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	376 – 138.788
Ανώτερες-Ανώτατες σχολές	10-72.465

Πηγή. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Αλβανίας. Επεξεργασία, Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

1.5.2 Η Θρησκεία

Στην Αλβανία επικρατεί **ανεξιθρησκία**, με το 60% - 70%, του πληθυσμού να δηλώνει μουσουλμανικό θρήσκευμα εκ των οποίων τα τρία τέταρτα Σουνίτες και το ένα τέταρτο Μπεκτασήδες, (Bektashi). Η Αλβανία διαθέτει τη μεγαλύτερη κοινότητα Bektashi στον κόσμο. Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνών οργανισμών, το 20% έως 27% του αλβανικού πληθυσμού αποτελείται από Ορθόδοξους, και το 10% έως και 13% από Καθολικούς. Ο μουσουλμανικός πληθυσμός είναι διασκορπισμένος σχεδόν σε όλη τη χώρα ενώ οι ορθόδοξοι βρίσκονται κυρίως στο Νότο και οι Καθολικοί στο Βορρά. Ο ακριβής αριθμός των θρησκευτικών κοινοτήτων δεν είναι γνωστός αφού το 1967 είχε απαγορευτεί η λειτουργία και δραστηριότητα όλων των εκκλησιών και κάθε έκφραση θρησκευτικής λατρείας.

1.5.3 Η γλώσσα

Επίσημη **γλώσσα** είναι η Αλβανική όπως αυτή μετεξελίχθηκε από την Τοσκική, (Tosk) διάλεκτο, η οποία υιοθετεί το λατινικό αλφάβητο 36 χαρακτήρων, ενώ ομιλείται ευρέως η ελληνική κυρίως στο Νότο, και σε ορισμένες περιοχές η Βλάχικη, η Ρουμάνικη, καθώς και η Σερβική.

Τόσο η αγγλική όσο και η ιταλική αποτελούν τις συνηθισμένες γλώσσες που οι Αλβανοί διδάσκονται «ως ξένη γλώσσα», και οι οποίες χρησιμοποιούνται ευρύτατα στις επιχειρηματικές επαφές και εμπορικές συναλλαγές, ενώ ευρεία είναι και η χρήση της ελληνικής, κυρίως λόγω του μεγάλου αριθμού αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα.

Πίνακας 3:
Γεωγραφική Κατανομή Πληθυσμού
(εκτιμήσεις-απογραφή 2001)

A/A	Επαρχίες	Πληθυσμός	Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού
1	Berat (Μπεράτι)	138.410	3,82%
2	Bulqiyë	45.985	1,27%
3	Delvine (Δέλβινο)	11.859	0,33%
4	Devoll	37.844	1,05%
5	Diber (Δίβρη)	86.144	2,38%
6	Durrës(Δυρράχιο)	202.988	5,61%
7	Elbasan(Ελμπασάν)	234.974	6,49%
8	Fier (Φιέρι)	210.154	5,81%
9	Gramsh	36.935	1,02%
10	Gjirokaster (Αργυρόκαστρο)	61.991	1,71%
11	Has	19.942	0,55%
12	Kavajë (Καβάγιε)	88.415	2,44%
13	Kolonjë	21.176	0,59%
14	Korçë (Κορυτσά)	173.499	4,79%
15	Krujë (Κρούγια)	74.367	2,05%
16	Kuçovë	36.572	1,01%
17	Kukës (Κούκες)	67.367	1,86%
18	Kurbin	64.159	1,77%
19	Leyhë	78.228	2,16%
20	Librahid	77.520	2,14%
21	Lushnjë (Λούσνια)	159.351	4,40%
22	Malesi M.	38.770	1,07%
23	Mallakaster	41.881	1,16%
24	Mat	63.906	1,77%
25	Mirditë	40.265	1,11%
26	Peqin	34.920	0,96%
27	Permet	28.837	0,80%
28	Pogradec (Πόγραδετς)	80.900	2,23%
29	Pukë	40.464	1,12%
30	Sarandë (Άγιοι Σαράντα)	55.235	1,53%
31	Skrapar	34.874	0,96%
32	Shkodër (Σκόδρα)	215.790	5,96%
33	Tepelenë	37.475	1,04%
34	Tirana (Τίρανα)	773.150	21,36%
35	Tropojë (Τροπόγια)	38.154	1,05%
36	Vlorë (Αυλώνα)	167.277	4,62%

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Αλβανίας. Επεξεργασία, Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

2. Σύντομη ιστορική αναδρομή

Η καταγωγή των Αλβανών αποτελεί θέμα αμφισβήτησης μεταξύ των ιστορικών, των οποίων η πλειοψηφία συμφωνεί ότι προέρχονται από τους προϊστορικούς πληθυσμούς των Βαλκανίων, όπως Ιλλυριοί και Δάκες. Οι αλβανοί πρωτοεμφανίζονται σε ιστορικά κείμενα στις Βυζαντινές πηγές, στο τέλος του 11^{ου} αι. μ.Χ. Η αλβανική γλώσσα, αποτελεί ξεχωριστό κλάδο της ινδοευρωπαϊκής και ανήκει στην ομάδα "satem".

Η περιοχή στην οποία εκτείνεται σήμερα το αλβανικό κράτος, άρχισε να κατοικείται στην παλαιολιθική εποχή, πριν 100.000 χρόνια, σύμφωνα με στοιχεία ανασκαφών όπου ανακαλύφθηκαν οικισμοί στο σπήλαιο Gajtani (Σκόδρα), στο όρος Dajtit, στο Xara (Άγιοι Σαράντα) κ.α. Επίσης η αρχαιολογική σκαπάνη έχει φέρει στο φως νεολιθικούς οικισμούς (π.χ. 12 στην περιοχή της Κορυτσάς) εκ των οποίων οι πλέον γνωστοί είναι αυτός στο Maliq όπου βρίσκεται η γνωστή "κατοικία του Maliq" η οποία ανακαλύφθηκε το 1948, το σπήλαιο Velca, οι σχεδιασμοί στο σπήλαιο Lerecina κ.α. Λίθινα αντικείμενα τα οποία εκτίθενται στα αλβανικά μουσεία, ανακαλύφθηκαν στο σπήλαιο Komitkut της περιοχής Kolojje και στη "σπηλιά" στη Χιμάρα, ενώ αντικείμενα της εποχής του Χαλκού, έχουν ανακαλυφθεί σε περιοχές της χώρας, όπως Rayhoku, Mati, στο χωριό Vajze του Αυλώνας, και στο χωριό Βοδινό της περιοχής Αργυροκάστρου.

Στην περιοχή αναπτύχθηκε **στο τέλος του V αιώνα το κράτος των Ιλλυριών**, των οποίων ο πολιτισμός σώζεται κυρίως σε κοσμήματα αφού δεν έχουν βρεθεί άλλα μνημεία. Ως πρώτος βασιλιάς, αναφέρεται ο Sira ενώ ο πλέον γνωστός είναι ο μεταγενέστερος του, Bardhyl. Ωστόσο στοιχεία ύπαρξης των Ιλλυριών στην περιοχή, ανάγονται στην περίοδο του "σιδήρου" την πρώτη χιλιετία π.Χ. οπότε αναπτύχθηκαν τα διάφορα Ιλλυρικά φύλλα όπως Ανδριανοί, Ενκελειδοί, Ταουλανδοί, Πιρουσσιοί, οι οποίοι είχαν στενές σχέσεις με τα ελληνικά φύλλα των Χαόνων και Μολοσσών καθώς και με το θρακικό φύλλο των Δαρδανίων. Στην εποχή του σιδήρου αναπτύχθηκαν οι πόλεις Μπιλίσι, Σκόδρα, Αντίπατρε, Αυλώνα, Δυμάλι, Αμαντια, Αντιγωνέα καθώς και οι αποικίες του Δυρραχίου, της Απολλωνίας, του Όρικοου, και του Βουθρωτού.

Το 168 π.Χ. η Ιλλυρία κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους, υπό τον Παύλο Αιμιλιανό και παρέμεινε υπό Ρωμαϊκή και μετέπειτα Βυζαντινή κυριαρχία μέχρι τη περίοδο της μετανάστευσης των Σλαβικών φύλων τον 7^ο αι. μ.Χ. οπότε και ενσωματώθηκε στη βουλγαρική Αυτοκρατορία τον 9^ο αι. μ.Χ.

Η **πρώτη καταγραφή του αλβανικού εθνικού στοιχείου** χρονολογείται την περίοδο δημιουργίας του πρώτου πυρήνα του αλβανικού κράτους το μεσαίωνα, με τη δημιουργία του "Βασιλείου της Αλβανίας" στην Νότια Αλβανία και του "Πριγκιπάτου των Αρμπεριών" στη Βόρεια Αλβανία το οποίο είχε πρωτεύουσα την Κρούγια και πλέον γνωστό κέντρο την Ντερφαντίνα, ιδρυτής του οποίου ήταν ο Progoni τον οποίον διαδέχθηκαν ο Gjini και ο Dhimiter. Το "Πριγκιπάτο των Αρμπεριών" γνώρισε τη μεγαλύτερη δόξα, υπό τον τρίτο και τελευταίο Πρίγκιπα της Αλβανίας Dhimiter Progoni (1208-1216) ο οποίος είχε ως σύζυγο την Komnena, κόρη του σέρβου Πρίγκιπα Stefan Nemanja και εγγονή του Βυζαντινού Αυτοκράτορα Αλεξίου III Αγγέλου, και τον οποίο οι Δυτικοί προσφωνούσαν με τους τίτλους *judex* ("judge") και *princeps Arbanorum* ενώ οι Βυζαντινοί του απένειμαν τους τίτλους "Μέγας Άρχων" και "Πανυπερσέβαστος". Με την πτώση της δυναστείας των Progon, το "Πριγκιπάτο των Αρμπεριών" πέρασε στην εξουσία των Grigor Kamona και Gulam of Albania, και διαλύθηκε το 1255. Άλλα γνωστά πριγκιπάτα Αρμπερεσιών ήταν τα Balshqive, Muzakajve και Ardianeve τα οποία

δημιουργήθηκαν μετά το θάνατο του εθνικού ήρωα που αντιμετώπισε τους τούρκους για 25 χρόνια, του Γεωργίου Καστριώτη Σκερντέμπεη (1468).

Το **“Βασίλειο της Αλβανίας”** (*Regnum Albaniae*), δημιουργήθηκε το 1271 από τον Charles of Αηίου στην περιοχή που αυτός κατέκτησε από το “Δεσποτάτο της Ηπείρου”.

Η περιοχή κατακτήθηκε από την **Οθωμανική Αυτοκρατορία τον 15^ο αι.** για να υπαχθεί διοικητικά στην Επαρχία της Rumelias μέχρι το 1912 οπότε ανακηρύχθηκε το πρώτο ανεξάρτητο αλβανικό κράτος στον Αυλώνα στις 28 Δεκεμβρίου 1912 υπό τον Ismail Qemali ο οποίος κυβέρνησε επί 14 μήνες, μετά από 40 έτη περίπου αυτονομιστικών κινήσεων όπως εκείνο της “Αλβανικής Ένωσης της Πριζρένης” το 1878, υπό την καθοδήγηση ανδρών όπως οι Ismail Qemali και Luigi Gurakugi τον 19ο αι. αλλά και των Naum Veqilharxi, Jeronim De Rada, αδερφών Frasheri, Pashko Vasa, Konstandin Kristoforidi, τον 18^ο αι. Τη μικρής διάρκειας “Μοναρχία” (1914-1925) διαδέχθηκε η ακόμη μικρότερης διάρκειας πρώτη “αλβανική Δημοκρατία” (1925-1928), για να αντικατασταθεί από μία ακόμη “Μοναρχία” (1928-1939), η οποία υπέκυψε στις 7 Απριλίου 1938, στη φασιστική Ιταλία.

Μετά την **απελευθέρωση από την φασιστική κατοχή** στις 29 Νοεμβρίου 1944, επεβλήθη κομμουνιστικό καθεστώς υπό τον Enver Hoxha μέχρι το 1985 και τον Ramiz Alia μέχρι το 1990. Οι πρώτες ελεύθερες εκλογές μετά το 1925, πραγματοποιήθηκαν το 1991, ωστόσο η σταθερότητα στη χώρα δοκιμάστηκε με το «σκάνδαλο των πυραμίδων» το 1997, η οποία οδήγησε μεγάλο τμήμα του πληθυσμού στη μετανάστευση κυρίως σε Ελλάδα και Ιταλία αλλά και στη Γερμανία, Ελβετία και Βόρεια Αμερική.

Το 2005, με την αποφασιστική εκλογική νίκη του Δημοκρατικού Κόμματος, σταθεροποιήθηκε η μετάβαση στη Δημοκρατία και στην ομαλότητα, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αποδοχή της Αλβανίας ως πλήρους μέλους του NATO, το 2009, και την ενεργοποίηση της “Συμφωνίας Σύνδεσης και Σταθεροποίησης” με την ΕΕ, στις 1 Απριλίου του 2009. Η χώρα έχει υποβάλλει αίτηση για την ένταξη της στην ΕΕ από τις 28 Απριλίου 2009.

3. Το αλβανικό Κράτος

3.1. Οργάνωση της Πολιτείας

Η επίσημη ονομασία της χώρας είναι, «Δημοκρατία της Αλβανίας»(Republic of Albania), η οποία στη καθημερινή χρήση αναφέρεται ως «Αλβανία». Η εσωτερική ονομασία είναι “Republika e Shqipërise” και εν συντομία, “Shqipëria”. Πρωτεύουσα της Χώρας είναι τα Τίρανα, μία ταχύτατα αναπτυσσόμενη πόλη με υψηλό ρυθμό ανοικοδόμησης και αύξησης του πληθυσμού, ο οποίος σήμερα μαζί με τα περίχωρα εκτιμάται στις 750.000.

Το **Πολίτευμα** της χώρας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Ο Θεμελιώδης Χάρτης της Αλβανίας ενεκρίθη τέθηκε σε ισχύ στις 2 Νοεμβρίου 1998, μετά από δημοψήφισμα, αντικαθιστώντας τα παλαιότερα κείμενα του 1991 και 1994.

Ο **Πρόεδρος της Δημοκρατίας** εκλέγεται από την ολομέλεια του κοινοβουλίου για θητεία πέντε (5) ετών, με πλειοψηφία τριών πέμπτων (3/5) και δυνατότητα επανεκλογής για μία ακόμη φορά. Ο σημερινός Πρόεδρος της Δημοκρατίας (2010) κ. Bamir TOPI, εκλέχθηκε στις 24 Ιουλίου 2007 μετά από τέσσερις διαδοχικές ψηφοφορίες .

Το **Νομοθετικό Σώμα**, (Assembly of Kuvendi), αποτελείται από 140 αντιπροσώπους από τις 10 περιφέρειες. Τον Νοέμβριο 2008, το Κοινοβούλιο ψήφισε τον νέο Εκλογικό Κώδικα, με τον οποίο αντικαταστάθηκε το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα από ένα περιφερειακό αναλογικό σύστημα, και επιπλέον θεσμοθετήθηκε το ελάχιστο όριο του 2,5%, για την είσοδο ενός κόμματος στο Κοινοβούλιο και το όριο του 4% για την είσοδο στο κοινοβούλιο, συνασπισμού κομμάτων. Στις εκλογές της 28^{ης} Ιουνίου 2009 το Δημοκρατικό Κόμμα (PD) εξέλεξε 68 βουλευτές, το Σοσιαλιστικό Κόμμα (PS) εξέλεξε 64 βουλευτές, το Σοσιαλιστικό Κίνημα για την Ενσωμάτωση (LSI) εξέλεξε 4 βουλευτές, ενώ άλλα μικρότερα κόμματα εξέλεξαν 4 βουλευτές. Πρόεδρος του παρόντος κοινοβουλίου (2010) εξελέγη η κα Jozefina Topalli.

Η **Κυβέρνηση** αποτελείται από τον Πρωθυπουργό, και από τους Υπουργούς οι οποίοι προτείνονται από τον Πρωθυπουργό και διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αφού προηγουμένως έχει εκφραστεί η “δεδηλωμένη” από το Κοινοβούλιο. Η Κυβέρνηση συνασπισμού που προέκυψε από τις εκλογές της 28^{ης} Ιουνίου 2009, αποτελείται από το «Δημοκρατικό Κόμμα» (DP) με αρχηγό τον Καθηγητή κ. Sali Berisha, και από το «Σοσιαλιστικό Κίνημα για την Ενσωμάτωση» (LSI), με αρχηγό τον κ. Ilir Meta. Πρωθυπουργός της χώρας είναι ο κ. Sali BERISHA ο οποίος κυβερνά τη χώρα από τις 10 Σεπτεμβρίου 2005. Οι κυριότεροι υπουργοί είναι: Υπουργός Εξωτερικών: κ. Ilir Meta, Υπουργός Οικονομικών: κ. Ridvan Bode, Υπουργός Οικονομίας, Εμπορίου και Ενέργειας: κ. Dritan Prifti, Υπουργός Γεωργίας: κ. Genc Ruli, Υπουργός Δημοσίων Έργων, Μεταφορών και Τηλεπικοινωνιών: κ. Sokol Oldashi, Υπουργός Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και Ενσωμάτωσης: κα Majlinda Bregou

Η **Δικαστική Εξουσία** είναι οργανωμένη σε «πρωτοβάθμια» και «δευτεροβάθμια». Τα δικαστικά όργανα, είναι:(α) το «Ανώτατο Δικαστήριο» του οποίου ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος διορίζονται από το

Κοινοβούλιο για εννέα έτη, δίχως δυνατότητα επανεκλογής, (β) το «Συνταγματικό Δικαστήριο» το οποίο αποτελείται από εννέα μέλη τα οποία υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο, (γ)τα «Δευτεροβάθμια Δικαστήρια» (Εφετεία, Άρειος Πάγος) και (δ) τα «Περιφερειακά Δικαστήρια» (Πρωτοδικεία). Κάθε δικαστήριο έχει αρμοδιότητα για αστικές, ποινικές, εμπορικές και διοικητικές υποθέσεις. Το στρατιωτικό νομικό σύστημα ανήκει στην ποινική δικαιοσύνη. Μέχρι και το 2007, το αλβανικό δικαστικό σύστημα αποτελούνταν από 346 δικαστές, οι οποίοι κατανέμονταν σε 29 Πρωτοδικεία, 6 εφετεία, ένα (1) Στρατοδικείο το οποίο αποτελείται από Πρωτοδικείο και Εφετείο και λειτουργεί εντός του Δικαστικού Σώματος, από τον Άρειο Παγο και από το Συνταγματικό Δικαστήριο. Ως μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, και συμβαλλόμενο μέρος της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η αλβανική Κυβέρνηση υπόκειται στη διακιοδοσία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η έδρα και η γεωγραφική αρμοδιότητα των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων σε κάθε νομό, καθορίζει με Προεδρικό Διάταγμα, το οποίο εισηγείται ο Υπουργός Δικαιοσύνης, αφού προηγουμένως έχει τη σύμφωνη γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Δικαιοσύνης. Τα Εφετεία κατανέμονται σε συγκεκριμένες περιοχές που ορίζει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μετά από εισήγηση του Υπουργού Δικαιοσύνης, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Δικαιοσύνης. Η σύνθεση του Εφετείου αποτελείται από τρεις (3) Δικαστές. Το αλβανικό Σύνταγμα απαγορεύει ρητά την ίδρυση έκτακτων δικαστηρίων (Άρθρο 135, παρ.2).

Το **αλβανικό Δίκαιο** υιοθετεί το Αστικό Δίκαιο της Ηπειρωτικής Ευρώπης,(Civil Law) ωστόσο δεν έχει αποδεχτεί την υποχρεωτική δικαιοδοσία του ICJ (International Court Of Justice), αλλά έχει επικυρώσει τη Σύμβαση της Ρώμης, και έχει αποδεχτεί τη δικαιοδοσία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (International Criminal Court) (ICC). Επίσης, η Αλβανία είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τη Διεθνή Εμπορική Διαιτησία. Η νομοθεσία της Αλβανίας έχει προσαρμοστεί στο πρότυπο μιας σύγχρονης χώρας της ελεύθερης αγοράς, με την βοήθεια τόσο των ΗΠΑ όσο και της ΕΕ αλλά και της Ελλάδος και της Ιταλίας.

Οι πηγές του **αλβανικού Δικαίου** είναι το Σύνταγμα, οι επικυρωμένες Διεθνείς Συμφωνίες, οι Κοινοβουλευτικές πράξεις, και οι Διοικητικές Πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου της αλβανικής κυβέρνησης. Η κατα τόπο δικαιοδοσία των διοικητικών πράξεων των τοπικών Κυβερνήσεων, επεκτείνεται μόνο στα εδαφικά όρια αρμοδιότητας τους, ενώ οι κανονιστικές πράξεις της διοίκησης στο πλαίσιο άσκησης της καθ' ύλην αρμοδιότητας τους εφαρμόζονται σε όλη την αλβανική επικράτεια.

Τα **κυριότερα πολιτικά κόμματα** της Αλβανίας είναι: (α) το Αγροτικό Περιβαντολογικό Κόμμα (Agrarian Environmentalist Party)(PAA) με αρχηγό τον Lufter XHUVELI, (β) το Χριστιανικό Δημοκρατικό Κόμμα (Christian Democratic Party) (PDK) με αρχηγό τον Nard NDOKA, το Κομμουνιστικό Κόμμα της Αλβανίας (Communist Party of Albania) (PKSH) με αρχηγό τον Hysni MILLOSHI, το Κόμμα της Δημοκρατικής Συμμαχίας (Democratic Alliance Party) (AD) με αρχηγό τον Neritan CEKA, το Δημοκρατικό Κόμμα (Democratic Party) (PD) με αρχηγό τον Sali BERISHA, η Πολιτική Κίνηση (G99 Political Movement) με αρχηγό τον Erion VELIAJ, το Κόμμα της Ένωσης

Φιλελευθέρων (Liberal Union Party) (BLD) με αρχηγό τον Arjan STAROVA, National Front Party (Balli Kombetar) (PBK) με αρχηγό τον Artur ROSHI, το Νέο Δημοκρατικό Κόμμα (New Democratic Party)(PDR) με αρχηγό τον Genc POLLO, το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα (Republican Party) (PR) με αρχηγό τον Fatmir MEDIU, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Αλβανίας (Social Democracy Party of Albania) (PDSSH) με αρχηγό τον Paskal MILO, το Σοσιαλιστικό Δημοκρατικό Κόμμα (Social Democratic Party) (PSD) με αρχηγό τον Skender GJINUSHI, το Σοσιαλιστικό Κίνημα για την Ολοκλήρωση (Socialist Movement for Integration) (LSI) με αρχηγό τον Ilir META, το Σοσιαλιστικό Κόμμα (Socialist Party) (PS) με αρχηγό τον Edi RAMA, το Σοσιαλιστικό Κόμμα 1991 (Socialist Party 1991) με αρχηγό τον Petro KOCI, και η Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Union for Human Rights Party) (PBDNj) με αρχηγό τον Vangjel DULE.

Σημαντικό ρόλο στην πολιτική και κοινωνική ζωή της Αλβανίας διαδραματίζουν και οι **ακόλουθες οργανώσεις**: το «Γραφείο Συνηγόρου του Πολίτη» (Citizens Advocacy Office) του οποίου ηγείται ο Kreshnik Srahiu, η «Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων της Αλβανίας» (Confederation of Trade Unions of Albania) (KSSH) του οποίου ηγείται ο Kastriot Mucic, η «Πρωτοβουλία για την Εθνική Ένωση της Αλβανίας» (Front for Albanian National Unification) (FBKSH) της οποίας ηγείται ο Gafur Adili, το «Κίνημα APKETA» (Movement "Mjaf"), η οργάνωση «Ομόνοια» (Omonia) με Πρόεδρο τον Basili Bolano, η «Ένωση Ανεξάρτητων Συνδικαλιστικών Ενώσεων Αλβανίας», (Union of Independent Trade Unions of Albania) (BSPSH) της οποίας ηγείται ο Gezim Kalaja, ενώ προσφάτως (Απρίλιος 2010), ιδρύθηκε το νέο κόμμα της Ελληνικής Μειονότητας που ονομάζεται "MEGA" (από τα αλβανικά αρχικά του Έλληνική Εθνική Μειονότητα για το Μέλλον)

Η Αλβανία είναι **μέλος των ακόλουθων Διεθνών Οργανισμών**: BSEC, CE, CEI, EAPC, EBRD, FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (correspondent), ITU, ITUC, MIGA, MINURCAT, NATO, OIC, OIF, OPCW, OSCE, SECI, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

3.1.1 Διπλωματική εκπροσώπηση της Αλβανίας στην Ελλάδα

Πρεσβεία της Αλβανίας στην Αθήνα, με Πρέσβη (2009) τον κ. Vili Minarolli, (Διεύθυνση: Βεκιάρη 7, Φιλοθέη, ΤΚ 15237, e-mail: albem@ath.forthnet.gr, τηλέφωνο: +30-210-6876200, +30-210-6876215 και τηλεομοιοτυπία +30-210-6876223)

Προξενείο της Αλβανίας στην Αθήνα (ίδια διεύθυνση με την Πρεσβεία)

Προξενείο της Αλβανίας στη Θεσσαλονίκη με πρόξενο τον κ. Thomaq Nini (2009) (Διεύθυνση: Τσιμισκή 43, τηλέφωνο: +30-2310-257598, +30-2310-222694)

Προξενείο της Αλβανίας στα Ιωάννινα με πρόξενο τον κ. Eshref Shehu (2009) (Διεύθυνση: Φώτη τζαβέλα 2, ΤΚ 45221, τηλέφωνο: +30-26510-21330, +30-26510-22636 και τηλεομοιοτυπία +30-26510-37768).

3.1.2 Διπλωματική εκπροσώπηση της Ελλάδος στην Αλβανία

Πρεσβεία της Ελλάδος στα Τίρανα: Πρέσβης κ. Νικόλαος Πάζιος, (Διεύθυνση: Rr. “Frederik Shiroka”, No 3, Tirana, e-mail: gremb.tir@mfa.gr, www.mfa.gr/tirana , τηλέφωνο: +355-4-2274668,669,670, τηλεομοιοτυπία: +355-4-2234290)

Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (ΟΕΥ) Τιράνων, με επικεφαλής τον κ. Χρήστο Φαρμάκη, Σύμβουλο ΟΕΥ Α΄ (2009) (Διεύθυνση: Sky tower Business Centre, Rr. Deshmoret e 4 Shkurtit, No 5, e-mail: ecocom-tirana@mfa.gr, τηλέφωνο: +355-4-2228980, +355-4-2247323-4, τηλεομοιοτυπία: +355-4-2228979),

Προξενικό Γραφείο Τιράνων, με Διευθύνοντα τον κ. Δημήτρη Σαχαρίδη, Γραμματέα Πρεσβείας Γ΄ (2009), (ίδια διεύθυνση όπως η Πρεσβεία, e-mail: grcon.tir@mfa.gr, www.mfa.gr/tirana , τηλέφωνο: +355-4-2274644,645,852, τηλεομοιοτυπία: +355-4-2234443)

Γραφείο του Ακολούθου Άμυνας, (ίδια διεύθυνση όπως η Πρεσβεία, e-mail: defatt_al@e-geetha.mil.gr)

Γραφείο Τύπου και Επικοινωνίας, με επικεφαλής τον κ. Χρήστο Αποστολόπουλο (2009) (ίδια διεύθυνση όπως η Πρεσβεία, e-mail: grpresof@albnet.net, τηλέφωνο: +355-4-2274606, τηλεομοιοτυπία: +355-4-2274517)

Γραφείο Αστυνομικού Συνδέσμου, (ίδια διεύθυνση όπως η Πρεσβεία)

Γραφείο του Λιμενικού Συνδέσμου (ίδια διεύθυνση όπως η Πρεσβεία e-mail: hellenic_coastguard@yahoo.gr)

Γενικό Προξενείο Αργυροκάστρου με Γενικό Πρόξενο τον κ. Ιωάννη Ριζόπουλο, Σύμβουλο Πρεσβείας Α΄ (2009) (e-mail: grgencon.arg@mfa.gr, τηλέφωνο: +355-84-263804, +355-84-263091, +355-84-262010 τηλεομοιοτυπία: +355-84-262011)

Γενικό Προξενείο Κορυτσάς, με Γενικό Πρόξενο τον κ. Θεόδωρο Καμαρινό-Οικονόμου, Σύμβουλο Πρεσβείας Α΄ (2009) (e-mail: grgencon.kor@mfa.gr, τηλέφωνο: +355-82-252888, +355-82-252889, τηλεομοιοτυπία: +355-82-245052)

3.2 Δημόσια Διοίκηση

3.2.1 Κεντρική και Περιφερειακή Διοίκηση

Η Δημόσια Διοίκηση της Αλβανίας, χωρίζεται σε Κεντρική και Περιφερειακή. Η οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης ρυθμίζεται από τον Διοικητικό Κώδικα.

Η Κεντρική Διοίκηση αποτελείται από τις καθ΄ ύλην Διοικητικές Μονάδες οργανωμένες σε Υπουργεία και από τη Περιφερειακή Διοίκηση, η οποία χωρίζεται σε 35 Διοικητικά Διαμερίσματα (στην αλβανική: rrethe) πέραν του Δήμου Τιράνων (πίνακας 4).

Πίνακας 4
Διοικητική διαίρεση της Αλβανίας

Νομός - Επαρχία	Περιοχή-Περιφέρεια	Αριθ. πόλεων	Αριθ. χωριών	Κυριότερες πόλεις -πληθυσμός (εκτιμ)
Berat (Μπεράτι)	Berat	2	122	Berat ((Μπεράτι) 52.000
	Kucove	1	17	
	Skrapar	2	103	
		5	242	
Diber (Ντιμπέρ)	Diber	1	141	
	Mat	3	76	
	Bulqize	2	62	
		6	279	
Dures (Δυρράχιο)	Durres	4	61	Dures (Δυρράχιο) 155.000
	Kruje	2	43	
		6	104	
Elbasan (Ελμπασάν)	Elbasan	2	176	Elbasan (Ελμπασάν)110.000
	Pegin	1	49	
	Gramsh	1	95	
	Librazhd	2	75	
		6	395	
Fier (Φίερι)	Fier	3	117	Lushnje (Λούσνια) 40.000
	Mallakaster	1	40	
	Lushnje	2	121	
		6	278	
Girokaster (Αργυρόκαστρο)	Girokaster	2	95	Girokaster (Αργυρόκαστρο) 25.000
	Tepelene	2	77	
	Permet	2	97	
		6	269	
Korce (Κορυτσά)	Korce	2	155	Korce (Κορυτσά) 65.000
	Devoll	1	44	
	Kolonje	2	76	
	Pogradec	1	72	
		6	347	
Kukes (Κούκες)	Kukes	1	90	
	Has	1	30	
	Tropoje	3	68	
		5	188	
Lezhe (Λέζιε)	Lezhe	2	63	
	Kurbin	3	28	
	Midrite	4	80	
		9	171	
Shkoder (Σκόδρα)	Shkoder	2	139	Shkoder (Σκόδρα) 90.000
	Malesi e Madhe	2	56	
	Puke	2	75	
		6	270	
Tirane (Τίρανα)	Tirane	3	155	Tirane (Τίρανα) (Δήμος) 550.000 Kavaje (Καβάγια) 30.000
	Kavaje	2	65	
	Bashkia Tirane		0	
		5	220	
Vlore (Αυλώνα)	Vlore	4	99	Vlore (Αυλώνα) 100.000 Sarande (Άγιοι Σαράντα) 20.000
	Sarande	2	62	

	Delvine	1	38
		7	199
ΣΥΝΟΛΟ		73	2.962

Από το σύνολο των 73 αστικών κέντρων, οι **κυριότερες πόλεις - διοικητικά κέντρα** της Αλβανίας, σύμφωνα με την απογραφή του 2004, είναι: η πρωτεύουσα Tiranë (Τίρανα) με πληθυσμό 432.652 (δήμος), ο δήμος Vlore (Αυλώνα) με 93.402 κατοίκους, η πόλη Durres (Δυρράχιο) με 139.979 κατοίκους, η πόλη Elbasan (Ελμπασάν) με 98.145 κατοίκους, η πόλη Shkoder (Σκόδρα) με 84.364 κατοίκους, η πόλη Korçe (Κορυτσά) με 60.871 κατοίκους, η πόλη Berat (Μπεράτι) με 45.448 κατοίκους, η πόλη Lushnje (Λούσνια) με 37.892 κατοίκους, η πόλη Kavaje (Καβάγιε) με 29.724 κατοίκους, η πόλη Pogradec (Πόγραδετς) με 26.180 κατοίκους, η πόλη Gjirokaster (Αργυρόκαστρο) με 23.558 κατοίκους, και η πόλη Sarandë (Άγιοι Σαράντα) με 17.584 κατοίκους. Πέραν των αστικών κέντρων, ο πληθυσμός της Αλβανίας, κατανέμεται σε 2.962 χωριά. (πρβλ πίνακα 3).

3.2.2. Ειδικευμένες Δημόσιες Υπηρεσίες – Οργανισμοί και Εποπτικές Αρχές

Πέραν των Υπουργείων, λειτουργούν επιμέρους Οργανισμοί και Διευθύνσεις με περισσότερο εξειδικευμένο αντικείμενο, οι οποίες συνήθως υπάγονται στο Υπουργικό Συμβούλιο, όπως στον κατωτέρω Πίνακα 5.

Επιπλέον, συγκεκριμένες πολιτικές εντάσσονται σε ειδικευμένες Διευθύνσεις με σημαντικότερες, τις κατωτέρω:

(α) Διεύθυνση Πολιτικής Στέγασης (τηλ. +355-4-2229406). Η Υπηρεσία αυτή, έχει ως αρμοδιότητα τη βελτίωση των συνθηκών στέγασης, την εξασφάλιση της πρόσβασης στο αγαθό της στέγασης και τη διατήρηση και βελτίωση των αστικών κατοικιών.

(β) Διεύθυνση Πολιτικής Κατασκευών (τηλ. +355-4-2256089). Η Υπηρεσία αυτή, έχει ως αρμοδιότητα την κατάρτιση υλοποίηση και έλεγχο της Πολιτικής στον κατασκευαστικό τομέα, και την προσαρμογή της αλβανικής νομοθεσίας στο κοινοτικό κεκτημένο, καθώς επίσης και την ενσωμάτωση των σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογίας στις αλβανικές κατασκευές, στη βάση των σύγχρονων προτύπων.

Πίνακας 5
Οργανισμοί και Αρχές της Αλβανίας με ειδική αρμοδιότητα

Οργανισμός	Διεύθυνση	E-mail/Ιστότοπος	Τηλέφωνο/Fax
Ακαδημία Επιστημών	Sheshi Fan Noli, Tirane	email : nnati@akad.edu.al http://www.akad.edu.al	+355 4 23 03 05/ +355 4 23 03 05
Εθνικός Οργανισμός Ιδιω/ποιήσεων	Rr.Muhamet Gjollesha (21 Dhjetori)		+355 4 2228123
Οργανισμός Επιστροφής και Αποκατάστασης Ιδιοκτησίας	Bulevardi "Deshmorët e Kombit" Kullat Bijnake, Kulla II, Tirane	email: e.cefa@akkp.gov.al	+355 4 22 56 984
Οργανισμός Καταχώρησης Ακίνητης Περιουσίας	Rr: "Jordan Misja", Tirane		+355 4 22 33 713/ +355 4 22 34 419
Οργανισμός Δημοσίων Προμηθειών	Bulevardi "Dëshmorët e Kombit", Këshilli i Ministrave, Tirane	email: infoapp@app.gov.al	+355 4 23 04 34
Αλβανικός Οργανισμός Επενδύσεων (Albinvest),	Bldv. Zhan D' Ark, Nr. 3, Tirane	email : info@albinvest.gov.al	+355 4 22 52 886/ +355 4 22 22341
Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών			
Εθνικός Οργανισμός Ελέγχου των Φαρμάκων			
Οργανισμός για τη Δημόσια Υγεία			
Εθνικό Κέντρο Καταχώρησης Επιχειρήσεων	Rruga "Papa Gjon Pali i II-të" Nr.3, Kati I, Tirane	email: info@qkr.gov.al http://www.qkr.gov.al	+355 4 250066 / +355 4 255532
Εθνικό Κέντρο Αδειοδότησης	Rruga "Papa Gjon Pali II" Nr. 3, Kati III, Tiranë	E-mail: info@qkl.gov.al	+ 355 4 22 29 416 + 355 4 22 74 499 Fax: + 355 4 22 39 957
Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας			
Εθνικό Κέντρο Ανάπτυξης και Προστασίας Παίδων			
Εθνικό Κέντρο Βιοιατρικής			
Γενική Διεύθυνση Κρατικών Αρχείων	Rruga "Jordan Misja", Tirana	email: dpa@albarchive.gov.al	+355 4 22 79 59
Γενική Διεύθυνση Προτύπων και Ποιότητας		email: nati@dps.gov.al	+355 4 224 71 76, +355 224 71 77
Γενική Διεύθυνση Πιστοποίησης	Rruga "Mine Peza", Nr. 143/3, 1014 - Tiranë, Kutia Postare Nr. 98,	email: info@dps.gov.al http://www.dps.gov.al	+355 4 222 62 55/ +355 4 224 71 77
Γενική Διεύθυνση Μέτρων και Σταθμών	Rruga " Sami Frasherit" Nr.33 Tirane,	email: metrology@dpmk.gov.al	+355 4 2 233 174/ + 355 4 2 233 462
Γενική Διεύθυνση Οδοποιίας	Αποτελελλί Διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομικών , Εμπορίου και Ενέργειας		
Διεύθυνση Ανάπτυξης Πάρκων και Ελεύθερων Περιοχών	Αποτελελλί Διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομικών , Εμπορίου και Ενέργειας		
Ινστιτούτο Στατιστικής, (INSTAT)	Bul. "Zhan D'Ark ", Nr .3 Tirana	email : botim_difuzion@instat.gov.al ; marketing@instat.gov.al	+355 4 2222411 / +355 4 2228300
Ρυθμιστική Αρχή Ηλεκτρονικών και Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	Reshit Collaku Street 43, 1001	Email : info@akep.gov.al	+355 4 2259 571/ +355 4 2230939
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας			
Συμβούλιο Επιχειρηματικότητας			
Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης και Ιατρικής Περίθαλψης			
Αρχή Εποπείας Χρηματαγοράς			

Επίσης σημαντική αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης, είναι η κατάρτιση ενιαίας μεθοδολογίας υπολογισμού του κόστους και καθορισμού των τιμών των κατασκευών, για την ορθολογικότερη διαχείριση των δημοσίων δαπανών.

(γ) **Διεύθυνση Προστασίας από τα Αστικά Λύματα** (τηλ. +355-4-2257028). Η Υπηρεσία αυτή, έχει ως αρμοδιότητα τη προστασία της ανθρώπινης υγείας, από τη μόλυνση που προκαλούν τα αστικά λύματα, και τα προϊόντα εκχωμάτωσης ή κατεδάφισης, καθορίζοντας τους κανόνες, τεχνικές και μεθόδους, για αυτές τις δραστηριότητες.

(δ) **Υπηρεσία Υδροδότησης και Αποχέτευσης** (τηλ. +355-4-2256122). Η Υπηρεσία αυτή έχει ως αρμοδιότητα τη παροχή υδροδότησης και αποχέτευσης, καθορίζοντας τους κανόνες και τα πρότυπα ποιότητας για αυτές τις υπηρεσίες, και εκτελώντας τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων σε αυτόν τον τομέα. Από το 2007 η υπηρεσία αυτή έχει αποκεντρωθεί διατηρώντας παραρτήματα στους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

(ε) **Υπηρεσία Άμεσης Δράσης και Περιβάλλοντος** (τηλ. +355-4-2256122). Η Υπηρεσία αυτή έχει ως αρμοδιότητα τη πρόληψη κάθε ζημίας και την αποκατάσταση κάθε ζημίας στην πανίδα, στη χλωρίδα, στην πολιτιστική κληρονομιά και στο Περιβάλλον, καθώς επίσης και την παροχή υπηρεσιών για την ανακούφιση του πληθυσμού που έχει υποστεί ζημιά στην περιουσία του. Επιπλέον, στην αρμοδιότητα αυτής της Υπηρεσίας, εμπίπτει και η προστασία από τη μόλυνση του περιβάλλοντος που προκύπτει από τα δημόσια έργα και τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς,

(στ) **Πρόγραμμα Στέγασης στη Πράξη**. Πρόκειται για πρόγραμμα στήριξης των οικογενειών που δεν δύνανται να αναπαυκροθούν στις υψηλές τιμές της αγοράς κατοικίας, αλλά διαθέτουν μεγαλύτερο εισόδημα από τις οικογένειες που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα των δημοσίων ενοικιαζόμενων κατοικιών.

3.2.3. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση

Τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της **Τοπικής Αυτοδιοίκησης** ρυθμίζονται από το Νόμο περί Οργάνωσης και Λειτουργίας των Τοπικών Αρχών. Οι εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης (κοινότητες, δήμοι και περιφέρειες) εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία για τριετή θητεία.

Η **Τοπική Αυτοδιοίκηση** αποτελείται από τη μητροπολιτική περιοχή των Τιράνων, και δώδεκα (12) νομούς (qarqe, ενικό - qarq), τους νομούς Berat, Diber, Durres, Elbasan, Fier, Gjirokaster, Korce, Kukes, Lezhe, Shkoder, Tirane, Vlore (πρβλ πίνακα 4).

3.3. Περιβάλλον

3.3.1 Περιβαλλοντική ρύπανση

Η Αλβανία είναι χώρα με επιβαρημένο περιβάλλον. Κυριότερα περιβαλλοντικά θέματα αφορούν στην **καταστροφή των δασών**, στην **μόλυνση των υδάτων**, καθώς και στην **αποκατάσταση των περιοχών με ιδιαίτερο περιβαλλοντικό φορτίο** λόγω βιομηχανικών καταλοίπων.

Σε μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας το 2008, από κοινού με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, καταρτίστηκε κατάλογος των πλέον μολυσμένων περιοχών της Αλβανίας για τις οποίες απαιτείται η άμεση

περιβαλλοντική αποκατάσταση, εκ των οποίων τα προγράμματα αποκατάστασης των δέκα πλέον επειγουσών περιπτώσεων (hot spots) χρηματοδοτούνται από το UNDP. Πρόκειται για υποστήριξη του προγράμματος Περιφερειακής Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Urban Solid Waste Management) στις περιφέρειες της Κορυτσάς, των Τιράνων, της Σκόδρα και της Μπεράτ.

3.3.2 Περιβαλλοντική Πολιτική

Ο πρώτος νόμος για την “προστασία του Περιβάλλοντος” ψηφίστηκε το 2001 και όριζε έξι στάδια περιβαλλοντικής προστασίας στην Αλβανία. Τα “Φυσικά και επιστημονικά αποθέματα”, τα “Εθνικά πάρκα”, τα “Φυσικά μνημεία”, τα “ελεγχόμενα φυσικά αποθέματα”, τα “προστατευόμενα χερσαία και θαλάσσια τοπία” και τις “προστατευόμενες περοχές φυσικών πόρων”.

Στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής πολιτικής αλλά και των νέων απαιτήσεων που απορρέουν από την “Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης” με την ΕΕ η οποία τέθηκε σε ισχύ από 1^{ης} Απριλίου 2009, ιδρύθηκε το Υπουργείο Περιβάλλοντος με αποκλειστική αρμοδιότητα τα θέματα «προστασίας Περιβάλλοντος και περιβαλλοντικής πολιτικής». Ωστόσο οι καθυστερήσεις στη χρηματοδότηση των περιβαλλοντικών πολιτικών, ιδίως όσον αφορά στην ανάπτυξη των λεγόμενων “eco-funds”, είχαν ως αποτέλεσμα την επισήμανση από πλευράς ΕΕ, στην έκθεση προόδου του 2009, των μη ικανοποιητικών ρυθμών υλοποίησης της περιβαλλοντικής πολιτικής όσον αφορά στην προσαρμογή στο κοινοτικό κεκτημένο.

Πέραν του Υπουργείου Περιβάλλοντος, σχετική αρμοδιότητα για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής, έχουν και το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Προστασίας του Καταναλωτή, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ισων Ευκαιριών, το Υπουργείο Υγείας, καθώς και τα Ινστιτούτα Δημόσιας Υγείας και Υδρο-Μετεωρολογίας τα οποία ελέγχουν την ατμοσφαιρική ρύπανση μέσα από ένα δίκτυο 13 μονάδων ελέγχου σε επτά μεγάλες πόλεις της Αλβανίας.

3.3.2.1 Διεθνείς Συμφωνίες για το περιβάλλον

Έχουν υπογραφεί αλλά δεν έχουν επικυρωθεί οι συμφωνίες για, τη «Βιοποικιλότητα», για «τα είδη υπό εξαφάνιση», για τα «επικίνδυνα απόβλητα», του «νόμου για τη θάλασσα», της «προστασίας της ζώνης του όζοντος», για την «ατμοσφαιρική ρύπανση» καθώς και η «Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή»(UNFCCC)(Οκτώβριος 1994) την οποία η Αλβανία υπέγραψε ως χώρα του Παραρτήματος IB, ενώ τον Δεκέμβριο του 2004 η Αλβανία επικύρωσε το «Πρωτόκολλο του Κγγο» (ν. 9334/16/12/2004), ευθυγραμμιζόμενη με την διεθνή κοινή αντίληψη, εισάγωντας ταυτόχρονα τους «ευέλικτους μηχανισμούς του πρωτοκόλλου του Κυότο» για την προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στις ανανεώσιμες πηγές Ενέργειας, εκ των οποίων ο πλέον σημαντικός απεδείχθη ο CDM (Clean Development Mechanism)(άρθρο 12 του Πρωτοκόλλου του Κυότο), ο οποίος επιτρέπει σε επιχειρήσεις του αναπτυσσόμενου βιομηχανικά κόσμου οι οποίες έχουν υποχρέωση να περιορίσουν την εκπομπή, να υλοποιήσουν προγράμματα περιορισμού των ρύπων, σε χώρες όπως η Αλβανία, οι οποίες δεν είναι μέλη του Παραρτήματος I του Πρωτοκόλλου του Κυότο. Σύμφωνα με αυτόν τον μηχανισμό, οι ρύποι οι οποίοι υπόκεινται στην υποχρέωση “περιορισμού ρύπων”, συναθροίζονται στον υπολογισμό των Πιστοποιημένων Περιορισμών Ρύπων (CERs),(Certified Emission Reduction). Οι ρύποι οι

οποίοι θα εκπέμπονταν εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η επένδυση συνυπολογίζονται στις μονάδες CERS. (1 CERS= 1tn. CO2).

Ειδικά για τον υδροβιότοπο των Πρεσπών, στις 2 Φεβρουαρίου 2010 υπεγράφη τριμερής συμφωνία μεταξύ Ελλάδος, Αλβανίας και ΠΓΔΜ για τη δημιουργία Διασυνοριακού Πάρκου.

3.3.2.2 Θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής πολιτικής για τις επιχειρήσεις

Η θεμελίωση της περιβαλλοντικής προστασίας στην Αλβανία, αφορά στους νόμους 9834/05.09.2002 «περι περιβαλλοντικής προστασίας» και 8990/06.06.2003 «περί της αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων», καθώς και στις σχετικές κανονιστικές πράξεις.

Για **παραγωγικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας** και μικρού τοπικού ενδιαφέροντος απαιτείται η έκδοση «απλής περιβαλλοντικής άδειας», ενώ για τις υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες απαιτείται η «περιβαλλοντική άδεια» με εξαίρεση τις περιπτώσεις επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ιδιαίτερης πολυπλοκότητας για τις οποίες απαιτείται η «ολοκληρωμένη περιβαλλοντική άδεια».

Οι **διαδικασίες για την έκδοση** περιβαλλοντικής αδειάς, προβλέπονται στον ν. 10081/23.02.2009. Οι σχετικές αιτήσεις υποβάλλονται στο Εθνικό Κέντρο Εγγραφής στο πλαίσιο του one stop shop.

Η **κατάταξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων** για την έκδοση περιβαλλοντικής αδειάς, προβλέπεται στο νόμο 8990, σύμφωνα με τον οποίο, η αλβανική νομοθεσία διακρίνει δύο ειδών δραστηριότητες, εκείνες για τις οποίες απαιτείται λεπτομερής περιβαλλοντική αξιολόγηση και εκείνες για τις οποίες απαιτείται σύνοψη της περιβαλλοντικής μελέτης αναλόγως της φύσεως της οικονομικής δραστηριότητας και της προστατευόμενης ιδιοκτησίας. Για την έκδοση περιβαλλοντικής άδειας, απαιτείται η κατάθεση σχετικής περιβαλλοντικής μελέτης από αναγνωρισμένο φορέα.

3.4. Υποδομές – Δίκτυα – Μεταφορές

3.4.1 Μεταφορές

Οι υποδομές της Αλβανίας στον τομέα των μεταφορών δεν κρίνονται ικανοποιητικές, ωστόσο έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά βήματα στην ενίσχυση των υποδομών του υφιστάμενου δικτύου, στην επέκταση του δικτύου, στον τομέα της ασφάλειας των οδικών δικτύων και στη προσαρμογή στο κοινοτικό κεκτημένο.

Η βελτίωση των υποδομών στον τομέα των μεταφορών πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Albanian Natural Transport Plan το οποίο αποτελεί το βασικό πρόγραμμα βάσει του οποίου πραγματοποιείται η υλοποίηση των υποχρεώσεων της Αλβανίας στο πλαίσιο της “Ενδιάμεσης Συμφωνίας” μέχρι το 2008 και στο πλαίσιο της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μετά την 1^η Απριλίου 2009. Επιπλέον, το Albanian Natural Transport Plan αποτελεί το βασικό πρόγραμμα υλοποίησης των υποχρεώσεων της Αλβανίας, για τη συμμετοχή της στη «Διεθνή Συμφωνία για τις Μεταφορές» (Transport Community Treaty) μεταξύ της ΕΕ και των «Δυτικών Βαλκανίων», η οποία θα έχει πεδίο εφαρμογής όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ και η οποία θα

συναφθεί στη βάση της εμπειρίας από την ήδη συναφθείσα συμφωνία για τις Αερομεταφορές (Aviation Community Treaty).

Στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών με τις γειτονικές χώρες, για τις μεταφορές, η Αλβανία δεν αντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα όσον αφορά στην Ελλάδα, ωστόσο, σε κάθε ευκαιρία τονίζονται τα προβλήματα με την Ιταλία τα οποία συνίστανται κυρίως στην χορήγηση άδειας εισόδου των οδηγών των εμπορικών οχημάτων. Επιπλέον, δεν έχει ακόμη επικυρωθεί η συμφωνία αναγνώρισης των διπλωμάτων οδήγησης με την Ιταλία, η οποία θα αποτελέσει και το πρότυπο για την σύναψη σχετικής συμφωνίας, με την Ελλάδα και άλλες χώρες .

3.4.1.1 Οδικές Μεταφορές

Τα τελευταία χρόνια γίνεται σημαντική προσπάθεια ενίσχυσης των οδικών μεταφορών, τόσο στο πλαίσιο της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας όσο και στο πλαίσιο της ενίσχυσης των υποδομών στο πλαίσιο της “Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης” με την ΕΕ. Υπό κατασκευή βρίσκονται οι Εθνικοί οδοί Δυρράχιο- Πρίστινα, Librayhd – Qafe Thane (VIII), Lushnie –Fier (μέρος του VIII και Αδριατική Ιόνιο), Levan-Vlore (μέρος του VIII), Levan- Terpelene, (μέρος του Αδριατική Ιόνιο), Terpelene –Gjirokaster (μέρος του Αδριατική Ιόνιο), Shkoder- Hani Hotit (μέρος του Αδριατική Ιόνιο).

Το αλβανικό οδικό δίκτυο, εκτείνεται σε 18.000 χλμ εκ των οποίων μόνο τα 7.020 χλμ είναι ασφαλτοστρωμένα. Η Αλβανία, από το 2006 συμμετέχει στο “Corporaten E” και από το έδαφος της διέρχονται, οι Ευρωπαϊκοί οδοί, E86 (Κορυτσά-Φλώρινα-Θεσσαλονίκη), E762(Sarajevo-Niksic-Podgorica-Tuzi-Σκόδρα), E851(Dubrovnik-Bar-Ulcinj-Σκόδρα-Πρίστινα), E852 (Τίρανα-Ελμπασάν-Στρούγκα-Οχρίδα), και E 853 (Άγιοι Σαράντα-Ιωάννινα)

3.4.1.2 Σιδηροδρομικές Μεταφορές

Όσον αφορά στις σιδηροδρομικές μεταφορές, η Αλβανία έχει “προχωρήσει” στον πλήρη ανασχεδιασμό, των αλβανικών σιδηροδρόμων, με τις συμβουλές διεθνούς φορέα, στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της από την “Ενδιάμεση Συμφωνία” με την ΕΕ, και έχει ολοκληρώσει το σχέδιο του νέου “Κώδικα Σιδηροδρόμων” ο οποίος βασίζεται στις οδηγίες της ΕΕ και αποτελεί την νομική βάση των ρυθμίσεων προσαρμογής στο κοινοτικό κεκτημένο, στον οποίο έχει υπάρξει πρόβλεψη να ενσωματωθεί και η αναμενόμενη εντός του 2009 οδηγία της ΕΕ “για την ασφάλεια των σιδηροδρομικών μεταφορών”. Μετά από πιέσεις της ΕΕ, η Αλβανία έχει δεσμευθεί να εγγυηθεί την ανεξαρτησία του φορέα των σιδηροδρόμων με την δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής της οποίας η νομική δεν έχει ακόμη διευκρινισθεί.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Μεταφορών, Ο Αλβανικός Οργανισμός Σιδηροδρόμων, κατέχει 66 επιβατικά βαγόνια, 255 φορτηγά βαγόνια, και 25 ντιζελομηχανές, με τα οποία μετακινούνται περίπου 1,8 εκ. επιβάτες και 400-500 χιλιάδες τόνοι προϊόντων το χρόνο. (στοιχεία έτους 2007). Το αλβανικό σιδηροδρομικό δίκτυο εκτείνεται σε 447 χλμ. κύριας γραμμής, και 230 χλμ. δευτερεύουσας γραμμής, και συνδέεται με το διεθνές σιδηροδρομικό δίκτυο μέσω της γραμμής Bajze-Podgorice(Mαυροβούνιο). Αυτό το δίκτυο συνδέεται με το λιμάνι του Δυρραχίου, από όπου σχεδιάζεται να ξεκινήσει και ο “Οδικός Άξονας VIII”. Η

μεταφορά των επιβατών πραγματοποιείται μέσω των γραμμών “Shkoder-Milot-Vore-Durres-Rrogoyhine-Fier-Vlore” που αποτελεί και το νοτιότερο σταθμό, “Vore-Tirane” και “Rrogozhine-Elbasan-Pogradec”.

Η δραστηριότητα των αλβανικών σιδηροδρόμων χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το μέσο κόστος λειτουργίας τους ανέρχεται σε 4 εκ. Δολ. ΗΠΑ περίπου ενώ κάθε έτος 3 με 4 εκ. Δολ ΗΠΑ αποτελούν επενδυτικό κεφάλαιο. Οι ζημιές των αλβανικών σιδηροδρόμων ανέρχονται στο ένα (1) εκ. Δολ. ΗΠΑ περίπου, κάθε έτος.

Αρμόδιος φορέας για την άσκηση Πολιτικής στις Σιδηροδρομικές Μεταφορές, είναι η Γενική Διεύθυνση Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών της Αλβανίας. (Ιστότοπος: www.mpptt.gov.al τηλ. +355-4-2234640).

3.4.1.3 Θαλάσσιες Μεταφορές- Λιμάνια

Τα σημαντικότερα λιμάνια, είναι αυτά του Δυρραχίου, του Αυλώνας, των Αγίων Σαράντα, και το λιμάνι του Σενγκίνι. Το 80% των φορτοεκφορτώσεων πραγματοποιείται από το λιμάνι του Δυρραχίου, στο οποίο βρίσκεται υπό εξέλιξη επένδυση ύψους 23 εκ. Δολ. ΗΠΑ εκ των οποίων τα 17 εκ. χρηματοδοτούνται από την Παγκόσμια Τράπεζα, πέντε (5) εκ. από τον ΟΠΕΚ, και ένα (1) εκ. Δολ. ΗΠΑ από το αλβανικό δημόσιο. Επίσης επενδύσεις πραγματοποιούνται και στον λιμένα του Αυλώνας του οποίου η κατασκευή έχει χρηματοδοτηθεί από την Ιταλία με 9,4 εκ. Ευρώ στο πλαίσιο της διασυνοριακής συνεργασίας το 2000. Πρόσφατα (Μάρτιος 2010), ανακοινώθηκε από την αλβανική κυβέρνηση, η ανάθεση του έργου ανάπτυξης του λιμένος του Αυλώνας σε εταιρεία ελεβετικών συμφερόντων.

Σε καθημερινή βάση πραγματοποιούνται δρομολόγια τόσο επιβατών όσο και εμπορευμάτων, από το Δυρράχιο προς: την Trieste της Ιταλίας(από το 1983), το Koror Σλοβενίας, και το Bari της Ιταλίας. Επίσης, από τους Αγίους Σαράντα, πραγματοποιούνται δύο δρομολόγια την ημέρα προς την Κέρκυρα(από το 1988). Επίσης, υπάρχει δίκτυο πλωτών οδών, μήκους 43 χιλιομέτρων.

Η Αλβανία έχει ήδη εναρμονίσει και ενσωματώσει τη νομοθεσία του τομέα θαλάσσιων μεταφορών, προς τη νομοθεσία όλων των διεθνών κανόνων αλλά και των προτύπων της ΕΕ, ενώ έχει εναρμονιστεί πλήρως και το θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της Λιμενικής Διοίκησης, και έχει επιτευχθεί ο αποτελεσματικός έλεγχος και συντονισμός της λειτουργίας των λιμένων και των πλοίων υπό αλβανική σημαία.

Βεβαίως, η **ναυτιλία στη χώρα** βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο, ωστόσο η αλβανική Κυβέρνηση έχει προωθήσει Πολιτικές που ενισχύουν την περαιτέρω ανάπτυξη της. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις διατάξεις που αποσκοπούν στη βελτίωση των τεχνικών χαρακτηριστικών της αλβανικής ναυτιλίας, την Υπουργική απόφαση 114/23.07.2008 για την διαγραφή από τα μητρώα των πλοίων πέραν των 30 ετών, την υιοθέτηση των προτύπων της Διεθνούς Σύμβασης για τον έλεγχο και την επιθεώρηση πλοίων και λιμένων “ParisMOU”, καθώς και την απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής ΦΠΑ των πλοίων υπό αλβανική σημαία. Χαρακτηριστικό της θέλησης της αλβανικής Κυβέρνησης να **εκσυγχρονίσει** τον τομέα της αλβανικής ναυτιλίας, είναι το γεγονός ότι εντός του 2008 πραγματοποιήθηκαν 91 επιθεωρήσεις στα 31 πλοία που αποτελούν τον στόλο της Αλβανίας, σε σχέση με τις 97 επιθεωρήσεις στα 54 πλοία που αριθμούσε ο στόλος της Αλβανίας το 2006. Εκ των 31 πλοίων του **αλβανικού** στόλου, τα 22 είναι Cargo, τα δύο (2) είναι

εγγεγραμμένα στα μητρώα του Παναμά, και ένα είναι αλλοδαπής (Τουρκικής) ιδιοκτησίας. Στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού της αλβανικής ναυτιλίας και προσαρμογής της στο “κοινοτικό κεκτημένο” έχουν συμβάλλει σημαντικά η Ισπανία και η Παγκόσμια Τράπεζα.

Αρμόδιος φορέας για την Ναυτιλιακή Πολιτική, είναι η Διεύθυνση Πολιτικής Θαλάσσιων Μεταφορών, της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών της Αλβανίας. (e-mail: dpshttr@dpshttr.gov.al, τηλ. +355-4-2238138).

Αρμόδιος φορέας για την έκδοση αδειών για την δραστηριοποίηση στην παροχή μεταφορικών υπηρεσιών, είναι η Διεύθυνση Αδειοδότησης Μεταφορών της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών της Αλβανίας. (e-mail: dpshttr@dpshttr.gov.al, τηλ. +355-4-2256093)

3.4.1.4 Αερομεταφορές- Αερολιμένες

Στον τομέα των αερομεταφορών δραστηριοποιούνται στην Αλβανία δεκαπέντε (15) αεροπορικές εταιρείες, από τις οποίες οι δώδεκα (12) αλλοδαπές, και οι τρεις (3) μεικτές, και οι οποίες “πετάνε” σε σαρραναδύο (42) προορισμούς (2010). Οι εταιρείες αυτές και οι προορισμοί τους παρουσιάζονται στον πίνακα 6 κατωτέρω.

Η Αλβανία διαθέτει μόνο έναν διεθνή αερολιμένα, τον αερολιμένα Rinas “Μητέρα Τερέζα” (γεωγραφικές συντεταγμένες: 41° 21' 54' Ν και 19°43'14'Ε.) ο οποίος βρίσκεται 18 χλμ βορειοδυτικά του κέντρου της πρωτεύουσας, Τίρανα, και 7 χιλιόμετρα από τη διασταύρωση της εθνικής οδού Τιράνων-Δυρραχίου. Η μετάβαση στον αερολιμένα γίνεται μόνο οδικώς (με ιδιωτικό αυτοκίνητο ή μισθωμένο όχημα ή δημόσιο λεωφορείο) και διαρκεί 20 με 30 λεπτά. Το κόστος μετάβασης με μισθωμένο όχημα, κυμαίνεται από 2.000 έως 2.500 Λέκ. Ή 15 Ευρώ περίπου. Ο αερολιμένας Rinas “Μητέρα Τερέζα” έχει ανακαινιστεί πρόσφατα από τη Γερμανικών συμφερόντων εταιρεία Siemens και έχει πλέον τη δυνατότητα, από το 2008, να εξυπηρετεί 600 χιλιάδες επιβάτες το έτος.

Επιπλέον, υπάρχουν ακόμη επτά (7) αερολιμένες, με απαρχαιωμένες εγκαταστάσεις, εκ των οποίων οι δύο διαθέτουν διάδρομο προσγειώσεως εντός των προδιαγραφών για διεθνείς πτήσεις (μήκος διαδρόμου 2,4 χλμ. – 3 χλμ.), καθώς και ένα ελικοδρόμιο.

Σε στάδιο ολοκλήρωσης βρίσκεται ο διεθνής αερολιμένας του Κουκέσι, ο οποίος βρίσκεται σε απόσταση 3 χιλιομέτρων από την πόλη του Κουκέσι, και εκτείνεται σε έκταση 65 εκτάρια. Η κατασκευή του αερολιμένος αυτού ξεκίνησε τον Μάιο του 2002, χρηματοδοτείται από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και θα είναι κατηγορίας C, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, και θα έχει τη δυνατότητα να προσγειώνονται συγχρόνως πέντε (5) αεροσκάφη, σύμφωνα με ανακοίνωση των κατασκευαστών.

Το σχέδιο νόμου για τον νέο “Κώδικα Αερομεταφορών” ολοκληρώθηκε στις 28 Δεκεμβρίου 2008 και ψηφίστηκε το πρώτο τρίμηνο του 2009. Η οργάνωση και λειτουργία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, και τα θέματα εκπαίδευσης του προσωπικού, τα θέματα ασφαλείας και το θέμα του προϋπολογισμού λειτουργίας της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, αποτελούν βασικά θέματα ελέγχου και συντονισμού από πλευράς της ΕΕ στο πλαίσιο της “ενδιάμεσης συμφωνίας”. Εξάλλου, μεταξύ ΕΕ και Αλβανίας έχει ήδη υπογραφεί συμφωνία για τις αερομεταφορές (Aviation Community Treaty). Στα θέματα εκπαίδευσης διευκρινίστηκε ότι σε

συνεργασία με την Ιταλική εταιρεία εκπαίδευσης του προσωπικού, έχει ολοκληρωθεί η φάση εκπαίδευσης και αναμένεται η έγκριση των προσόντων του προσωπικού καμπίνας από τους αρμόδιους διεθνείς φορείς. Στα θέματα ασφαλείας διευκρινίστηκε ότι έχουν πλέον ρυθμιστεί σε τελείως νέα βάση σύμφωνα με τα πρότυπα και τη δομή της Eurocontrol ενώ όσον αφορά στον προϋπολογισμό της Πολιτικής Αεροπορίας η αλβανική πλευρά διαβεβαίωσε ότι θα είναι επαρκής και ανεξάρτητος

Αρμόδιος φορέας για την Πολιτική Αερομεταφορών, είναι η **Διεύθυνση Αεροπορικών Μεταφορών**, της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών της Αλβανίας. (e-mail: dpshttr@dpshttr.gov.al, τηλ. +355-4-2238138).

Τα στοιχεία επικοινωνίας με τον **διεθνή αερολιμένα Rinas “Μητέρα Τερέζα”**, είναι: Ιστότοπος: www.tirana-airport.com.al . E-mail: adm@tirana-airport.com, tia-lost&found@tirana-airport.com . Τηλ. – Fax: +355-4-2381800(call center).

Πίνακας 6.
Αεροπορικές εταιρείες και προορισμοί στον Διεθνή Αερολιμένα Τιράνων

Αερομεταφορείς	Αερομεταφορείς	Αερομεταφορείς
Adria Airways	Aegean airlines	Albanian Airlines
Alitalia	Austrian Airlines	Belleair
British Airways	German Winks	Lufthansa
Malev	Olympic Air	Skanderberg Air
Sky Express	Turkish Airlines	

Προορισμοί	Προορισμοί	Προορισμοί
Αθήνα	Βελιγράδι	Βενετία
Βουδαπέστη	Μπολόνια	Μπάρι
Μόναχο	Φρανκφούρτη	Κωνσταντινούπολη
Λιουμπλιάνα	Μιλάνο	Πεσκάρα
Πρίστινα	Ρώμη	Θεσσαλονίκη
Βιέννη	Ζυρίχη	Forli
Μπέργαμο	Bonn/Cologne	Κυπέο
Χανιά	Φλωρεντία	Γένοβα
Λονδίνο - Stansed	Λιέγη	Πάρμα
Περούτζια	Πίζα	Ρίμινι
Sharm El Sheikh	Τρεβίζο	Στουτγάρδη
Τεριέστη	Τορίνο	Βερόνα
Ζάκυνθος	Χανιά	Καλαμάτα
Λονδίνο - Gatwick	Αγκόνα	Αντάλεια

3.4.2 Ζώνες Ελεύθερων Οικονομικών Συναλλαγών

3.4.2.1 Ελεύθερες ζώνες

Το 2007 ψηφίστηκε το ρυθμιστικό πλαίσιο δημιουργίας “Ελευθέρων Οικονομικών Ζωνών” (Ν. 9789/19.09.2007), δημοσίων ή ιδιωτικών, στις οποίες μπορούν να ασκηθούν κάθε είδους οικονομικές δραστηριότητες, από οιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, της Αλβανίας ή του εξωτερικού, το οποίο διαθέτει τη σχετική άδεια από την αρμόδια διοίκηση της “Ελεύθερης Οικονομικής Ζώνης”, η οποία μπορεί να έχει μέγιστη διάρκεια μέχρι και 35 έτη., αναλόγως των προβλεπομένων στη σχετική σύμβαση μεταξύ του «Φορέα

Διαχείρισης της Οικονομικής Ζώνης» και του «Διαχειριστή» που αγοράζει τα δικαιώματα άσκησης συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας στην “Ελεύθερης Οικονομικής Ζώνη”,

Το κυριότερο **πλεονέκτημα** αυτών των Ζωνών είναι ότι ενθαρρύνουν τις ξένες επενδύσεις στην χώρα, κυρίως στον τομέα των εξαγωγών επεξεργασμένων-τυποποιημένων προϊόντων, προσφέροντας, για τις οικονομικές ζώνες που δεν έχουν χαρακτηριστεί ως «βιομηχανικά πάρκα», κίνητρα όπως απαλλαγή επιβολής δασμών και απόδοσης ΦΠΑ. Το **μειονέκτημα** τους είναι ότι πιθανότητα θα λειτουργήσουν ως φορολογικοί παράδεισοι, με αποτέλεσμα απώλεια εσόδων για την Κυβέρνηση.

3.4.2.2 Βιομηχανικά Πάρκα

Σύμφωνα με τον νόμο 9789/19.09.2007, ως «Βιομηχανικό Πάρκο» ορίζεται συγκεκριμένη περιοχή όπου παρέχονται συγκεκριμένα κίνητρα για βιομηχανική δραστηριότητα και για παροχή υπηρεσιών παραγωγού, με σκοπό την βελτιστοποίηση των φυσικών και ανθρωπίνων πόρων της περιοχής.

Η δημιουργία του βιομηχανικού πάρκου προϋποθέτει την σύναψη συμφωνίας μεταξύ του αρμόδιου δημόσιου φορέα και των ενδιαφερομένων οικονομικών παραγόντων. Η άσκηση της Διοίκησης ενός βιομηχανικού Πάρκου, μπορεί να ασκηθεί και από Εμπορικές Επιχειρήσεις, υπό τις προϋποθέσεις του νόμου 9789/19.09.2007.

Μέχρι σήμερα, έχουν θεσμοθετηθεί βιομηχανικά Πάρκα σε περιοχές της Αλβανίας, ως ακολούθως:

Βιομηχανικό Πάρκο της VALONA

www.eden-al.org

Έκταση: 125 Ha
Ύψος Επένδυσης: 20.819.797 Euro
Ανάδοχος: Idea Vlora
Θέσεις εργασίας: 18.586

Βιομηχανικό Πάρκο της SHENGJIN

Έκταση: 3,2 Ha
Ύψος Επένδυσης: 17.054.152 Euro
Ανάδοχος: ATX – International Tirana
Θέσεις εργασίας: 3.000

Βιομηχανικό Πάρκο της SPITALLA

Έκταση: 850 Ha
Ανάδοχος: Δεν έχει οριστεί ακόμη

Βιομηχανικό Πάρκο της LEZHA

Έκταση: 54,3 Ha

Βιομηχανικό Πάρκο του ELBASAN

Έκταση: 254,7 Ha
Ανάδοχος: Δεν έχει οριστεί ακόμη

Βιομηχανικό Πάρκο της SKODRA

Έκταση: 137 Ha
Ανάδοχος: Δεν έχει οριστεί ακόμη

Βιομηχανικό Πάρκο της KOPLIK

Έκταση: 61 Ha
Ύψος Επένδυσης: 18.510.539,27 Euro
Ανάδοχος: The industrial and Trade zone of Koplik
Θέσεις εργασίας: 16.586

3.5. Ενέργεια

3.5.1 Ηλεκτρική Ενέργεια

Ο τομέας της ηλεκτρικής Ενέργειας στην Αλβανία χαρακτηρίζεται από αυξανόμενη καταναλωτική ζήτηση, μονομέρεια στον τρόπο παραγωγής, απαρχαιωμένες και υπολειπόμενες μονάδες παραγωγής, και χαμηλή πυκνότητα αριθμού καταναλωτών ανά τετρ. χλμ. (περίπου το 1/3 αυτού των ανεπτυγμένων χωρών), γεγονός που αυξάνει το κόστος επένδυσης ανά καταναλωτή.

Το 2009 ολοκληρώθηκε η διαδικασία ιδιωτικοποίησης του τομέα διανομής της κρατικής Αλβανική Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (KESH), την εξαγορά του τομέα διανομής της KESH, από την εταιρεία OSSH τσεχικών συμφερόντων.

Το 98% (2874363 MWh) της ηλεκτρικής ενέργειας παράγεται από υδροηλεκτρικά εργοστάσια (HPP), ενώ μόνο το 2% (72380 MWh) από θερμοηλεκτρικά (TPP). Η αντίστοιχη κατανομή για την Ελλάδα είναι: 88% TPP, 9% HPP και 2% ηλιακή ενέργεια. Τα συνολικά αποθέματα υδροενέργειας της Αλβανίας εκτιμώνται σε 3.000 MW.

Ο έλεγχος της παραγωγής και μεταφοράς ηλεκτρικής Ενέργειας, πραγματοποιείται από το Transmission System Operator, ένα όργανο ρυθμιστικού χαρακτήρα το οποίο θεσμοθετήθηκε το 2004. Η μέση ετήσια παραγωγικότητα της KESH το έτος 2007, ανήλθε στις 2,76 TWh περίπου, ενώ η εγκατεστημένη μέση ετήσια παραγωγική της δυναμικότητα ανήλθε στα 1.592 MW. Η **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας**, το διάστημα Ιανουαρίου- Σεπτεμβρίου 2009, ανήλθε στις 2,994 GWh, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 50,4% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Ποσότητα η οποία αντιστοιχεί στο 61.5% του συνολικού δυναμικού. Οι **εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας**, περιλαμβανομένων και των ανταλλαγών, ανήλθαν στις 1,869 GWh. Η ποσότητα αυτή εισαγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, αντιστοιχεί στο 38.4% επί της συνολικής παραγωγής.

Το δίκτυο υψηλής τάσης έχει μήκος 1.154 χλμ, το δίκτυο μεσαίας τάσης έχει μήκος 13.335 χλμ και το δίκτυο χαμηλής τάσης 29.721χλμ. Όσον αφορά στη **διανομή**, το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής Ενέργειας είναι ένα συνδυασμένο σύστημα 3 επιπέδων γραμμών 400 KV, 220 KV και 110 KV. Το δίκτυο 220 KV συνδέει τα HPP της κοιλάδας Drin και το TPP Fier με τα Τίρανα, Δυρράχιο, Elbasan, Fier και Burrel. Το συγκεκριμένο δίκτυο είναι συνήθως υπερφορτωμένο με αποτέλεσμα απώλειες, χαμηλά επίπεδα τάσης και διακοπές.

Η Αλβανία **έχει υπογράψει το Πρωτόκολλο των Αθηνών (15/11/02)** στο οποίο προβλέπεται η δημιουργία Περιφερειακής Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Regional Electricity Market-REM), στην Νοτιοανατολική Ευρώπη, στο πλαίσιο και της υπ' αριθ. ΕΕ 92/96 απόφασης για τη "διασύνδεση εθνικών δικτύων" των χωρών της περιοχής. Η επιτυχία του στόχου αυτού συναρτάται από τη κατασκευή ασφαλών γραμμών διασύνδεσης των εθνικών δικτύων. Για την Αλβανία προτεραιότητα αποτελεί η γραμμή 400 KV Podgorica-Elbasan, κόστους περίπου 12 εκ. Ευρώ (ή εναλλακτικά Elbasan-Kosova 1), που την συνδέει με την Ελλάδα, Σερβία/Μαυροβούνιο και ΠΓΔΜ και ευρύτερα με το UTCE (Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity), του οποίου η Αλβανία δεν είναι μέλος. Άλλες γραμμές που σχεδιάζονται να υλοποιηθούν είναι η σύνδεση με ΠΓΔΜ μέσω Elbasan-Bitola και Burel-Vrutok και η σύνδεση με Κόσοβο μέσω Fierze-Prizen και Vau Dejes-Prishtina.

Ένα από τα σημαντικότερα έργα για την αναβάθμιση του ενεργειακού δυναμικού της χώρας, αποτελεί η κατασκευή του Ενεργειακού Πάρκου Αυλώνος το οποίο αποτελεί έναν από τους στόχους της Εθνικής Ενεργειακής

Στρατηγικής όπως αυτή εκπονήθηκε τον Ιούλιο του 2003. Πρόκειται για πρόγραμμα που προβλέπει τη κατασκευή θερμοηλεκτρικού εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (TPP) συνδυασμένης χρήσης (δυνατότητα χρήσης και φυσικού αερίου) δυναμικότητας τουλάχιστον 400 MW, καθώς και αποθηκευτικούς χώρους πετρελαίου και αερίων και διυλιστήριο, 6 χλμ βορείως του λιμένος του Αυλώνα. Το πρόγραμμα υποστηρίζεται από όλους σχεδόν τους διεθνείς οργανισμούς και η κατασκευή του πραγματοποιείται σε δύο φάσεις, δηλαδή στην κατασκευή σε πρώτο στάδιο TPP 125 MW, κόστους 91-110 εκ. Ευρώ, το οποίο ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2006, και στη συνέχεια την επέκταση της μονάδας με κόστος που θα ανέρχεται σε περίπου 217 εκ. Ευρώ. Η πρώτη φάση χρηματοδοτήθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα με δάνειο 20 εκατ. Ευρώ και την EBRD και EIB με 40 εκ. Ευρώ έκαστη. Η Κρατική Εταιρεία Ηλεκτρισμού της Αλβανίας συνεισέφερε 10 εκ. Ευρώ.

Το θεσμικό πλαίσιο για την Ενέργεια, αποτελείται κυρίως από το νόμο **αρ.9072, 22/5/2003 «Για τον τομέα της ενέργειας»** και αφορά ανάμεσα σε άλλα θέματα ενέργειας και τα ενεργειακά έργα. Προς το παρόν δεν υπάρχει ξεχωριστός νόμος για τις εναλλακτικές μορφές ενέργειας. Στον παραπάνω νόμο υπάρχει μια πολύ σύντομη αναφορά γι' αυτά στον **άρθρο αρ.39**.

Ο **Ρυθμιστικός Φορέας** Ενέργειας η αλλιώς ERE (Energy Regulatory Entity) είναι ο φορέας υπεύθυνος για τα θέματα ενέργειας στην Αλβανία (συμπεριλαμβανομένου και της τιμής αγοράς/πώλησης του ηλεκτρικού ρεύματος και της έκδοσης άδειας λειτουργίας κάθε δραστηριότητας που έχει να κάνει με ενέργεια). Στο site του φορέα <http://www.ere.gov.al/index.php?lang=EN>, παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις επενδύσεις στην Αλβανία στον τομέα της ενέργειας.

Ειδικά για την κατασκευή αιολικών πάρκων, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι, παρέχεται από το αλβανικό δημόσιο η δυνατότητα ενοικίασης γης για την κατασκευή αιολικού πάρκου, με τη μορφή εκχώρησης (concession) και με διάρκεια 30-35 χρόνια (όσο είναι και η διάρκεια της άδειας που εκδίδεται από το ERE). Η Αλβανική κυβέρνηση έχει ορίσει κάποιες περιοχές τις οποίες θεωρεί κατάλληλες για δημιουργία αιολικών πάρκων. Η τιμή δεν είναι προκαθορισμένη και διαμορφώνεται βάση της περιοχής, έκτασης του αιολικού πάρκου και διαπραγματεύσεων γενικά με το κράτος. Η τιμή αγοράς για αιολική ενέργεια δεν έχει οριστεί ακόμα από το αλβανικό κράτος γιατί ακόμα δεν υπάρχει αιολικό πάρκο σε λειτουργία στην Αλβανία. Έχουν εκδοθεί άδειες για αιολικά πάρκα αλλά όλα είναι στην φάση κατασκευής. Ωστόσο η τιμή αυτή θα ορίζεται από το ERE ως αρμόδια αρχή και βάση του "Albanian Electricity Market Rule".

Στο πλαίσιο της πέμπτης διυπουργικής συνάντησης (Ministerial Conference) της «Κοινότητας για την Ενέργεια» η οποία πραγματοποιήθηκε στα Τίρανα στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2008 συζητήθηκε η δυνατότητα σύστασης ενός περιφερειακού συντονιστικού κέντρου διεξαγωγής των διαγωνισμών του δημοσίου σχετικά με την ηλεκτρική ενέργεια, το οποίο θα έχει την έδρα του στο Μαυροβούνιο, καθώς και η σύσταση ομάδας συντονισμού για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στις χώρες της Δυτικής Βαλκανικής. Η συνάντηση των υπουργών αποδέχθηκε αίτημα για την υιοθέτηση της οδηγίας της Ε.Ε. σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εκφράζοντας ρητά την βούληση για την κατάρτιση μελέτης για την τεχνική δυνατότητα υιοθέτησης της σχετικής οδηγίας, στο πλαίσιο της οποίας κατατέθηκε κατάσταση με έργα προτεραιότητας στον ενεργειακό τομέα.

Όσον αφορά στα σχέδια της Αλβανίας για την κατασκευή πυρηνικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, θα πρέπει να επισημάνουμε τις σχετικές δηλώσεις του Πρωθυπουργού της Αλβανίας ο οποίος έχει εκφράσει την επιθυμία η Αλβανία να αποκτήσει πυρηνικό σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τις πρόσφατες δηλώσεις του Υπουργού Ενέργειας της Αλβανίας , τον Φεβρουάριο 2010, ο οποίος εξέφρασε την επιθυμία κατασκευής αυτού του σταθμού, από κοινού με την Ιταλία. Τέλος, τον Μάιο του 2009, η αλβανική κυβέρνηση ανακοίνωσε την υπογραφή και προσχώρηση στη Συμφωνία Euratom, για την προετοιμασία του θεσμικού πλαισίου ανάπτυξης μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής Ενέργειας με την χρήση της Πυρηνικής Ενέργειας.

3.5.2 Διυλιστήρια

Η Αλβανία διαθέτει 3.123 σημεία άντλησης πετρελαίου καταμεμημένα σε 12 περιοχές. Τα αποδεδειγμένα υπόγεια και υποθαλάσσια αποθέματα της χώρας ανέρχονται σε 165 εκατ. βαρέλια (έναντι 4,5 εκατ. βαρελιών της Ελλάδος και 8,1 εκατ. της Βουλγαρίας), και τα εκτιμώμενα σε 100-200 εκατ. m³.

Το 2007 η παραγωγή πετρελαίου μειώθηκε στους 324.000 τόνους σε σχέση με τους 378.000 τόνους το 2006. Η άντληση του πετρελαίου γίνεται κυρίως στις περιοχές Berat και Fier. Κοινοπραξία της αυστριακής OMV (51%) και των ΕΛΠΕ (49%) τον Αύγουστο 2004 έλαβε άδεια από την Albanian National Petroleum Agency για νέες γεωτρήσεις. Πιθανότερα σημεία για νέες γεωτρήσεις είναι οι περιοχές Shpërëgu, Αυλώνας και Παλαιοκάστρου. Οι αλβανικές επιχειρήσεις που ασχολούνται με την αγορά του πετρελαίου είναι οι κρατικές Albretrol (άντληση, μεταφορά και αποθήκευση πετρελαίου), Servcom (υπηρεσίες) και ARMO (διύλιση/αποθήκευση και marketing). Τόσο η ARMO όσο και η Albretrol πρόκειται να ιδιωτικοποιηθούν εντός της επόμενης διετίας.

Η διύλιση πραγματοποιείται σε δύο διυλιστήρια: το διυλιστήριο του Ballsh δυναμικότητας 1 εκ. τόνων το οποίο κατασκευάσθηκε το 1978 χρησιμοποιώντας τεχνολογία της δεκαετίας του '60 και το διυλιστήριο του Fier. Και τα δύο λειτουργούν περίπου στο 30% της δυναμικότητάς τους. Η μεταφορά πραγματοποιείται από δίκτυο 200 χλμ, το οποίο έχει θεωρητικά τη δυνατότητα να μεταφέρει 7.000 τόνους την ημέρα, ενώ η αποθήκευση πραγματοποιείται στις εγκαταστάσεις της Albretrol αποθηκευτικής δυνατότητας περίπου 100.000 m³ αργού πετρελαίου και της ARMO η οποία διαθέτει αποθηκευτικούς χώρους στα δύο διυλιστήρια ως ακολούθως: Ballsh: 45.000 m³ ντίζελ, 46.000 m³ πετρέλαιο κίνησης, 65.000 m³ αργό πετρέλαιο, 47.000 m³ λοιπά. Fier: 700 m³ ντίζελ, 500 m³ πετρέλαιο κίνησης, 5.000 m³ heavy fuel oil, 800 m³ βιτουμίνη.

Πίνακας 9
Το ενεργειακό δυναμικό της Αλβανίας

Παραγωγή πετρελαίου	6,425 bbl/day
Κατανάλωση πετρελαίου	30.900 bbl/day
Εισαγωγές πετρελαίου	24.860 bbl/day
Εξαγωγές πετρελαίου	748,9 bbl/day
Αποθέματα πετρελαίου	199,1 εκ. bbl
Παραγωγή φυσικού αερίου	30 εκ. κ.μ.
Κατανάλωση φυσικού αερίου	30 εκ. κ.μ.
Εισαγωγές φυσικού αερίου	0
Εξαγωγές φυσικού αερίου	0
Αποθέματα φυσικού αερίου	849,5 εκ. κ.μ.
Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας	2,892 δις KWh
Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας	3,607 δις KWh
Παραγωγή Ηλεκτρισμού ανά πηγή	Καύση αργού πετρελαίου: 2,,9% Υδροηλεκτρικά εργοστάσια: 97,1%

3.5.3 Αγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου

Η χώρα διαθέτει κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου τα οποία διανέμονται με απαρχαιωμένα δίκτυα αγωγών μήκους 207 χλμ για το πετρέλαιο και 339 χλμ για το φυσικό αέριο. Τον Δεκέμβριο 2004 οι πρωθυπουργοί Αλβανίας, ΠΓΔΜ και Βουλγαρίας υπέγραψαν συμφωνία για τη κατασκευή πετρελαιοαγωγού αξίας 1,2 δις δολαρίων. Η αμερικανική κοινοπραξία AMBO (Albanian-Macedonian-Bulgarian Oil) έχει εκφράσει ενδιαφέρον κατασκευής πετρελαιοαγωγού κατά μήκος του οδικού άξονα VIII που θα ενώνει το Μπουργκάς με τον Αυλώνα, ο οποίος θα έχει μήκος 576 μίλια και θα μπορεί να μεταφέρει περισσότερο από 40 εκατ. τόνους ετησίως.

3.6. Υπηρεσίες

3.6.1 Ταχυδρομικές Υπηρεσίες

Στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών, δραστηριοποιούνται πέντε ιδιωτικές εταιρείες (DHL, TNT, FedEx, UPS, και YAPS), καθώς και η κρατική επιχείρηση ταχυδρομείων, Posta Shqiptare Sh.a., οι οποίες προσφέρουν απλές ταχυδρομικές υπηρεσίες και ταχυδρομικές υπηρεσίες express, και έχουν την αρμοδιότητα έκδοσης γραμματοσήμων. (Σήμερα ο κατάλογος των αλβανικών γραμματοσήμων αριθμεί 2850 διαφορετικά είδη). Γενικά, τα αλβανικά ταχυδρομεία είναι αξιόπιστα, ωστόσο η παροχή υπηρεσιών, χαρακτηρίζεται από απαρχαιωμένο σύστημα διοίκησης, και γραφειοκρατία. Οι κυριότερες εταιρείες παροχής υπηρεσιών courier παρατίθενται στον Πίνακα 7, κατωτέρω:

Πίνακας 7.
Οι κυριότερες εταιρείες παροχής υπηρεσιών courier

Εταιρεία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο
Albanian Courier Service (ACS)	Lagj 18 Shtatori	+355 84 267314 +355 84 267314
DHL	Lagj 18 Shtatori	+355 4 2328 16 +355 4 257294
EMS	Lagj "Varosh"	
UPS	Rr. Ismail Qemali, Nr,32/1	+ 355 4 2259 742

3.6.2 Τηλεπικοινωνίες

3.6.2.1 Σταθερή και κινητή τηλεφωνία

Το ποσοστό των **σταθερών τηλεφωνικών** συνδέσεων παραμένει χαμηλό, στο επίπεδο των 10 γραμμών ανά 100 κατοίκους, ωστόσο η κινητή τηλεφωνία καλύπτει πάνω από 75% του πληθυσμού. Οι γραμμές σταθερής τηλεφωνίας υπολογίζονται στις 450.000 το 2007, από 353.600 το 2005 και 87.000 το 1997. Ο δείκτης τηλεφώνων ανά 100 άτομα είναι μόλις 8,3, ένας από τους χαμηλότερους στην Ευρώπη (για την ανατολική Ευρώπη ο δείκτης αυτός είναι 30). Υπόγεια καλώδια παρέχουν επικοινωνία με Ιταλία, Κροατία και Ελλάδα ενώ η διαβαλκανική Γραμμή, συνδυασμός υπογείων καλωδίων και επίγειων οπτικών ινών, συνδέει την Αλβανία με την Βουλγαρία, ΠΓΔΜ, και Τουρκία. Επιπλέον υφίσταται επικοινωνία μέσω οπτικών ινών και υποστήριξη ραδιοφωνικών μικροκυμάτων από τα Τίρανα με Ιταλία και Ελλάδα.

Οι **υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας**, παρέχονται από την εταιρεία Albtelecom sh.a. η οποία κατεχει το αποκλειστικό προνόμιο παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας στις αστικές περιοχές αλλά και για τις διεθνείς κλήσεις. Το 2005 η ιδιωτικοποίηση της Albtelecom από την προηγούμενη κυβέρνηση του κ. Φάτος Νάνο κηρύχθηκε άκυρη για να ιδιωτικοποιηθεί εκ νέου στις 1 Οκτωβρίου 2007 με την πώληση του 76% του μετοχικού της κεφαλαίου σε όμιλο αποτελούμενο από δύο εταιρείες τουρκικών συμφερόντων, την **εταιρεία** Calik Holding και την Turk Telekom. Η Albtelecom έχει λάβει διεθνή βοήθεια για την ψηφιοποίηση του δικτύου κόστους 49 εκ. δολ. (EBRD, ΕΕ, Ιταλία, Ελβετία και Νορβηγία), την επέκτασή του (Ελβετία) και την εν γένει αναδιοργάνωση της επιχείρησης (Telecom Νορβηγίας).

Η ανάπτυξη της **κινητής τηλεφωνίας** υπήρξε ραγδαία. Το ποσοστό της χωρικής κάλυψης της κινητής τηλεφωνίας είναι 90% και της πληθυσμιακής 95%. Τα τιμολόγια υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας παραμένουν υψηλά σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Υπάρχουν τέσσερις εταιρείες παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας. Υπολογίζεται ότι το 45% του πληθυσμού της Αλβανίας χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τους. Η παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας πραγματοποιείται από τρεις εταιρείες. Την AMC (ελληνογερμανικών συμφερόντων), την Vodafone (ελληνοβρετανικών συμφερόντων) και την Eagle Mobile (Τουρκικών συμφερόντων).

Στην Αλβανία τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας δεν υποστηρίζουν υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας 3^{ης} Γενιάς αφού δεν υφίσταται 3G δίκτυο. Το υπάρχον δίκτυο GSM υποστηρίζει πλήρως τις υπηρεσίες περιαγωγής που προσφέρουν οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα.

Το 85% της πρώην κρατικής εταιρείας κινητής τηλεφωνίας Albanian Mobile Communications εξαγοράστηκε το 2000 από την κοινοπραξία Cosmote (Ελλάδα)-Telenor (Νορβηγία) έναντι 86 εκ. δολαρίων. Η κοινοπραξία Vodafone (Ην.Βασ.)-

Panafon (Ελλάδα) απέκτησε την δεύτερη άδεια κινητής τηλεφωνίας το 2001 αντί 38,1 εκ. δολ., ενώ το Μάρτιο 2004 δόθηκε τρίτη άδεια κινητής τηλεφωνίας στην Albtelecom της οποίας το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών εξαγόρασε ο τούρκικος όμιλος Calik ο οποίος δημιούργησε την Τρίτη εταιρεία κινητής τηλεφωνίας στην Αλβανία, την Eagle Mobile. Το αλβανικό Κοινοβούλιο, στην συνεδρίαση της 23^{ης} Απριλίου 2009, επικύρωσε την εκχώρηση της τέταρτης άδειας κινητής τηλεφωνίας, στην εταιρεία τηλεπικοινωνιών του Κοσόβου PTK. Η PTK σε συνεργασία με τις εταιρείες αλβανικών συμφερόντων “Albanian Drink Distribution Shpk.”, “ACI Engineering Shpk”, “INFOSOFT” και “UNION Grup Shpk.”, πραγματοποίησε προσφορά ύψους 7,2 εκ. Ευρώ, έναντι προσφοράς ύψους 5 εκ. Ευρώ της δεύτερης μειοδοτούσας εταιρείας, Unìvers P.G..

Σήμερα, έχει προωθηθεί η εγκατάσταση δικτύου οπτικών ινών προς το Κοσσυφοπέδιο, την ΠΓΔΜ και το Μαυροβούνιο καθώς και η έκδοση αδειών εκμετάλλευσης των τοπικών δικτύων.

3.6.2.2 Υπηρεσίες Διαδικτύου

Την τελευταία τριετία έχει αναπτυχθεί στα Τίρανα ικανοποιητικό δίκτυο παροχής υπηρεσιών διαδικτύου με τους βασικότερους παρόχους να προσφέρουν υπηρεσίες ADSL ταχυτήτων έως 5 MB, τόσο μέσω του υπάρχοντος τηλεφωνικού δικτύου, όσο και μέσω αυτόνομων δικτύων μερικά εκ των οποίων χρησιμοποιούν οπτικές ίνες. Επιπλέον, έχουν ήδη κάνει αισθητή την παρουσία τους στην αγορά οι υπηρεσίες double play, και από τον Ιανουάριο του 2010, η ABCOM προσφέρει υπηρεσίες triple play μέσω ιδιόκτητου δικτύου καλωδιακής τηλεόρασης. Οι κυριότεροι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου είναι η ALBTELECOM, η ABCOM, η ABISSNET, η ALBANIA ON LINE και το τελευταίο έτος η PRIMO, Σλοβενικών συμφερόντων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο κάθε πάροχος, πλην της Albtelecom, δεν προσφέρει τις υπηρεσίες του σε όλη την περιοχή των Τίρανων, αλλά μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές όπου διαθέτει δίκτυο.

Επίσης, υπηρεσίες διαδικτύου, ασύρματες, προσφέρουν και οι τρεις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας, μέσω του δικτύου τους.

Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι το ευρυζωνικό δίκτυο δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο, ωστόσο στα σημαντικότερα ξενοδοχεία και σε ορισμένα εστιατόρια και καφετέριες υπάρχει η δυνατότητα ασύρματης σύνδεσης με το διαδύκτιο (wireless LAN, και Wi-Fi).

3.6.2.3 Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας

Στην Αλβανία δραστηριοποιούνται πολλά Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας καθώς και μεγάλος αριθμός εφημερίδων και ειδικευμένων περιοδικών. Τα κυριότερα ΜΜΕ και εφημερίδες, παρατίθενται κατωτέρω στον Πίνακα 8.

Πίνακας 8
Τα κυριότερα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας της Αλβανίας

Ραδιοφωνικοί σταθμοί	Τηλεοπτικοί σταθμοί	Πρακτορεία Ειδήσεων
Radio "Top Albania"	ALSAT	BBC
Radio "+2"	TV ARBERIA	Associated Press
Radio "Deutsche Welle"	BBF TV	ALNA (Albania News Agency)
Radio "Italia"	DIGITALB	ATSH
Radio "BBC World Service"	KLAN TV	Η φωνή της Αμερικής
Radio "RFI"	KTV	Reuters
Radio "World Family"	MZ MUSIC	Deutsche Welle
	NEWS 24	TIR-FA
	RTK	Albania Dailz News
	RTV 21	
	SUPERSONIC TV	
	TVSH	
	TOP CHANNEL	
	VISION PLUS	
	ABCOTV	
	TRING TV	
	TV5	
	RAI 1	

+ 64 τοπικά τηλεοπτικά δίκτυα

3.6.3 Τουρισμός

Το 2007 διαμορφώθηκε το νέο Θεσμικό πλαίσιο για τον Τουρισμό (ν. 9734/14.05.2007) ενώ ολοκληρώθηκε μελέτη για την περιοχή του Ιονίου σχετικά με τα πρότυπα για την τουριστική ανάπτυξη, τα κριτήρια, το είδος και τα σημεία στα οποία θα πρέπει να ανεγερθούν οι τουριστικές εγκαταστάσεις, η οποία χρηματοδοτήθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο έχει εναρμονισθεί με τις οδηγίες της ΕΕ Dir 95/57/EC/23.11.1995 και Dir 90/314/EEC/13.06.1990, όπως απαιτεί το άρθρο 94 της Συμφωνίας Σύνδεσης και Σταθεροποίησης,

Επίσης, έχει εκπονηθεί «στρατηγικό σχέδιο για την τουριστική ανάπτυξη της Αλβανίας», σε συνεργασία με τα αλβανικά Υπουργεία Περιβάλλοντος και Τουρισμού και των συμβουλευτικών οργανισμών «Υπηρεσία Τεχνικής Συνεργασίας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας» (GTZ) και «GHH Consult LTD» (Wiesbaden, Germany).

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προσφέρει βοήθεια στην στρατηγική ανάπτυξης του τουρισμού στην Αλβανία από το 2001, κυρίως όσον αφορά στην ανάπτυξη του ατομικού τουρισμού στις Αλβανικές Άλπεις, με ιδιαίτερη έμφαση στο όρος Theth, το οποίο έχει καταχωρηθεί ως τουριστικός προορισμός στους τουριστικούς οδηγούς και στα εξειδικευμένα για θέματα τουρισμού περιοδικά της Γερμανίας. Επίσης, εντός του 2007, ολοκληρώθηκε σε όλη την Αλβανία η σήμανση για τους τουριστικούς προορισμούς (πινακίδες καφέ χρώματος), ενώ πλέον η Αλβανία ως τουριστικός προορισμός έχει συμπεριληφθεί σε τουριστικούς οδηγούς όλου του κόσμου. Σύμφωνα με στοιχεία του αλβανικού Υπουργείου Τουρισμού, το 2007 η Αλβανία υποδέχθηκε 100.000 επισκέπτες από Μαυροβούνιο και 300.000 επισκέπτες από ΠΓΔΜ. Κατά την διάρκεια του 2008 επισκέφτηκαν την Αλβανία 2,6 εκ. τουρίστες, εκ των οποίων το 52% ήταν ξένοι

υπήκοοι και το 48% αλβανοί υπήκοοι. Ο αριθμός επισκεπτών αυξήθηκε το 2008 κατά 21%. Το 48% των επισκεπτών εισήλθαν στην Αλβανία το τρίτο τρίμηνο του 2008, κυρίως οδικώς.

3.7. Τραπεζικό και Χρηματοοικονομικό Σύστημα

3.7.1 Το αλβανικό Τραπεζικό Σύστημα

3.7.1.1 Η Αλβανική Τραπεζική Αγορά

Το **θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας** της αλβανικής τραπεζικής αγοράς, ρυθμίζεται από το νόμο 9622/2006 «για τις τράπεζες στην Δημοκρατία της Αλβανίας» και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του.

Πίνακας 9
Ο τραπεζικός τομέας της Αλβανίας το 2008

α/α	Επωνυμία Τράπεζας	Αριθμός Υποκαταστημάτων	Αριθμός Πρακτορείων	Αριθμός εργαζομένων
1	Raiffeisen Bank	101	0	1373
2	Alpha Bank - Albania	48	1	171
3	Tirana Bank (Piraeus Group)	43	4	437
4	Banka Popullore	39	-	360
5	ProCredit Bank	29	13	711
6	Banka Kombetare Tregtare	26	29	519
7	Credins Bank	23	6	275
8	Intesa San Paolo Bank of Albania	18	16	400
9	Union Bank	15	16	166
10	Emporiki Bank -Albania	10	10	158
11	International Commercial Bank	8	-	56
12	Italian Development Bank	7	-	41
13	First Investment Bank	6	4	82
14	National Bank of Greece	5	25	251
15	United Bank of Albania	4	2	56
16	Credit Bank of Albania	2	1	33
	ΣΥΝΟΛΟ	384	127	5155

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Αλβανίας: Επεξεργασία , Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

Ενδεικτικό για το μέγεθος και την προοπτική ανάπτυξης της αλβανικής τραπεζικής αγοράς είναι το γεγονός ότι, το 2008 δραστηριοποιούνταν στην Αλβανία, 16 τράπεζες για πληθυσμό 3.000.000 κατοίκων , εκ των οποίων οι 15 ελέγχονται από ξένο κεφάλαιο. Η τραπεζική αγορά είναι ανώριμη με μόνη παρουσία Εμπορικών Τραπεζών. Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Αλβανίας (ΤΤΑ), το 2008, μόνο το 45% του πληθυσμού διέθετε τραπεζικό λογαριασμό αφού για το 2008 ο αριθμός λογαριασμών φυσικών προσώπων αλβανών πολιτών ανέρχονταν στους 1.429.294 και ο αριθμός λογαριασμών αλλοδαπών στους 9.311, ενώ ο αριθμός των λογαριασμών που ανήκαν σε αλβανικές επιχειρήσεις ήταν 134.790 και ο αριθμός των λογαριασμών που ανήκαν σε αλλοδαπές επιχειρήσεις ήταν 435. Το έτος 2007 η τραπεζική αγορά παρουσίασε ιδιαίτερη ανάπτυξη αφού το Ενεργητικό των Τραπεζών είχε αυξηθεί σχεδόν κατά 20%, στο

75% του ΑΕΠ και ο δείκτης «πίστωση προς οικονομία», ανήλθε στο επίπεδο των 2,4 δις €, ξεπερνώντας το 30% του ΑΕΠ., ωστόσο αυτοί οι δείκτες ανάπτυξης του τραπεζικού τομέα επιβραδύνθηκαν μετά το 2008, με τά επισφαλή δάνεια να παρουσιάζουν σημαντική αύξηση, από 9,9 το 2007 σε 21.7 το 2008. (NPL/Regulatorz Capital). Τα επιτόκια χορηγήσεως ιδιωτικών δανείων παρουσιάζουν μέση ετήσια αύξηση πάνω από 50%, και αποτελούν περίπου το 38% του δανειακού χαρτοφυλακίου του τραπεζικού συστήματος. Εντός του 2007 «άνοιξαν» 103 νέα καταστήματα, εκ των οποίων τα 43 στα Τίρανα, ενώ το 2008 «άνοιξαν» 78 νέα καταστήματα. (πρβλ. Πίνακα 9)

Υποκαταστήματα διατηρούν οι ελληνικές Alpha Bank (48), Εθνική Τράπεζα (5), και Εμπορική Τράπεζα (10) η οποία ωστόσο εκπροσωπεί πλέον Γαλλικό Τραπεζικό Όμιλο, ενώ η θυγατρική της Τράπεζα Πειραιώς, Tirana Bank, διαθέτει 43 υποκαταστήματα. Παρούσες στη τραπεζική αγορά είναι επίσης η Αυστρία (Raiffeisen Bank), η Ιταλία (Intesa San Paolo Bank of Albania, Italian Development Bank), η Γαλλία, (Banka Popullore, Emporiki Bank -Albania), η Βουλγαρία (First Investment Bank) και η Τουρκία (Banka Kombetare Tregtare). Η μεγαλύτερη τράπεζα της Αλβανίας, είναι η Raiffeisen Bank, η οποία το 2003, έναντι 126 εκατ. \$., αναδείχθηκε μειοδότη του Διεθνούς Δημόσιου Διαγωνισμού ιδιωτικοποίησης της Savings Bank of Albania (Αντίστοιχη του ελληνικού Ταχυδρομικού Ταμειευτηρίου) στην οποία εκτμάται ότι ήταν κατατεθειμένα περίπου 1,5 δις \$, τα οποία αντιπροσώπευαν το 60% των καταθέσεων στην Αλβανία.

3.7.1.2 Η Κεντρική Τράπεζα της Αλβανίας

Η **Τράπεζα της Αλβανίας (ΤτΑ)**, αποτελεί το κεντρικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της χώρας από το 1996, οπότε πραγματοποιήθηκε η μεγάλη μετρούθμιση του Τραπεζικού συστήματος και τέθηκαν οι βάσεις για το σύγχρονο τραπεζικό σύστημα της Αλβανίας, με συντονιστικές, εποπτικές και ρυθμιστικές αρμοδιότητες όσον αφορά στην τραπεζική αγορά και τα τραπεζικά/χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία δραστηριοποιούνται στην Αλβανία.

Το **θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ΤτΑ** ρυθμίζεται από το νόμο 8269/27.12.1997 «για την τράπεζα της Αλβανίας» και από τις μετέπειτα τροποποιήσεις του, ενώ ο θεσμικός ρόλος του κορυφαίου τραπεζικού ιδρύματος της χώρας, θεμελιώνεται στο άρθρο 161 του Συντάγματος της Αλβανίας. Πρόκειται για καθαρά κρατικό φορέα ο οποίος υπόκειται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του αλβανικού κοινοβουλίου. Τα εννέα (9) μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΤτΑ διορίζονται από το κοινοβούλιο για περίοδο επτά (7) ετών. Ις εργασίες του Διοικητικού Συμβουλίου συντονίζει ο Διοικητής της ΤτΑ ο οποίος ταυτόχρονα είναι και ο Γενικός Εκτελεστικός Διευθυντής. Ο Γενικός Επιθεωρητής της ΤτΑ διορίζεται επίσης από το κοινοβούλιο.

Οι **κεντρικές υπηρεσίες** της ΤτΑ στεγάζονται στα Τίρανα, και επικουρούνται από πέντε (5) περιφερειακές διοικήσεις, στις πόλεις Σκόδρα, Ελμπασάν, Αργυρόκαστρο, Κορυτσά και Λούσνιε.

3.7.1.3 Το Γραφείο Εγύησης καταθέσεων της Αλβανίας

Το Γραφείο Ασφαλιστικών Εγγυήσεων της Αλβανίας, ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 2002 με σκοπό την προσασία και αποζημίωση των καταθέσεων των νοικοκυριών, κυρίως από χρωκοπημένες εμπορικές τράπεζες και την σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

3.7.1.4 Συναλλαγές και κατοχή ξένου συναλλάγματος

Όσον αφορά στις συναλλαγές και την κατοχή ξένου συναλλάγματος, η οποία αποτελεί ελεύθερη δραστηριότητα προστατευόμενη εκ του νόμου, η ΤτΑ είναι το αρμόδιο ίδρυμα για την επιβολή προσωρινών περιοριστικών μέτρων για περίοδο που δεν μπορεί να ξεπερνά τους 12 μήνες, η οποία υπό προϋποθέσεις μπορεί να επεκταθεί για ακόμη 12 μήνες.

3.7.2 Το Χρηματιστήριο Αξιών Τιράνων (ΧΑΤ)

Το Χρηματιστήριο Αξιών Τιράνων (ΧΑΤ) έλαβε τον Ιούλιο του 2003 άδεια λειτουργίας ως ανώνυμη εταιρεία με μοναδικό μέτοχο το κράτος (Υπουργείο Οικονομικών). Στόχος είναι η αναβάθμισή του σε πρωτογενή/δευτερογενή αγορά εντόκων γραμματίων, μακροπρόθεσμων κρατικών και εταιρικών χρεωγράφων. Η προοπτική αυτής εντούτοις, οφείλει να αντιπαρέλθει υφιστάμενες αδυναμίες των αλβανικών επιχειρήσεων έναντι του θεσμού της κεφαλαιαγοράς.

3.8 Η Ασφαλιστική Αγορά

3.8.1 Θεσμικό πλαίσιο

Το θεσμικό πλαίσιο ελέγχου και εποπτείας της ασφαλιστικής αγοράς της Αλβανίας ενισχύθηκε το 2007 όταν τροποποιητικές διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας (ν. 9267/2004) προέβλεψαν την αύξηση «των εγγυημένων κεφαλαίων» για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με την αλβανική νομοθεσία, τόσο εγχώριες όσο και ασφαλιστικές επιχειρήσεις εκτός της αλβανικής επικράτειας μπορούν να ασκήσουν δραστηριότητα προσφοράς ασφαλιστικών υπηρεσιών μεγάλου εύρους, κάλυψης ασφαλιστικών κινδύνων κατα της περιουσίας, της ζωής κλπ

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για να δραστηριοποιηθούν στην αλβανική αγορά οι αλλοδαπές ασφαλιστικές εταιρείες, οφείλουν να ιδρύσουν υποκατάστημα στην Αλβανία, αφού δεν επιτρέπεται η σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων με εταιρείες οι οποίες δεν αντιπροσωπεύονται ή δεν έχουν την καταστατική τους έδρα στην Αλβανία, με εξαίρεση την ασφάλιση που σχτίζεται με αερομεταφορές ή θαλάσσιες μεταφορές και τις περιπτώσεις όπου χορηγείται σχετική άδεια από το Υπουργικό Συμβούλιο.

3.8.2 Η ασφαλιστική αγορά

Η ελεύθερη ασφαλιστική αγορά στην Αλβανία δημιουργήθηκε το 1991 με την ίδρυση της πρώτης ασφαλιστικής εταιρείας, INSIG, που είχε το μονοπώλιο στην αγορά για αρκετά χρόνια. Ο τομέας αυτός παραμένει περιορισμένος παρά την αύξηση του αριθμού των εταιρειών και της παραγωγικής τους βάσης (περίπου 0,6% του ΑΕΠ το 2008).

Σήμερα, στην Αλβανία **δραστηριοποιούνται ένδεκα (11) ασφαλιστικές εταιρείες** στην Αλβανία, εκ των οποίων οι τρεις αποκλειστικά στον **κλάδο ζωής**. Για τον κλάδο των γενικών ασφαλειών οι εταιρείες αυτές με τα εκτιμώμενα μερίδια αγοράς τους, είναι: SIGAL (27%), SIGMA (18%), ATLANTIK (13%), INTERSIG(6%), INTERALBANIAN(8%), ALBSIG (7%), EUROSIG (5%) GLOBE WILLIAMS, ενώ για τον **κλάδο ζωής** είναι: SICRED (27%), INSIG(34%) και SIGAL-LIFE (39%).

Πίνακας 10
Η ασφαλιστική αγορά της Αλβανίας σε εκ. Λέκ , 2003- 2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Ασφάλιστρα ανά κατηγορία					
Ασφάλεια οχημάτων	2,998	3,144	2,835	2,834	4,235
Ασφάλεια ιδιοκτησίας	543	714	806	785	1,104
Ασφάλεια υγείας	129	179	147	177	187
Ασφάλεια ζωής	86	114	238	307	410
Σύνολο	3,755.10	4,151.40	4,026.00	4,507.15	5,935.38

Πηγή: Χρηματοπιστωτική Εποπτική Αρχή

Στον **ασφαλιστικό τομέα**, κυριαρχεί η κρατική ασφαλιστική εταιρεία INSIG η οποία δραστηριοποιείται στην Αλβανία, στο Κόσοβο και στην ΠΓΔΜ για όλες τις ασφαλιστικές καλύψεις πλην αυτών που αφορούν στις “ασφάλειες ζωής”. Το 39% του κεφαλαίου της INSIG κατέχουν οι EBRD και IFC. Η εταιρεία INSIG πρόκειται να ιδιωτικοποιηθεί και ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει επιδείξει η εταιρεία συμφερόντων των ΗΠΑ “American Reserve Life Insurance”. Επιπλέον σημαντικό μερίδιο της ασφαλιστικής αγοράς της τάξεως του 8%, κατέχει η INTERALBANIAN, πρώην θυγατρική του ομίλου ΑΣΠΙΣ.

Η ασφαλιστική αγορά γνωρίζει μέση ετήσια ανάπτυξη της τάξεως του 25%, μετά το 2007, οπότε ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης είχε κυμανθεί στο 30,6%. (Πρβλ. Πίνακα 10) σε σχέση με το 2006. Η ασφάλεια μηχανοκίνητων οχημάτων αποτελεί την πρωταρχική κατηγορία ασφαλίσεων στην αγορά, εκτιμώμενη πάνω από 72% το 2009 (76% του συνόλου το 2007 οπότε διατίθενται και τα πλέον προσφατά έγκυρα στοιχεία), ενώ έχει σημειωθεί αύξηση και για τα ασφαλιστικά συμβόλαια κάλυψης κινδύνων κατα της ιδιοκτησίας. Άν και η αγορά κυριαρχείται από την υποχρεωτική ασφάλιση η εθελοντική ασφάλιση παρουσιάζει αυξητική τάση την τελευταία τριετία, με τις ασφάλειες ζωής να εξακολουθούν να κατέχουν μικρό μερίδιο στην ασφαλιστική αγορά της Αλβανίας.

4. Εργατικό Δυναμικό – Κοινωνική Ασφάλιση

4.1 Κοινωνική Ασφάλιση

Σύμφωνα με το αλβανικό Σύνταγμα, κάθε αλβανός πολίτης έχει δικαίωμα στην Κοινωνική Ασφάλιση, είτε λόγω γήρατος, είτε λόγω αδυναμίας να εργαστεί, είτε λόγω ανεργίας για λόγους ανεξαρτητως της θέλησής του. Η **ηλικία συνταξιοδότησης**, είναι τα 65 έτη για τους άνδρες και τα 60 έτη για τις γυναίκες.

Το αλβανικό Δίκαιο, στο πλαίσιο των νόμων 7703/01.05.1993, 7703/11.05.1993 και 7870/13.10.1994 υποχρεώνει τους εργοδότες στην καταβολή ασφαλιστικών εισφορών υπέρ των απασχολουμένων στις επιχειρήσεις τους.

Από τον Μάιο του 2007, το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών υπολογίζεται για κάθε επιχείρηση, ανάλογα με το αντικείμενο της, το μέγεθος της και την φοροδοτική της ικανότητα, με βάση τον ελάχιστο μηνιαίο μισθό όπως προβλέπεται στην απόφαση 700/18.06.2009 του Υπουργικού Συμβουλίου. Ο ελάχιστος μηνιαίος μισθός στην Αλβανία, ανέρχεται σε 18.000 Λέκ (περίπου 133 Ευρώ) για 174 εργατώρες, από 1^{ης} Μαΐου 2009, ενώ ο μέγιστος μισθός προσδιορίζεται στα 80.600 Λέκ το μήνα, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 522 /13.05.2009 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως και ασφαλίσεως υγείας, σύμφωνα με τον Εργατικό Κώδικα, συνίσταται στην μηνιαία καταβολή από τον εργοδότη, υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων τόσο για σύνταξη όσο και για ιατρική περίθαλψη, μαζί με το ποσό φορολογίας εισοδήματος. Έτσι για μηνιαίο μισθό έως και 80.600 Λέκ, ο εργοδότης συνεισφέρει 15% του μηνιαίου μισθού, εκ του οποίου το 13,3% για Κοινωνική Ασφάλιση και το 1,7% για ιατρική περίθαλψη, ενώ ο εργαζόμενος προσφέρει το 11,2% του μηνιαίου μισθού, εκ των οποίων 9,5% για Κοινωνική Ασφάλιση, και 1,7% για ιατρική περίθαλψη.

Επιπλέον, ο νομος 10237/18.02.2010. «περί υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας» θέσπισε την υποχρεωτική ασφάλιση όσον αφορά στους κινδύνους και τις ζημιές κατά την διάρκεια εργασίας.

4.2 Εργατικό Δυναμικό – Εργασιακές σχέσεις

4.2.1 Εργατικό δυναμικό

Το εργατικό δυναμικό της Αλβανίας ανέρχεται σε δύο (2) εκατομύρια εργαζόμενους. Η μέση ηλικία είναι 29 ετών, δηλαδή πολύ νεώτερη από τον αντίστοιχο δείκτη στην ΕΕ. Η εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού υπολείπεται εκείνης των άλλων χωρών της περιοχής, ωστόσο ο βασικός μισθός είναι πολύ χαμηλότερος από τον βασικό μισθό των όμορων χωρών, με εξαίρεση ίσως εκείνον στην ΠΓΔΜ.

Το 2010 ο αριθμός των ανέργων ανέρχονταν στις 142.062 που αντιστοιχεί σε ποσοστό 12,7% του εργατικού δυναμικού.

Περισσότερα στοιχεία για την εκπαίδευση και την Υγεία, παρέχονται στον Πίνακα 4.1 κατωτέρω.

Πίνακας 4.1
Στοιχεία του εργατικού δυναμικού της Αλβανίας

Εκπαίδευση (ιδρύματα-φοιτούντες, 2005-2007)	Δαπάνες για εκπαίδευση 2,9% ΑΕΠ (2002)
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	1.573 – 74.642
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	1.725 – 450.702
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	376 – 138.788
Ανώτερες-Ανώτατες σχολές	10-72.465
Υγεία (έτος 2007)	
Αριθμός νοσοκομείων	51
Αριθμός κλινών	9.284
Αριθμός περιθαλπομένων	272.402
Ιατροί ανά 100.000 κατ.	119
Νοσηλευτικό προσωπικό ανά 100.000 κατ.	358

Πηγή: *Instat*

4.2.2 Εργασιακές σχέσεις

Οι εργασιακές σχέσεις στη Δημοκρατία της Αλβανίας ρυθμίζονται κυρίως από το νόμο 8549/11.01.1999 και από το νόμο 7961/12.07.1995 «Εργατικός Κώδικας στη Δημοκρατία της Αλβανίας», ο οποίος τροποποιήθηκε για τελευταία φορά το Δεκέμβριο του 2008 όπως τροποποιήθηκε (εφεξής "Αλβανικός Εργατικός Κώδικας", από το Νόμο 7703/11.05.1993 " Κοινωνική Ασφάλιση στη Δημοκρατία της Αλβανίας" όπως τροποποιήθηκε (εφεξής Νόμος Κοινωνικών Ασφαλίσεων) καθώς και από κάποιες άλλες κανονιστικές πράξεις της Αλβανική Κυβέρνησης. Επίσης, η Αλβανία έχει υπογράψει και επικυρώσει όλες τις διεθνείς συνθήκες προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Το **Εθνικό Συμβούλιο Εργασίας** αποτελείται από αξιωματούχους του Δημοσίου Τομέα, εκπροσώπους των συνδικαλιστικών οργανώσεων, και εκπροσώπους των εργοδοτικών ενώσεων.

Επιπλέον, έχει ολοκληρωθεί το κείμενο της **Συνθήκης Κοινωνικής Κατανόησης** (Social Understanding Pact), του οποίου ο βασικός στόχος είναι να προωθήσει τον Κοινωνικό Διάλογο, μεταξύ Κυβερνήσεως, Εργοδοτών και Εργαζομένων.

Το δικαίωμα **ίδρυσης επαγγελματικών σωματείων** και συνδικάτων στα οποία δύνανται να συμμετέχουν εργαζόμενοι, συνταξιούχοι και άνεργοι, προβλέπεται ρητά τόσο στον Εργατικό Κώδικα, όσο και στο Σύνταγμα, το οποίο προστατεύει και το δικαίωμα στην απεργία.

Για την ίδρυση επαγγελματικών σωματείων και συνδικάτων απαιτείται ο ελάχιστος αριθμός των είκοσι (20) ατόμων, ενώ προβλέπεται η οργάνωση των επαγγελματικών ενώσεων, σε ομοσπονδίες και συνομοσπονδίες.

4.2.2.1 Υποχρεώσεις του εργοδότη

Ο εργοδότης υποχρεούται να διασφαλίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων. Οι υποχρεώσεις αυτές συνίστανται στην προστασία της προσωπικότητας των εργαζομένων, στην διασφάλιση ότι ο χώρος εργασίας θα είναι καθαρός και ασφαλής, στην μη άσκηση ελέγχου των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων, στην τήρηση αρχείου των εργαζομένων, στην πρόσβαση των εργαζομένων στον Εργατικό Κώδικα, στην τήρηση αρχείου σχετικά με ατυχήματα που προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της εργασίας, στην ασφάλεια των χώρων εργασίας, εξασφαλίζοντας ποιότητα αέρα, προστασία από το θόρυβο και τις δονήσεις, στη διασφάλιση όλων των απαραίτητων εργαλείων για την εκτέλεση της εργασίας, στη διασφάλιση νερού και τροφής κατά τη διάρκεια της εργασίας και στην τήρηση στον χώρο της εργασίας εξοπλισμού πρώτων βοηθειών.

4.2.2.2 Υποχρεώσεις των εργαζομένων

Ο Αλβανικός Εργατικός Κώδικας προβλέπει για τον εργαζόμενο διάφορες υποχρεώσεις όπως: πίστη στον εργοδότη, υποχρέωση επιμελούς εκτέλεσης της εργασίας, προσωπική εκτέλεση της εργασίας, επιστροφή στον εργοδότη κάθε εξοπλισμού που παρέχεται λόγω της εργασιακής σχέσης, αποζημίωση του εργοδότη λόγω απωλειών εξαιτίας αμέλειας ή απατηλούς συμπεριφοράς.

Με την **παύση της εργασιακής σχέσης**, τα μέρη μπορούν να προβούν σε συμφωνία αποφυγής άσκησης ανταγωνισμού (non-compete agreement) η οποία όμως που δεν θα πρέπει να ξεπερνά το ένα έτος. Σε μία τέτοια περίπτωση ο εργοδότης θα πρέπει να πληρώσει αποζημίωση στον εργαζόμενο τουλάχιστον 75% του μισθού που θα κέρδιζε σε περίπτωση που η εργασιακή σχέση δεν έληγε.

4.2.2.3 Κατά των Διακρίσεων

Σύμφωνα με τον αλβανικό Εργατικό Κώδικα, κάθε πράξη που συνιστά διάκριση του εργαζομένου λόγω εθνικότητας, φυλής, θρησκείας, ηλικίας ή πολιτικών πεποιθήσεων απαγορεύεται. Ωστόσο, υπάρχουν εξαιρέσεις, καθόσον κάθε προληπτικό μέτρο που λαμβάνεται από τον εργοδότη για συγκεκριμένο σκοπό και προβλέπεται στο Αλβανικό Εργατικό Κώδικα ή σε άλλες κανονιστικές πράξεις, μπορεί να μην αποτελεί μεροληπτική πράξη.

4.2.2.4 Αλλοδαποί εργαζόμενοι στην Αλβανία

Σύμφωνα με το ν. 9959/2008 «περί αλλοδαπών», αλλοδαποί εργαζόμενοι και επιχειρηματίες οι οποίοι πρόκειται να εργαστούν στην Αλβανία, θα πρέπει να διαθέτουν, τόσο **άδεια παραμονής**, όσο και **άδεια εργασίας**, η οποία θα πρέπει να έχει εκδοθεί από τις αρμόδιες Αρχές της Αλβανίας, με εξαίρεση τα μέλη των διπλωματικών αποστολών και των εργαζομένων σε αιές καθώς και των αποστολών διεθνών οργανισμών κτλ , εκπρόσωποι Μή Κυβερνητικών Οργανώσεων, εκτελεστικοί Διευθυντές και υψηλόβαθμοι υπάλληλοι αλλοδαπών επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται ή πρόκειται να δραστηριοποιηθούν στην Αλβανία, εργαζόμενοι και άλλοι επαγγελματίες αλλοδαπών επιχειρήσεων οι οποίοι εργάζονται σε παράρτημα της επιχείρησης στην Αλβανία, εμπειρογνώμονες και ειδικοί για τους οποίους προβλέπεται ρητή σχετική εξαίρεση σε διμερή συμφωνίας, επιστημονικό προσωπικό και πανεπιστημιακοί εάν οι ειδικευμένες γνώσεις τους προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο, εκπρόσωποι των αλλοδαπών ΜΜΕ και ανταποκριτές,

Επίσης δεν απαιτείται άδεια παραμονής και εργασίας για αλλοδαπούς οι οποίοι εργάζονται σε αλλοδαπή επιχείρηση φορέα ή οργανισμό και ασκούν για λιγότερο από ένα εξάμηνο, δραστηριότητες σχετικά με διαπραγματεύσεις και σύναψη συμφωνιών, δραστηριότητες στον τομέα των μεταφορών, εγκαθιστούν ή συντηρούν μηχανολογικό εξοπλισμό ή απασχολούνται στον τομέα των κατασκευών, εκπαιδεύουν αλβανούς πολίτες,

Η αίτηση για **χορήγηση άδειας εργασίας** σε αλλοδαπούς πολίτες πραγματοποιείται προς την αρμόδια τοπική Αρχή, ή στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Θεμάτων, σύμφωνα με τον νόμο 8492/1999 και την υπ' αριθ. 680/1995 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

4.3 Σύστημα Υγείας

Το αλβανικό σύστημα υγείας είναι κυρίως δημόσιο, και υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας. Ωστόσο μεγάλο μέρος παροχής ιατρικών, οδοντιατρικών, φαρμακευτικών, υπηρεσιών παρέχοντα από τον ιδιωτικό τομέα, ενώ προσφάτως έχουν εγκαινιασθεί ιδιωτικά νοσοκομεία.

Τα ιδρύματα υγείας υποστηρίζονται και από το εθνικό κέντρο βιο-ιατρικής και το εθνικό κέντρο ελέγχου των φαρμάκων

Οι υπηρεσίες υγείας, διάγνωσης και νοσηλείας είναι οργανωμένες σε τρία επίπεδα. Την πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη με βασικό φορέα το Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας (ISHP) , την δευτεροβάθμια νοσοκομειακή περίθαλψη και την τριτοβάθμια νοσοκομειακή περίθαλψη.

Για κάθε περιοχή αρμόδια για θέματα υγείας είναι η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας, (DSHP). Επιπλέον, σε 12 μεγάλους νομούς –περιφερειακά κέντρα, λειτουργούν παράλληλα η νοσοκομειακή διεύθυνση και η Διεύθυνση Υγείας Α΄ Βαθμού. Ωστόσο, ήδη στα Τίρανα, εφαρμόζεται πιλοτικό πρόγραμμα, αναδιοργάνωσης του συστήματος πρωτοβάθμιας περίθαλψης, υπό μία νέα Διεύθυνση του Υπουργείου (ASHR)

Η παροχή υπηρεσιών υγείας, συνεπικουρούν ο «Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας» ο οποίος υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας, το «Ίδρυμα Εξασφάλισης Ιατρικής Περίθαλψης» (ν. 7870/13.10.1994), ο «Εθνικός Οργανισμός Ελέγχου Φαρμάκων», το «Εθνικό Κέντρο Μετάγγισης Αίματος», με 29 τράπεζες αίματος, 3 στα Τίρανα και 26 στην περιφέρεια, το «Εθνικό Κέντρο Ανάθρεψης, Ανάπτυξης και Προστασίας Παίδων» στα Τίρανα, και το «Εθνικό Κέντρο Βιο-ιατρικής»

**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Το οικονομικό περιβάλλον, το εξωτερικό εμπόριο,
οι διμερείς οικονομικές σχέσεις**

5. Οικονομικό περιβάλλον- Εξωτερικό Εμπόριο- Επενδύσεις

5.1. Γενική Οικονομική Κατάσταση – Μακροοικονομικοί δείκτες

Παρά το γεγονός ότι το 2009 ήταν έτος κρίσης, η αλβανική οικονομία συνέχισε την αναπτυξιακή της πορεία η οποία βαίνει αύξουσα την τελευταία τετραετία, άν και με βραδύτερο ρυθμό. Μέχρι και τον Σεπτέμβριο 2009, ο ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνθηκε κατά 1,55 περίπου σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, ωστόσο ο ρυθμός αυτός εξακολουθεί να κυμαίνεται σε ποσοστό πάνω από 5% ετησίως, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Αλβανίας (Instat), και πάνω από 4% σύμφωνα με εκτιμήσεις των Διεθνών Οργανισμών (ΔΝΤ), (Παγκόσμια Τράπεζα).

Το ΑΕΠ της χώρας, για το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009, εκτιμάται στα 1.176 δις Λεκ. Ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης οφείλεται κυρίως στον ιδιωτικό τομέα σε ποσοστό περίπου 80%, του οποίου οι δραστηριότητες ενισχύθηκαν από το κατάλληλο "μίγμα νομισματικής πολιτικής" που εφάρμοσε η Κεντρική Τράπεζα της Αλβανίας, το οποίο ευνόησε την λελογισμένη πιστωτική επέκταση, αλλά και από την άρση των προβλημάτων παροχής ηλεκτρικής Ενέργειας στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις. Επίσης, ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης οφείλεται και στο γενναιόδωρο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, κυρίως στην κατασκευή δρόμων, το οποίο ενίσχυσε σημαντικά και τη δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα. Ωστόσο, η Αλβανία δεν παρέμεινε αλώβητη από την κρίση, αφού τον Σεπτέμβριο του 2009 καταγράφεται πτώση τόσο της αξίας όσο και της ποσότητας των εξαγωγών σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, μείωση των καθαρών εισροών άδηλων πόρων, κυρίως μεταναστευτικών εμβασμάτων, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, και επιβράδυνση του ρυθμού πιστωτικής επέκτασης.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης εκτιμάται στο 25% του μέσου όρου της ΕΕ-27 το 2008 και πάνω από 24% το 2007, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής, για την Αλβανία.

Το **δημόσιο έλλειμμα** το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009, αυξήθηκε κατά 38.969 εκ. Λέκ, με ρυθμό της τάξεως του 82,17% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, με τα δημόσια έξοδα να αυξάνονται κατά 51.323 Λέκ με ρυθμό 19,1%. σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, από 217.374 εκ. Λεκ το 9μηνο 2008 σε 268.697 εκ. Λεκ το 9μηνο 2009, λόγω της εφαρμοσθείσας επεκτατικής πολιτικής, ενώ τα δημόσια έσοδα σημείωσαν χαμηλότερο ποσοστό αύξησης σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, της τάξεως του 5,5%, κατά 12.354 εκ. Λεκ, από 208.922 εκ. Λεκ το πρώτο 9μηνο του 2008 σε 221.276 εκ. Λεκ το πρώτο 9μηνο του 2009.

Η **ανεργία** το τρίτο τρίμηνο του 2009 εκτιμάται στο 12,7%, με το εργατικό δυναμικό να ανέρχεται στα 1.113.580 άτομα. Ο βασικός μισθός σύμφωνα με την υπ' αριθ. 522/13/05/2009 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, είναι 18.000 Λέκ, ενώ το επίδομα ανεργίας ανέρχεται στα 5.980 Λεκ, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 236/27/02/2008 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ο **πληθωρισμός** το τρίτο τρίμηνο 2009 κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στο 2,5%. Η χαμηλή τιμή του πληθωρισμού το τρίτο τρίμηνο 2009, οφείλεται κυρίως στη μείωση των τιμών των πρώτων υλών στη διεθνή αγορά και στην επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας.

Η **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας**, το διάστημα Ιανουαρίου- Σεπτεμβρίου 2009, ανήλθε στις 2,994 GWh, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 50,4% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. ποσότητα η οποία αντιστοιχεί στο 61.5% του συνολικού δυναμικού.

Οι **εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας**, περιλαμβανομένων και των ανταλλαγών, ανήλθαν στις 1,869 GWh . Η ποσότητα αυτή εισαγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 26% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008, ωστόσο το μέγεθος αυτό εισαγόμενης ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009, αντιστοιχεί σε μείωση κατά 4,3% ως ποσοστό της συνολικής παραγωγής το διάστημα Ιανουαρίου- Σεπτεμβρίου 2009, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008, αφού η εισαγόμενη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2008 ήταν 42,7% επί της συνολικής παραγωγής, ενώ η εισαγόμενη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009 αποτελούσε το 38.4% επί της συνολικής παραγωγής.

Το **έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών** για το διάστημα Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2009 ανήλθε στα **-1.013,7 εκ. ευρώ**. Το υψηλό εμπορικό έλλειμμα της τάξεως των -1.674,6 εκ. ευρώ, αντισταθμίστηκε εν μέρει από το πλεόνασμα των καθαρών συναλλαγών το οποίο ανήλθε σε 661,07 εκ. ευρώ. Τα άλλα στοιχεία του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, ισοσκελίστηκαν, με τις υπηρεσίες να σημειώνουν πλεόνασμα 48,31 εκ. ευρώ και τα καθαρά έσοδα να σημειώνουν έλλειμμα -48,48 εκ. ευρώ.

Το **ισοζύγιο πληρωμών** για το διάστημα Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2009, έκλεισε με γενικό πλεόνασμα 54,72 εκ. ευρώ σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία που δημοσίευσε το Υπουργείο Οικονομικών της Αλβανίας.

Το **δημόσιο χρέος** το τρίτο τρίμηνο 2009 κυμάνθηκε στο 35% του ΑΕΠ δηλαδή περίπου 3,08 δις ευρώ, από 55,9% του ΑΕΠ το τρίτο τρίμηνο του 2008.

Ωστόσο, το **εξωτερικό χρέος** ανήλθε στο 23,1% του ΑΕΠ, δηλαδή στα 1,9 δις ευρώ, από 18,3% του ΑΕΠ, για το τρίτο τρίμηνο του 2008.

Οι **Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)** στην Αλβανία, ανήλθαν στα 579 εκ. ευρώ το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η Κεντρική Τράπεζα της Αλβανίας .

Η **ανταγωνιστικότητα** της Αλβανίας, παρουσιάζεται βελτιωμένη, αφού η χώρα κατατάχθηκε στο «Global Competitive Index 2009-2010», στην 96η θέση ανάμεσα σε 133 χώρες, από την 108η θέση το προηγούμενο έτος. Επιπλέον, στη διεθνή κατάταξη στο θέμα της επιχειρηματικότητας η Αλβανία κατατάχθηκε στην 82η θέση σε σύνολο 183 χωρών από την Παγκόσμια Τράπεζα ενώ το προηγούμενο έτος είχε καταταγεί στην 89η θέση.

Επίσης, στον **δείκτη της οικονομικής ελευθερίας**, η Αλβανία κατατάχθηκε στην 53η θέση σύμφωνα με την έκθεση «2010 Index of Economic Freedom», ενώ αξιολογείται στην 25η θέση ανάμεσα στις 43 χώρες της Ευρώπης.

Οι μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό καθεστώς, στην προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, και στην ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας, έχουν συμβάλει στη βελτίωση της εικόνας στο εξωτερικό, ωστόσο, η συνολική βαθμολογία της Αλβανίας μειώνεται λόγω του ασαφούς καθεστώτος στα θέματα ιδιοκτησίας, και λόγω των υψηλών επιπέδων διαφθοράς, αλλά και τις αδυναμίες στη νομοθεσία για τη “νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες”

Πίνακας 5.1:
Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες,

50

	μ.μ	3ο τριμ.08	3ο τριμ.09	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.
Ονομαστικό ΑΕΠ	δισ.λεκ	1078,3	1176,3*			
Μεταβολή ΑΕΠ	%	6,1	5,8*			
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μηνιαία μεταβολή)	%			-0,7	0,6	-0,8
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ετήσια μεταβολή)	%	2,9	2,5	2,2	2,2	2
Δείκτης Όγκου Κύκλου Εργασιών Παραγωγή & Κατασκευές (μεταβολή από προηγούμενο τριμ.)	%	2,1	-4,7			
Δείκτης Όγκου Κύκλου Εργασιών Παραγωγή & Κατασκευές (μεταβολή από αντίστοιχη περίοδο)	%	29,8	10,1			
Ανεργία	νούμερο	140.075	142.062			
Ανεργία	%	12,62	12,70			
Βασικός μηνιαίος μισθός	λεκ	17.000	18.000			
Δημόσια Οικονομικά						
Έσοδα	εκατ.λεκ	208.922	221.276			
Έξοδα	εκατ.λεκ	217.374	268.697			
Έλλειμμα	εκατ.λεκ	-8.452	-47.421			
Μέση Ισοτιμία						
Ευρώ	λεκ	121,69	131,54	129,66	131,01	133,94
USD	λεκ	84,03	92,01	92,08	91,89	92,05
Επιτόκια						
Επιτόκιο κατάθεσης (12μηνο %)	%	6,59	6,78	6,74	6,79	6,8
Επιτόκιο δανείου (12μηνο %)	%	13,72	12,27	11,99	12,16	12,67

Πηγή: Instat, Υπουργείο Οικονομικών Αλβανίας,

* εκτίμηση

5.2. Εξωτερικό Εμπόριο

Το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009, σημειώθηκε μείωση κατά 3,2% του **ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου**, έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2008, με την **αξία εξαγωγών** να μειώνεται κατά 21,2% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, και την **αξία των αλβανικών εισαγωγών** να μειώνεται κατά 8,1% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008.

Η συνολική αξία εξαγωγών ανήλθε σε 73.913 εκ. Λεκ (562 εκατ. Ευρώ) το 9μηνο 2009 έναντι 86.908 εκ. Λεκ (713 εκατ. Ευρώ) το αντίστοιχο διάστημα του 2008, ενώ η αξία εισαγωγών ανήλθε σε 312.548 εκ. Λεκ (2.377 εκατ. Ευρώ) το 9μηνο 2009 έναντι των 315.344 εκ. Λεκ (2.587 εκατ. Ευρώ) το αντίστοιχο διάστημα του 2008.

Το ποσοστό κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές το 9μηνο 2009 είναι 23,6% δηλαδή χαμηλότερο κατά 4% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους (27,6%).

Πίνακας 5.2
Εξωτερικό Εμπόριο (σε εκατ. €)

Εξωτερικό Εμπόριο	01-09/08	01-09/09	Ιουλ.09	Αυγ.09	Σεπτ.09
Εξαγωγές (σε εκατ. €)	713	562	74	54	73
Εισαγωγές (σε εκατ. €)	2587	2377	280	256	309
Εμπορικό Ισοζύγιο	-1874	-1815	-206	-202	-237
Δείκτης κάλυψης εξ./εισ.%	27,6	23,6	26,3	21,2	23,5

Πηγή: Instat. Επεξεργασία, Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

5.2.1. Εισαγωγές – Κυριότεροι εμπορικοί εταίροι

Η ΕΕ είναι ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της Αλβανίας και για το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009 κατέχοντας το μεγαλύτερο μερίδιο του εξωτερικού εμπορίου της χώρας (67,2%). Από τις χώρες μέλη της ΕΕ, οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Αλβανίας παραμένουν η Ιταλία με ποσοστό 32,7% επί του συνολικού όγκου εμπορίου (εισαγωγές συν εξαγωγές), η Ελλάδα με μερίδιο 14,6% και η Γερμανία με μερίδιο 6,0%. Από χώρες εκτός ΕΕ σημαντικοί εμπορικοί εταίροι της Αλβανίας είναι η Κίνα (6,7%), η Τουρκία (5,3%), η Ελβετία (2,4%).

Πλην της Ελλάδας η οποία αποτελεί τον δεύτερο σημαντικότερο εμπορικό εταίρο της Αλβανίας, οι σημαντικότερες χώρες προμηθευτές της Αλβανίας είναι η Ιταλία (1^η θέση), η Κίνα, η Τουρκία, η Ρωσία και η Γερμανία όπως παρουσιάζεται στον κατωτέρω πίνακα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αξία εξαγωγών στην Αλβανία όλων των σημαντικών εμπορικών της εταίρων, σημείωσε πτώση, με εξαίρεση τις εξαγωγές της Γερμανίας και της Κίνας. Οι εξαγωγές από τη Ρωσία, για το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2009, μειώθηκαν κατά 55% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, οι εξαγωγές της Ιταλίας μειώθηκαν κατά 10% περίπου, της Τουρκίας κατά 5,5% και της Ελλάδος κατά 3%, με αποτέλεσμα να υποχωρήσουν τα μερίδια ως προς το σύνολο της αξίας των εισαγωγών, της μεν Ιταλίας κατά 0,7% περίπου, της δε Ρωσίας κατά 2,2% περίπου, και να αυξηθούν τα μερίδια της Ελλάδος κατά 0,9%, της Κίνας κατά 1%, της Τουρκίας κατά 0,18% και της Γερμανίας κατά 1,05%.

Πίνακας 5.3
Εισαγωγές (σε εκατ.€)

	01-09/08	01-09/09	2008%	2009%	Μεταβ.%
Ιταλία	677,09	609,74	26,17%	25,65%	-9,95%
Ελλάδα	395,21	383,24	15,28%	16,12%	-3,03%
Κίνα	158,42	168,87	6,12%	7,11%	6,60%
Τουρκία	161,96	153,00	6,26%	6,44%	-5,53%
Ρωσία	115,73	52,13	4,47%	2,19%	-54,96%
Γερμανία	143,68	156,61	5,55%	6,59%	9,00%

Πηγή: Instat, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

Η αξία εισαγωγών της κατηγορίας «ορυκτά, καύσιμα, ενέργεια», σημείωσε το 9μηνο 2009 μείωση της τάξεως του 24% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Μείωση σημείωσαν και οι κατηγορίες «δέρμα και

προϊόντα δέρματος» και «κλωστοϋφαντουργία και υποδηματοποιία» κατά 7% και 4% αντίστοιχα σε σχέση με το 9μηνο 2008.

Οι εισαγωγές στην κατηγορία «κατασκευές ξύλου και είδη από χαρτί» σημείωσε σημαντική αύξηση της τάξης του 21% έναντι της ίδιας περιόδου του 2008, αύξηση παρατηρείται και στις κατηγορίες «χημικά και πλαστικά προϊόντα» και «μηχανήματα και ανταλλακτικά» κατά 14% και 11% αντίστοιχα σε σχέση με το 9μηνο 2008.

Ελαφρά αύξηση της τάξεως του 1% σημείωσε και η κατηγορία «τρόφιμα, ποτά και τσιγάρα» ενώ δεν σημειώθηκε μεταβολή στην κατηγορία «Κατασκευαστικά υλικά και μέταλλα» σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008.

Πίνακας 5.4:
Εισαγωγές ανά κατηγορία (σε εκατ.€)

Κατηγορία	2008	2009	Μεταβολή	%επί συνόλου 2009	%επί συνόλου 2008	Μεταβολή μεριδίου
Τρόφιμα, ποτά και τσιγάρα	54.481	55.132	1%	17,6%	17,3%	0,4%
Ορυκτά, καύσιμα, ενέργεια	59.245	44.887	-24%	14,4%	18,8%	-4,4%
Χημικά και πλαστικά προϊόντα	32.487	36.957	14%	11,8%	10,3%	1,5%
Δέρμα και προϊόντα δέρματος	5.138	4.769	-7%	1,5%	1,6%	-0,1%
Κατασκευές ξύλου και είδη από χαρτί	10.455	12.685	21%	4,1%	3,3%	0,7%
Κλωστοϋφαντουργία και υποδηματοποιία	28.700	27.532	-4%	8,8%	9,1%	-0,3%
Κατασκευαστικά υλικά κα μέταλλα	48.388	48.600	0%	15,5%	15,3%	0,2%
Μηχανήματα και ανταλλακτικά	65.605	72.867	11%	23,3%	20,8%	2,5%

Πηγή: Instat, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

5.2.2. Εξαγωγές – Κυριότεροι εμπορικοί εταίροι

Η Ιταλία και η Ελλάδα εξακολουθούν να είναι οι σημαντικότεροι εταίροι της Αλβανίας στις εξαγωγές και για το διάστημα Ιανουαρίου- Σεπτεμβρίου 2009, στις οποίες αναλογεί το 62,59% (61,39% το 9μηνο 2008) και 8,03% (9,29% το 9μηνο 2008) αντίστοιχα της συνολικής αξίας εξαγωγών της χώρας, ωστόσο η αξία εξαγωγών της Αλβανίας προς τις δύο χώρες σημείωσε μείωση της τάξεως του 19,63% για την Ιταλία και 31,88% για την Ελλάδα, με αποτέλεσμα το μερίδιο της Ιταλίας ως προς τη συνολική αξία των αλβανικών εξαγωγών να αυξηθεί κατά 1% περίπου σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008, ενώ το αντίστοιχο μέγεθος για την Ελλάδα να μειωθεί κατά 1,26%.

Πίνακας 5.5:Εξαγωγές (σε εκατ.€)

Εξαγωγές σε εκατ. Ευρώ					
	01-09/08	01-09/09	2008%	2009%	Διαφ.%
Ιταλία	437,68	351,78	61,39%	62,59%	-19,63%
Ελλάδα	66,25	45,13	9,29%	8,03%	-31,88%
Κίνα	22,99	27,10	3,22%	4,82%	17,88%
Γερμανία	16,83	19,85	2,36%	3,53%	17,96%
Τουρκία	16,51	3,48	2,32%	0,62%	-78,95%
FYROM	19,83	16,40	2,78%	2,92%	-17,27%

Πηγή: Instat, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

Η διάρθρωση των εξαγωγών βασίζεται στην επανεξαγωγή αγαθών τα οποία παράγονται με πρώτες ύλες της επιχείρησης που έχει κάνει την παραγγελία.

Η κατηγορία «κλωστοϋφαντουργικά και υποδήματα» η οποία αποτελούσε το 48,4% της αξίας των συνολικών εξαγωγών της Αλβανίας, το 9μηνο 2009 σημείωσε ελαφρά μείωση της τάξεως του 3% ενώ ταυτόχρονα κέρδισε έξι ποσοστιαίες μονάδες στο ποσοστό της στο σύνολο των αλβανικών εξαγωγών σε σχέση με το 9μηνο 2008.

Αύξηση για το 9μηνο 2009 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, παρουσιάζεται στις κατηγορίες «Χημικά και πλαστικά προϊόντα» και «Τρόφιμα, ποτά, καπνός» τις τάξεως του 34% και 10% αντίστοιχα. Ελαφρά αύξηση σημείωσε η κατηγορία «Μηχανουργική, εξοπλισμός και ανταλλακτικά».

Όλες οι άλλες κατηγορίες παρουσίασαν μείωση το 9μηνο του 2009 συγκρίνοντας πάντα με το αντίστοιχο διάστημα του 2008. Πιο συγκεκριμένα, σημαντική μείωση σημειώθηκε στις κατηγορίες «Κατασκευαστικά υλικά και μέταλλα» και «δέρμα και προϊόντα» της τάξεως του 48% και 26% αντίστοιχα. Μείωση παρουσίασαν και οι κατηγορίες «Κατασκευές ξύλου και είδη από χαρτί» και «Ορυκτά, εύφλεκτα υλικά, ηλεκτρική ενέργεια» και κατά 17% και 19% αντίστοιχα.

**Πίνακας 5.6
Εξαγωγές ανά κατηγορία (σε εκατ.€)**

Κατηγορία	2008	2009	Μεταβολή	%επί συνόλου 2009	%επί συνόλου 2008	Μεταβολή μεριδίου
Τρόφιμα, ποτά και τσιγάρα	4.915	5.423	10%	7,3%	5,7%	1,7%
Ορυκτά, καύσιμα, ενέργεια	17.524	14.210	-19%	19,2%	20,2%	-0,9%
Χημικά και πλαστικά προϊόντα	866	1.161	34%	1,6%	1,0%	0,6%
Δέρμα και προϊόντα δέρματος	1.383	1.028	-26%	1,4%	1,6%	-0,2%
Κατασκευές ξύλου και είδη από χαρτί	2.648	2.198	-17%	3,0%	3,0%	-0,1%
Κλωστοϋφαντουργία και υποδηματοποιία	36.885	35.789	-3%	48,4%	42,4%	6,0%
Κατασκευαστικά υλικά κα μέταλλα	17.278	8.915	-48%	12,1%	19,9%	-7,8%
Μηχανήματα και ανταλλακτικά	3.449	3.475	1%	4,7%	4,0%	0,7%

Πηγή: Instat, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

5.3. Ελληνοαλβανικές οικονομικές σχέσεις

5.3.1. Θεσμικό πλαίσιο

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο διμερούς συνεργασίας καλύπτει ένα ευρύτατο πεδίο θεμάτων. Το πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδος – Αλβανίας καθορίζεται από τις παρακάτω βασικές συμφωνίες:

-Συμφωνία Οικονομικής, Βιομηχανικής, Τεχνικής και Επιστημονικής Συνεργασίας

(Ν. 1973/91, ΦΕΚ 173 Α'/20.11.91)

-Συμφωνία Αμοιβαίας Προώθησης και Προστασίας των Επενδύσεων

(Ν. 2069/92, ισχ. 4.1.1995)

-Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος

(Ν. 2755/99, ΦΕΚ 252/99, ισχ. 16.12.2000)

-Συμφωνία Συνεργασίας στον Ενεργειακό Τομέα

(Ν. 3541/2007, ΦΕΚ 47 Α'/ 23.02.2007)

-Πρωτόκολλα Οικονομικής Συνεργασίας, 12.9.97 και 15.10.1997 και

επιμέρους δανειακές συμβάσεις υλοποίησης του προγράμματος

(συνιστούν Ελληνικό Δάνειο 20 δισ. δραχμών προς την Αλβανία ως ενιαίο

πρόγραμμα οικονομικής υποστήριξης, με αφορμή τα γεγονότα του 1997)

-Πενταετής Συμφωνία Αναπτυξιακής Συνεργασίας

(Ν. 3098/2003, ΦΕΚ 18Α/29.01.03, Ν.2996/2002, ΦΕΚ 62 Α'/28.03.2002 και

Ν. 3530/2007, ΦΕΚ 36 Α'/23.02.2007 - αφορούν στο ΕΣΟΑΒ και στη χρονική επέκτασή του)

-Μνημόνιο Κατανόησης και Συνεργασίας στον τομέα Περιβαλλοντικής Προστασίας και Συμφωνία για την ίδρυση μόνιμης Ελληνο-Αλβανικής Επιτροπής για θέματα διασυνοριακών υδάτων.

Υπεγράφησαν στην Αθήνα

στις 3.4.2003 και ετέθησαν σε ισχύ περί τα τέλη 2005, με την ολοκλήρωση των εσωτερικών διαδικασιών.

5.3.2 Ελληνική επιχειρηματική παρουσία

Στην Αλβανία, το έτος 2008, επί συνόλου 1.913 εκ. Ευρώ οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις από Ελλάδα εκτιμάται ότι ανέρχονται σε 535 εκ. € Ευρώ, ποσοστό το οποίο καθιστά τη χώρα μας τον πρώτο ξένο επενδυτή στην Αλβανία, για το έτος 2008. Στην Αλβανία δραστηριοποιούνται 270 εταιρείες ελληνικών συμφερόντων. Η δραστηριοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων παρατηρείται στον τραπεζικό τομέα (Εθνική, Alpha Bank, Tirana Bank-Τράπεζα Πειραιώς, Εμπορική), στον τηλεπικοινωνιακό τομέα (AMC-COSMOTE), στον τομέα εμπορίας πετρελαιοειδών (Global Petroleum-ΕΛΠΕ, Mamidoil), κατασκευαστικό τομέα, στον τομέα παροχής υπηρεσιών υγείας (Ιατρικό Κέντρο, Κεντρική Κλινική Αθηνών, κ.ά), τομέα τροφίμων (Λούλης), των δομικών υλικών (TITAN, Alumil), στο εμπόριο κλπ.

Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί, η συστηματική συνεργασία στον ενεργειακό τομέα με την αγορά από την Αλβανία ηλεκτρικού ρεύματος και σε άλλες περιόδους την εξαγωγή ελληνικού ηλεκτρικού ρεύματος στην Αλβανία και επισημαίνουμε το έντονο ενδιαφέρον της ΔΕΗ και ελληνικών ιδιωτικών επιχειρήσεων για επενδύσεις στην Αλβανία στον τομέα της ενέργειας

5.3.3 Ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια

Η Αλβανία είναι αποδέκτης αναπτυξιακής βοήθειας η οποία για την περίοδο 2001-2006 υπερέβη τα 200 εκατ. Ευρώ. Εάν εξαιρεθεί το κόστος εκπαίδευσης αλβανοπαίδων στην Ελλάδα, το προαναφερθέν μέγεθος κυμαίνεται περί τα 78,3 εκατ. ευρώ, καθιστώντας τη χώρα μας έναν εκ των πλέον δραστήριων δωρητών στην Αλβανία. Κύριοι τομείς παρέμβασης είναι αυτοί των υποδομών παιδείας και υγείας, καθώς και η καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και της εκμετάλλευσης ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Επίσης, στο πλαίσιο του Ελληνικού Σχεδίου για την Οικονομική Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ) προβλέπεται η διάθεση ποσού 49.890.000 Ευρώ για την Αλβανία. Έχει δε υπογραφεί διμερής συμφωνία μεταξύ των δύο χωρών για την υλοποίηση του ΕΣΟΑΒ με χρονικό ορίζοντα την περίοδο 2002- 2011. Από αυτό το ποσό το 20%, δηλαδή 9.978.000 Ευρώ, έχει ήδη διατεθεί για την επιχορήγηση ιδιωτικών επενδύσεων. Έτσι έχουν εγκριθεί μέχρι σήμερα, δεκαπέντε επενδυτικές προτάσεις εκ των οποίων οι ένδεκα (11) έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Επίσης, από το ΕΣΟΑΒ 498.000 Ευρώ περίπου το 1% του συνολικού κονδυλίου, διετέθη για την πραγματοποίηση μικρών έργων στην Αλβανία. Τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν αφορούσαν βελτιώσεις κοινόχρηστων χώρων σε επαρχιακές πόλεις ενώ χρηματοδοτήθηκαν και κάποιες δράσεις του UNDP. Το παρελθόν έτος υπεγράφη η συμφωνία για την κατασκευή του οδικού άξονα Σαγιάδες-Κονίσπολη-Αγ. Σαράντα, το οποίου το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 29,86 εκατομμ. Ευρώ και η ελληνική συμμετοχή μέσω του ΕΣΟΑΒ σε 23,89 εκατομμ. Ευρώ. Εκκρεμούν προς έγκριση δύο ακόμη έργα: α)η κατασκευή της περιφερειακής οδού Πωγωνίου συνολικού ύψους 12 εκατομμ. Ευρώ όπου η ελληνική συμμετοχή θα ανέλθει σε 9,6 εκατομμ. Ευρώ, β)η ανακαίνιση του κάστρου Αργυροκάστρου συνολικού ύψους 1,2 εκατομμ. Ευρώ, στο οποίο η ελληνική συμμετοχή θα ανέρχεται σε 960 χιλιάδες Ευρώ.

5.3.4. Διμερές Εμπόριο

Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Αλβανίας, το εμπορικό ισοζύγιο μεταξύ των δύο χωρών για το 9μηνο 2009, παραμένει θετικό για την Ελλάδα, στα 338,11 εκ. Ευρώ από 328,96 εκ. Ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, σημειώνοντας αύξηση κατά 2,78%. Η αξία εισαγωγών της Αλβανίας από την Ελλάδα για το 9μηνο 2009, ανήλθε σε 383,24 εκατ. Ευρώ, ενώ το σύνολο της αξίας εξαγωγών της Αλβανίας προς την Ελλάδα για το 9μηνο 2009 ανήλθε σε 45,13 εκ. Ευρώ.

5.3.4.1. Εισαγωγές Αλβανίας από Ελλάδα

Η αξία εισαγωγών της Αλβανίας από την Ελλάδα για το 9μηνο 2009, ανήλθε σε 383,24 εκ. Ευρώ, από 395,21 εκ. Ευρώ το ίδιο διάστημα του προηγούμενου έτους, σημειώνοντας μείωση 3%. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 16,12% επί των συνολικών εισαγωγών της Αλβανίας, από 15,28% την αντίστοιχη περίοδο του 2008, δηλαδή το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στην Αλβανία αυξήθηκε σχεδόν κατά μία ποσοστιαία μονάδα το 9μηνο του 2009 σε σχέση με το αντίστοιχο

διάστημα του 2008. Οι εισαγωγές της Αλβανίας από την Ελλάδα σε ομάδες προϊόντων παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα 5.7:

Πίνακας 5.7

Οι εξαγωγές προς Ελλάδα σε ομάδες προϊόντων Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2008-2009 (εκ.€)			
	2008	2009	% μεταβ.
Σύνολα	66,12	45,13	-31,7%
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	5,19	4,73	-8,8%
Ορυκτά, καύσιμα, ηλεκτρικό ρεύμα	10,65	6,61	-38,0%
Χημικά προϊόντα και πλαστικά υλικά	1,50	2,45	63,9%
Δέρματα και δερμάτινα προϊόντα	0,16	0,19	14,0%
Κατασκευές ξύλου και είδη από χαρτί	5,04	3,24	-35,7%
Κλωστοϋφαντουργία και υποδηματοποιία	24,66	21,05	-14,6%
Κατασκευαστικά υλικά κα μέταλλα	17,39	4,76	-72,6%
Μηχανουργική, εξοπλισμός και ανταλλακτικά	0,53	0,71	35,2%
Άλλα	1,01	1,40	38,6%

Πηγή: Instat, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

5.3.4.2. Εξαγωγές Αλβανίας από Ελλάδα

Το σύνολο της αξίας εξαγωγών της Αλβανίας προς την Ελλάδα για το 9μηνο του 2009 ανήλθε σε 45,13 εκ. Ευρώ που αντιστοιχεί στο 8% της αξίας των συνολικών εξαγωγών της Αλβανίας, έναντι 66,26 εκ. Ευρώ του ίδιου διαστήματος του 2008 που αντιστοιχούσε στο 9,29% της αξίας των συνολικών εξαγωγών της Αλβανίας. Έτσι, το 9μηνο 2009 η αξία εξαγωγών προς την Ελλάδα, σημείωσε μεγάλη μείωση της τάξεως του 31,9% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008.

Οι εξαγωγές της Αλβανίας προς Ελλάδα παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα 5.8:

Πίνακας 5.8

Οι εισαγωγές από Ελλάδα σε ομάδες προϊόντων Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2008-2009(εκ.€)			
	2008	2009	% μεταβ.
Σύνολα	393,83	384,17	-2,5%
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	61,98	66,44	7,2%
Ορυκτά, καύσιμα, ηλεκτρικό ρεύμα	164,19	147,37	-10,2%
Χημικά προϊόντα και πλαστικά υλικά	38,77	34,93	-9,9%
Δέρματα και δερμάτινα προϊόντα	0,13	0,12	-8,6%
Κατασκευές ξύλου και είδη από χαρτί	19,90	18,93	-4,8%
Κλωστοϋφαντουργία και υποδηματοποιία	24,48	20,14	-17,8%
Κατασκευαστικά υλικά κα μέταλλα	48,54	67,45	39,0%
Μηχανουργική, εξοπλισμός και ανταλλακτικά	30,51	23,45	-23,1%
Άλλα	5,33	5,35	0,3%

Πηγή: Instat, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Επιχειρείν στην Αλβανία

6. Φορολογικό Σύστημα

6.1. Φορολογικό καθεστώς

Η φορολογική νομοθεσία στην Αλβανία υπόκειται σε συνεχείς αναθεωρήσεις και τροπολογίες, λόγω της ταχύτατης οικονομικής ανάπτυξης. Η φορολογική λειτουργία ασκείται από το “Τμήμα Γενικής Φορολογίας”. Η εναρμόνιση των φορολογικών διατάξεων με το κοινοτικό κεκτημένο, πραγματοποιήθηκε με το νόμο 9920/19.05.2008. Λεπτομέρειες σχετικά με την φορολογική νομοθεσία της Αλβανίας, παρέχονται στον ιστότοπο, www.tatime.gov.al.

Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στην αλβανική επικράτεια, υπόκεινται σε (α) Φορολογία επιχειρήσεων (Φορολογία κερδών): 10%, (ν. 9766/09.07.2007 σε αντικατάσταση ν. 8438/28.12.1998) (β) Φορολογία εισοδήματος: 10% (ν. 9844/17.12.2007) (γ) Φορολογία στην πηγή: 10%, (δ) Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ): 20%, (ε) Φορολογία Ακίνητης Περιουσίας, καθώς και στην υποχρέωση καταβολής Τελών κατανάλωσης. Επιπλέον, επιβάλλονται ειδικό φόροι χρήσης ραδιοηλεκτρονικών συσκευών, χρήσης τηλεφωνικού αριθμού, ραδιοεπικοινωνιακών υπηρεσιών, ραδιοηλεκτρονικών μεταδόσεων, καθώς και ειδική φορολόγηση για την άσκηση αλιείας και για εργασίες εξόρυξης. (πρβλ. πίνακα 7.1)

Ειδικά φορολογικά κίνητρα θεσπίζονται για την απαλλαγή φορολογίας και καταβολής ειδικών τελών, τόσο για τους παραγωγούς ηλεκτρικής Ενέργειας όταν η παραγωγή τους υπερβαίνει τα 5 MW (N. 839/05.12.2007), όσο και στα τέλη καυσίμων τα οποία προορίζονται για την παραγωγή “καθαρής ενέργειας” (ν. 9765/09.07.2007 ο οποίος τροποποίησε τον ν. 8976/12.12.2002). Επίσης, στο ν. 9856/12.12.2007 (αντικατέστησε τον ν. 7928/27.04.1995), προβλέπεται περίοδος αποπληρωμής ενός έτους, του ΦΠΑ για μηχανολογικό εξοπλισμό και μηχανές που προορίζονται για επενδυτικούς σκοπούς.

Σύμφωνα με την υπ’ αριθ. 55 /03.02.2010 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου «για την υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των φορολογικών εγγράφων και άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τη φορολογία», **θεσπίστηκε η υποχρέωση ηλεκτρονικής υποβολής της φορολογικής δήλωσης.**

Η **φοροδιαφυγή** και ψευδής δήλωση στοιχείων επισύρουν την καταβολή προστίμου, ισοδύναμου με το 100% της διαφοράς μεταξύ του οφειλόμενου και του δηλούμενου ποσού.

Πίνακας 6.1

Κυριότεροι φόροι στην Αλβανία

Φόρος	Περιγραφή	Απαλλαγές και εξαιρέσεις	Κλίμακα
Φόρος εισοδήματος	Φόρος επί εισοδημάτων μόνιμων κατοίκων Αλβανίας ανεξαρτήτως της χώρας από την οποία αυτά προέρχονται, ενώ οι μη μόνιμοι κάτοικοι υπόκεινται σε φορολόγηση εισοδημάτων αποκτηθέντων στην Αλβανία.	-Αφορολόγητα τα πρώτα 10.000 λεκ μηνιαίου μισθού -Απαλλάσσονται τα επιδόματα ανεργίας, συντάξεις και εισοδήματα αυτοαπασχολούμενων αγροτών καθώς και εισοδήματα αποκτηθέντα εκτός χώρου εργασίας, όπως προμήθειες, συμμετοχή σε Συμβούλια κτλ.	Για εισοδήματα άνω των 10.000 Λεκ = 10% Φόρος 10% επί τόκων, μετοχών κλπ.
Φόρος Επιχειρήσεων	Μικρών Επιβάλλεται σε επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών <8 εκατ. Λεκ	Απαλλάσσονται οι γεωργικές δραστηριότητες	3% επί του ετήσιου κύκλου εργασιών. Δεν καταβάλλουν ΦΠΑ

Φόρος επί κερδών επιχειρήσεων	Φόρος επί κερδών αλβανικών επιχειρήσεων και κερδών αλλοδαπών επιχειρήσεων κτηθέντων στην Αλβανία	Απαλλάσσονται φορολογίας και καταβολής ειδικών τελών, οι παραγωγοί ηλεκτρικής Ενέργειας όταν η παραγωγή τους υπερβαίνει τα 5 MW (N. 839/05.12.2007),)	10%
Φόρος ακίνητης περιουσίας	Πρόκειται για φόρο των ΟΤΑ ο οποίος επιβάλλεται επί κτηρίων και αγροτικής γής που ανήκουν σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ανεξαρτήτως αν είναι ή όχι μόνιμος κάτοικος της Αλβανίας.	Περιουσία ξένων αποστολών	Φόρος ανά μ2 ανάλογα με τη περιοχή και τη χρήση
Φόρος μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας Φόρος νέων κατασκευών	Δημοτικός φόρος επί νέων κατασκευών		
Φ.Π.Α.	Επιβάλλεται επί όλων των αγαθών	Απαλλαγή για ορισμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, παροχή υπηρεσιών, υγείας, εκπαίδευσης, ΜΚΟ, διπλωματικές αποστολές, προσωρινές εισαγωγές, αγαθά σε καθεστώς διαμετακόμισης, εξαγωγές κλπ.	20%
Ειδικοί φόροι	Φόροι σε καπνό και τσιγάρα, καύσιμα, αλκοολούχα και μη αλκοολούχα ποτά, μεταλλικό νερό, καφέ, έλαια, καλλυντικά, αρώματα	Απαλλάσσονται: υγροποιημένο αέριο για οικιακή κατανάλωση, αιθυλική αλκοόλη για παρασκευή ποτών για εξαγωγή	Αρώματα: 60% Ντίτζελ: 65% Κηροζίνη: 20 λ/λ Αμόλυβδη: 33 λ/λ Σούπερ: 38λ/λ Τσιγάρα: 25 λ/π Μη αλκοολούχα: 2 λ/λ Μεταλλικό νερό: 1λ/λ Καφές ψημένος: 80 λ/κ Καφές άψητος: 40 λ/κ Μπύρα: 30 λ/λ Κρασί: 20 λ/λ Λοιπά αλκοολούχα: 130 λ/λ
Εισαγωγικοί δασμοί	Επιβάλλεται δασμός 20% επί της αξίας του εισαγόμενου προϊόντος	Απαλλάσσονται: -αγαθά που απαλλάσσονται ρητά βάσει διακρατικών συμφωνιών -Ανθρωπιστική βοήθεια -ορισμένες εισαγωγές που χρησιμεύουν στην άντληση πετρελαίου	Το ύψος κυμαίνεται από 0-15%, ανάλογα με τη δασμολογική κλάση
Διάφοροι εθνικοί και δημοτικοί φόροι και τέλη	Τέλη αδειών διαφόρων ειδών		
Ετήσιο τέλος κυκλοφορίας αυτοκινήτων			-10.000 λ για οχήματα μέχρι και 4 θέσεις -30.000 λ για οχήματα >4 θέσεις -Ειδικό τέλος για ντιζελοκίνητα

6.1.1. Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολόγησης

Η Αλβανία έχει υπογράψει 25 “Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολόγησης”, με τις χώρες: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Ελλάδα, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Κίνα, Κροατία, Μαλαισία, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Νορβηγία, Ουγγαρία, πΓΔΜ, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσική Ομοσπονδία, Σερβία, Σουηδία, Τουρκία και Τσεχία. Με την Ελλάδα η Συμφωνία αυτή υπεγράφη στην Αθήνα, στις 14.07.1995 και είναι σε ισχύ από 01.01.2001.

6.1.2. Φορολογία επιχειρήσεων (Corporate Income Tax)

Όλες οι επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Αλβανία συμπεριλαμβανομένων των αλλοδαπών οι οποίες είναι εγγεγραμμένες στους φορολογικούς καταλόγους για απόδοση ΦΠΑ, υπόκεινται σε **φορολόγηση κερδών 10%, που αναλύεται ως εξής:(α) σε φόρο υπεραξίας (Capital gains) 10%, (β) σε φόρο εσόδων θυγατρικών εταιρειών 10%, και (γ) σε παρακράτηση φόρου για μερίσματα, 10%, για τόκους 10% και για Royalties συμπεριλαμβανομένων των πνευματικών δικαιωμάτων, 10%.**

Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί ότι σύμφωνα με την αλβανική νομοθεσία, η **φορολόγηση κερδών 10%**, συμπεριλαμβάνεται στην γενικότερη φορολογική βάση που προσδιορίζεται ως “προσωπικό φορολογητέο εισόδημα”, γεγονός που σημαίνει ότι τα κέρδη δεν φορολογούνται ως ανεξάρτητη πηγή και ξεχωριστά από το υπόλοιπο προσωπικό φορολογητέο εισόδημα. Το ίδιο ισχύει και για τα μερίσματα, τους τόκους, την υπεραξία κερδών που περιλαμβάνονται στο “προσωπικό φορολογητέο εισόδημα”.

Η φορολογία κερδών, αφορά γενικότερα, πέραν των επιχειρήσεων, και τους μόνιμους κατοίκους της Αλβανίας, οι οποίοι υπόκεινται σε φορολογία κερδών επί του εισοδήματος, ανεξαρτήτως σε ποια χώρα αυτό αποκτήθηκε, σε αντίθεση προς τους αλλοδαπούς, οι οποίοι υπόκεινται σε φορολογία κερδών 10%, μόνο για το εισόδημα τους που αποκτήθηκε στην Αλβανία. Τα νομικά πρόσωπα θεωρούνται μόνιμωσ εγκατεστημένα (residence) στην Αλβανία, εφόσον έχουν μόνιμη έδρα στην Αλβανία ή διαθέτουν εγκαταστάσεις, επιχειρήσεις ή ιδρύματα που ασκούν δραστηριότητες επιχειρηματικού χαρακτήρα στην Αλβανία.

Το φορολογητέο εισόδημα προσδιορίζεται με βάση τα στοιχεία του ισολογισμού και τα παραρτήματα του, όπως προβλέπεται κυρίως από τον ν. 7661/19.01.1993 “περί λογιστικής”, και άλλες σχετικές διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών. Τα κέρδη προ φόρων προκύπτουν από τα έσοδα μείον τα έξοδα. Το λογιστικό έτος ταυτίζεται με το ημερολογιακό κατά το Ευρωπαϊκό σύστημα.

Οι **φοροαπαλλαγές** για δαπάνες προσδιορίζονται από το εάν πραγματοποιούνται με σκοπό την οικονομική δραστηριότητα η οποία συμβάλλει στη δημιουργία εσόδων, ή εφόσον σχετίζονται με τα συνήθη διαχειριστικά έξοδα του φορολογούμενου στο πλαίσιο της επιχειρηματικής του δραστηριότητας με την προϋπόθεση ότι δικαιολογούνται από τα προβλεπόμενα παραστατικά, και εμφανίζονται στις λογιστικές καταστάσεις ως μείωση των στοιχείων του Ενεργητικού.

Οι **αποσβέσεις** των στοιχείων ενεργητικού, υπολογίζονται από τον ιδιοκτήτη τους ή από το φυσικό πρόσωπο που φέρει την ευθύνη για την ορθολογική χρήση των στοιχείων ενεργητικού (πχ ενοικίαση κτηρίου). Τα ποσοστά αποσβέσεων κυμαίνονται από 5% έως 25 % και υπολογίζονται είτε μεμονωμένα για κάθε στοιχείο του Ενεργητικού σύμφωνα με το σύστημα του “άμεσου υπολογισμού”, είτε με το συγκεντρωτικό ‘ομαδοποιημένο σύστημα”. Στην πρώτη περίπτωση, η

απόσβεση υπολογίζεται στην αρχική αξία (ιστορικό κόστος) και στα κόστη συντήρησης, αποκατάστασης και επισκευής, εφόσον πρόκειται για κτήρια, μηχανολογικό εξοπλισμό και άλλο εξοπλισμό η χρήση του οποίου υπερβαίνει την εικοσαετία, σε ποσοστό 5% ετησίως, ενώ τα άυλα αγαθά και οι δαπάνες πρώτης εγκατάστασης επιχείρησης υπολογίζονται με συντελεστή 15% ετησίως. Στην δεύτερη περίπτωση, η απόσβεση υπολογίζεται επί της εναπομένουσας αξίας των στοιχείων του ενεργητικού και του κόστους συντήρησης, αποκατάστασης και επισκευής μείον τα έσοδα από πωλήσεις ή άλλου είδους αποζημιώσεις. Τα προϊόντα πληροφορικής, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οι βάσεις δεδομένων, τα προϊόντα λογισμικού και τα συναφή, υπολογίζονται με συντελεστή 25% ετησίως, ενώ όλα τα άλλα στοιχεία ενεργητικού υπολογίζονται με συντελεστή 20% ετησίως.

Ο φόρος **προπληρώνεται** την 15^η ημέρα εκάστου μηνός, για τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο, Μάρτιο, και Απρίλιο, στη βάση του ποσού φορολόγησης των κερδών των δύο προηγούμενων ετών, διαιρούμενου δια 2. Για τους υπόλοιπους μήνες του έτους η προπληρωμή του φόρου, υπολογίζεται στη βάση του τρέχοντος φορολογητέου ποσού μειουμένου από τις καταβολές των τεσσάρων πρώτων μηνών, διαιρούμενο δια του 8. Σε περίπτωση που η επιχείρηση λειτουργεί για διάστημα μικρότερο των δύο ετών, τα ποσά προπληρωμής φόρου, υπολογίζονται σύμφωνα με την οδηγία Νο 5, του Υπουργού Οικονομικών, “για τη φορολογία εισοδήματος”, η οποία εκδόθηκε στις 30.10.2006

Η “**μεταφορά κερδών**” (price transferring or profit transferring) στο πλέον ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς, από μία εταιρεία που δραστηριοποιείται στην Αλβανία, προς μία εταιρεία του εξωτερικού, επιτρέπεται από την Αλβανική νομοθεσία με την προϋπόθεση ότι τόσο η εταιρεία από την οποία πραγματοποιείται η μεταφορά κερδών όσο και η εταιρεία στην οποία μεταφέρονται τα κέρδη, ανήκουν στον ίδιο ιδιοκτήτη, και υπάρχει διαφορά στην φορολογική νομοθεσία των δύο χωρών. Η “μεταφορά κερδών” μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε μέσω “μεταφοράς τιμών” στο πλαίσιο και των σχετικών κανόνων του ΟΟΣΑ (Price transferring instruction of OECD), είτε με απευθείας “μεταφορά των κερδών”. Για την πραγματοποίηση της “μεταφοράς κερδών” απαιτείται εκ των προτέρων συμφωνία μεταξύ της ενδιαφερόμενης επιχείρησης και της αρμόδιας “Επιτροπής για την Μεταφορά Κερδών” η οποία υπάγεται στο “Τμήμα Γενικής Φορολογίας”. Η συμφωνία αυτή θα πρέπει να φέρει την υπογραφή του Γενικού Διευθυντή Φορολογίας.

6.1.3 Φορολογία εισοδήματος (Personal Income Tax)

Όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι της Αλβανίας, υπόκεινται σε φορολόγηση του προσωπικού τους εισοδήματος ανεξαρτήτως της χώρας από την οποία αυτό προέρχεται, ενώ οι μη μόνιμοι κάτοικοι υπόκεινται σε φορολόγηση μόνο του εισοδήματος τους το οποίο αποκτήθηκε στην Αλβανία.

Ως φορολογητέα εισοδήματα, θεωρούνται:

(α) Αυτά που αποκτήθηκαν από εργασία και άλλα έσοδα πέραν των μισθών. Τα εισοδήματα αυτά φορολογούνται με συντελεστή 10% εάν ξεπερνούν το ποσό των 10.000 ALL το μήνα. Εάν τα έσοδα πέραν των αποδοχών από την παροχή εργασίας, έχουν πραγματοποιηθεί εκτός του χώρου εργασίας όπως για παράδειγμα η συμμετοχή σε συμβούλια, προμήθειες κτλ, τα ποσά αυτά δεν φορολογούνται.

(β) Εισοδήματα εκ μεταφοράς δικαιωμάτων ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας. Από 1-1-2008, τα εισοδήματα αυτά υπόκεινται σε φορολόγηση 10% επί του πραγματοποιούμενου κέρδους επί του Κεφαλαίου, Ο προσδιορισμός ενός περιουσιακού αγαθού ως “ακίνητης περιουσίας”, προσδιορίζεται στις οδηγίες του Γραφείου Καταγραφής Ακίνητης Περιουσίας (Office of the Immoveable Propertz Registration)

(γ) Εισοδήματα τα οποία προέρχονται από μερίσματα μετοχών, από τόκους, από προθεσμιακές καταθέσεις , από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, από ενοίκια , από προσόδους και άλλες σχετικές πηγές. Τα εισοδήματα αυτά φορολογούνται με 10%. **Τα μερίσματα και οι διανομές κερδών εξαιρούνται από την φορολογία εισοδήματος, σε περίπτωση που διατίθενται από επιχειρήσεις οι οποίες υπόκεινται σε “Φορολογία Επιχειρήσεων”,** καθώς και στην περίπτωση που ο λήπτης διαθέτει πακέτο μετοχών τουλάχιστον 25% της αξίας ή του αριθμού μετοχών του μετοχικού κεφαλαίου, ή σε περίπτωση που ο λήπτης διαθέτει δικαίωμα ψήφου ή είναι συνέταιρος ο οποίος διαθέτει τουλάχιστον το 25% του αρχικού κεφαλαίου.

6.1.3.1 Παρακράτηση φόρου εισοδήματος (Withholding Tax)

Σε **παρακράτηση** φόρου 10% , υπόκεινται, κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο είναι μόνιμος κάτοικος της Αλβανίας, για τις κεντρικές και τοπικές Αρχές, για τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, και για κάθε άλλη οντότητα η οποία υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος, καθώς και για αλλοδαπούς των οποίων τα έσοδα πραγματοποιούνται από μόνιμη επιχείρηση ή ίδρυμα στην Αλβανία ή από αντιπροσώπους τους που διαμένουν μόνιμα στην Αλβανία. Η παρακράτηση αφορά έσοδα τα οποία πραγματοποιούνται στην Αλβανία, και τα οποία προκύπτουν από μερίσματα, από διανομή κερδών, από τόκους, από έσοδα από πνευματικά δικαιώματα, από copy rights και royalties, από παροχή υπηρεσιών, από οργάνωση διοίκηση και συμμετοχή στη διοίκηση συμβουλίων, από κατασκευές και κάθε δραστηριότητα που σχετίζεται με αυτές, από παραστάσεις καλλιτεχνών ή αθλητών, συμπεριλαμβανομένων και των αμοιβών πρακτόρευσης

Η παρακράτηση φόρου, δεν ισχύει για νομικά πρόσωπα και συνεταιρισμούς και κάθε νομική οντότητα που υποχρεούται να αποδίδει ΦΠΑ, για φυσικά πρόσωπα τα οποία υπόκεινται σε φορολόγηση κερδών όταν τα έσοδα σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας όπως για παράδειγμα η συλλογή γάλακτος, καρπών, ελιών, σταφυλιών κτλ, για νομικά πρόσωπα της Αλβανίας ή της αλλοδαπής όταν τα έσοδα που σχετίζονται με τις διαδικασίες διεθνούς μεταφοράς αγαθών και επιβατών, για αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν πραγματοποιήσει έσοδα από δραστηριότητες που υπάγονται στις προαναφερόμενες κατηγορίες, έξω από την Αλβανία, με την προϋπόθεση ότι αυτό αποδεικνύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

6.1.3.2 Παρακράτηση φόρου εισοδήματος “στην Πηγή” (Source Tax)

Όλοι οι κάτοικοι της Αλβανίας, οι κεντρικές και τοπικές Αρχές, οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, καθώς και κάθε άλλη νομική προσωπικότητα που υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος, υποχρεούνται σε **παρακράτηση φόρου στην “πηγή”** σε ποσοστό 10%, για τις ακόλουθες πληρωμές που πραγματοποιούνται εντός της Αλβανίας. Τόκοι, διανομές κερδών, παροχή υπηρεσιών, ενοίκια, μερίσματα , αμοιβές συγγραφέων, και πνευματικά δικαιώματα.

6.1.4 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Με απόφαση του αλβανικού κοινοβουλίου, τον Απρίλιο του 1995, (σε ισχύ στις 01.07.1996), θεσπίστηκε η υποχρέωση εγγραφής στους καταλόγους “Υπόχρεων καταβολής ΦΠΑ”, για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα των οποίων τα έσοδα ξεπερνούν ή αναμένεται να ξεπεράσουν τα 5.000.000 ετησίως (περίπου 36.050 Ευρώ), καθώς και για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία δραστηριοποιούνται σε εξαγωγές - εισαγωγές ανεξαρτήτως των ετησίων εσόδων τους.

Η **καταγραφή στους καταλόγους**, αφορά όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του φυσικού προσώπου το οποίο θα πρέπει να εγγραφεί στους καταλόγους που τηρούνται στα ειδικευμένα «Γραφεία Εγγραφής στους Καταλόγους Υπόχρεων Καταβολής ΦΠΑ» τα οποία στεγάζονται στις κατά τόπο φορολογικές Αρχές. Τα συνολικά έσοδα, υπολογίζονται στη βάση της αξίας των συνολικών πωλήσεων, συμπεριλαμβανομένου του ποσού για φόρους. Η θεσμική θεμελίωση της υποχρέωσης καταβολής ΦΠΑ εδράζεται στους ν. 7928/27.04.1995 «σχετικά με τον φόρο προστιθέμενης αξίας» και οι περίπου 20 σχετικές κανονιστικές διατάξεις.

Ο **συντελεστής ΦΠΑ είναι 20%** και υπολογίζεται επί της αρχικής αξίας πωλήσεως των αγαθών και υπηρεσιών. Η βάση υπολογισμού του ΦΠΑ, περιλαμβάνει το μεταφορικό κόστος, το ποσό ασφάλισης, το κόστος εισαγωγής, πιθανούς φόρους που βαρύνουν την τιμή πωλήσεως του αγαθού ή της υπηρεσίας, και τους δασμούς.

Το δικαίωμα **απαίτησης επιστροφής του ΦΠΑ**, σύμφωνα με τον ν. 7928, θεμελιώνεται εάν φορολογούμενος εξαγωγέας έχει καταβάλλει ΦΠΑ για τρεις συνεχόμενους μήνες, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό επιστρεφόμενο ποσό ξεπερνά τα 400.000 Λεκ (3.200 Euro). Οι δραστηριότητες που αφορούν παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, όπως και οι δραστηριότητες που αφορούν στην προσφορά ιατρικού εξοπλισμού και φαρμάκων καθώς και των υλικών που χρησιμοποιούνται για την συσκευασία και την παραγωγή τους.

Εξαιρούνται από την καταβολή ΦΠΑ, οι δραστηριότητες που αφορούν στην προσφορά υπηρεσιών επεξεργασίας αγαθών με σκοπό την επανεξαγωγή, εφόσον οι δραστηριότητες αυτές πραγματοποιούνται από εγκεκριμένα από τις φορολογικές Αρχές πρόσωπα όπως προβλέπεται στον Κώδικα Τελωνείων, η παροχή υπηρεσιών εκτός της αλβανικής επικράτειας από πρόσωπα των οποίων η έδρα βρίσκεται εντός της αλβανικής Επικράτειας, η παροχή υπηρεσιών ή αγαθών που σχετίζεται με τις διεθνείς μεταφορές προσώπων ή αγαθών, η παροχή υπηρεσιών ή αγαθών που σχετίζονται με την εμπορική ή βιομηχανική ναυτιλία.

Προβλέπεται η δυνατότητα προσφυγής στη Γενική Διεύθυνση Φορολογίας, εντός τριάντα ημερών από την καταβολή του ΦΠΑ. Η Γενική Διεύθυνση Φορολογίας, υποχρεούται να ενημερώσει τον φορολογούμενο γραπτός, εάν η προσφυγή έχει γίνει αποδεκτή.

6.1.5 Τέλη κατανάλωσης

Στο φόρο αυτό υπόκεινται οι κατωτέρω κατηγορίες προϊόντων όταν εισάγονται ή παράγονται στην Αλβανία, με την προϋπόθεση όταν δεν προορίζονται για εξαγωγή ή επανεξαγωγή ή δεν βρίσκονται υπό καθεστώς Τελωνειακού ή Δημοσιονομικού ελέγχου. Τα προϊόντα αυτά είναι: καφές, χυμοί φρούτων, εμφιαλωμένο ύδωρ και μη αλκοολούχα ποτά, μπίρα, κρασί, αλκοολούχα ποτά και αλκοόλη, καπνός και τα παράγωγα του, έλαια και τα παράγωγα τους, καλλυντικά, αρώματα

6.1.6. Φόρος Ακίνητης Περιουσίας

Πρόκειται για φόρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αφορά κτήρια και αγροτική γη που ανήκουν σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ανεξαρτήτως αν είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού ή ζει μόνιμα στην Αλβανία. Οι κατηγορίες "ελάχιστης φορολογικής βάσης", παρατίθενται κατωτέρω:

6.1.6.1 Φορολογική βάση Κτηρίων (ALL/m² ετησίως)

	Ζώνη 1	Ζώνη 2	Ζώνη 3
Κατοικίες πριν το 1993	15	10	5
Κατοικίες κτα και μετά το 1993	30	12	6
Κτήρια για εμπορικές δραστηριότητες και παροχή υπηρεσιών	200	150	100
Κτήρια για άλλες χρήσεις	50	30	20

Ζώνη 1= Τίρανα, Δυρράχιο

Ζώνη 2 = Αυλώνας, Φιέρι, Αγ. Σαρράντα, Πόγραδετς, Κορυτσά, Ελμπασάν, Μπεράτι, Λούντζα, Αργυρόκαστρο, Σκόδρα, Καβάτζα, Λέζα

Ζώνη 3 = Όλες οι άλλες περιοχές

Για τα κτήρια επί αγροτικών ή υπαιθρίων περιοχών, η φορολογική βάση είναι το 50% των αναφερομένων ανωτέρω. Τα Νομαρχιακά ή Δημοτικά Συμβούλια διατηρούν το δικαίωμα να μεταβάλλουν την φορολογική βάση κατά +/- 30%.

6.1.6.2 Φορολογική βάση αγροτικής γης (ALL/m² ετησίως)

Κατηγορία γης	Ζώνη 1	Ζώνη 2	Ζώνη 3	Ζώνη 4
I	5.600	4.200	2.800	1.400
II	4.900	3.500	2.100	1.200
III	4.200	2.800	1.400	1.100
IV	3.600	2.300	1.350	1.000
V	3.000	1.900	1.250	900
VI	2.400	1.600	1.200	800
VII-X	1.800	1.400	1.100	700

Ζώνη 1= Τίρανα, Δυρράχιο, Αυλώνας, Φιέρι, Αγ. Σαρράντα, Καβάγια, Κρούγια, Λέζα, Λούσνια

Ζώνη 2 = Μπεράτι, Ελμπασάν, Κορυτσά, Δέλβινο, Σκόδρα, Κουρμπίνι, Πενκίνι, Κούσοβα

Ζώνη 3 = Αργυρόκαστρο, Πρεμετή, Πόγραδετς, Λιμπράζ, Ντίμπρα, Μάτι, Σπεραντάρι, Μαλακάστρα, Ντεμπρίλι, Τεπελένι

Ζώνη 4 = Μπουλκίζα, Χάς, Κούτκες, Τροπόι Πούκα, Μιργκάνα, Μαλσία ε Έλμαδε, Γκράμς, Φισέκς

7. Δασμοί-Οργάνωση Τελωνείων

7.1. Εμπορική πολιτική – τελωνειακές διαδικασίες

Η Αλβανία έχει πραγματοποιήσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά στην προσαρμογή της στα διεθνή εμπορικά πρότυπα και διαδικασίες (υιοθέτηση νέου Δασμολογικού Κώδικα, μειώσεις δασμών) ενώ στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ΕΕ-Αλβανίας η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2009, η χώρα έχει αναθεωρήσει σημαντικό μέρος του Τελωνειακού Κώδικα και της εναρμόνισης των τελωνειακών διαδικασιών στα πρότυπα της ΕΕ. Το 2007 σημειώθηκε πρόοδος στην ενίσχυση της “δυναμικότητας και ικανότητας” της Αλβανίας (Capacity Building) για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων οι οποίες στοχεύουν στην «ενίσχυση της δυναμικότητας και αποδοτικότητας» των φορέων και οργανισμών που σχετίζονται με το Εμπόριο, τόσο με τον νόμο 9777/16.07.2007, “για την επικύρωση των χρηματοοικονομικών συμφωνιών μεταξύ του Υπουργικού Συμβουλίου της Δημοκρατίας της Αλβανίας και της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, για το ετήσιο περιφερειακό πρόγραμμα CARDS 2006, της Κοινοτικής βοήθειας για τις Τελωνειακές Αρχές των Δυτικών Βαλκανίων”, όσο και με τον νόμο 9814/1.11.2007 “ για την διαπίστευση των οργανισμών που εμπλέκονται στη διαδικασία εναρμόνισης” ο οποίος αναμένεται να ενισχύσει την διαδικασία εξαγωγών ενισχύοντας την ορθολογική ρύθμιση της εσωτερικής αγοράς. Επιπλέον, το 2007 ενισχύθηκε το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της “αγοράς” με την ίδρυση νέων θεσμών, όπως το “Εθνικό Κέντρο Εγγραφής Επιχειρήσεων” (Υπουργικές Αποφάσεις 505/01.08.2007 και 506/01.08.2007) και η “Αρχή Ανταγωνισμού” (υπ’ αριθ. 96/30.04.2007 απόφαση του Κοινοβουλίου “για την έγκριση του οργανογράμματος και της δομής της Μονάδας Κανονιστικής Ρύθμισης του Ανταγωνισμού”).

Κατά την διαδικασία ένταξης στον ΠΟΕ η Αλβανία συνήψε διμερείς συμφωνίες με 14 χώρες-μέλη: ΕΕ, ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία, Ιαπωνία, Μεξικό, Ελβετία, Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία, Τουρκία, Ινδία, Βουλγαρία και Κιργιστάν.

Υφίστανται Συμφωνίες Διμερούς Οικονομικής Συνεργασίας και Εμπορίου με 20 χώρες (μεταξύ των οποίων οι ΠΓΔΜ, Σλοβενία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Κροατία, Τουρκία), Συμφωνίες Προώθησης και Προστασίας των Επενδύσεων με 30 χώρες (το σύνολο των Βαλκανικών χωρών πλην Σερβίας-Μαυροβουνίου) και Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος με 19 χώρες. Μεταξύ Ελλάδος και Αλβανίας ισχύουν και εφαρμόζονται και οι τρεις Συμφωνίες.

Διμερείς τελωνειακές συμφωνίες έχουν υπογραφεί με την Ιταλία, την Ελλάδα, τη ΠΓΔΜ, την , τη Μολδαβία, τη Βουλγαρία, τη Σλοβενία, τη Ρουμανία, τη Πολωνία, τη Τουρκία, τη Κροατία, τη Κύπρο, την Σερβία-Μαυροβούνιο, και την Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

Στο πλαίσιο συμφωνιών ανταλλαγής δικαιωμάτων εξαγωγών βασικών αγαθών, σε εκτέλεση των Συμφωνιών Ελευθέρου Εμπορίου, τα αλβανικά τελωνεία παρέχουν στα συμβαλλόμενα μέρη, τα δικαιώματα τα οποία ρητώς αναφέρονται στην Συμφωνία, «για την ελεύθερη εξαγωγή αγροτικών προϊόντων», έχοντας βεβαίως προηγουμένως συνυπολογίσει, τον ρόλο της Γεωργίας στην Εθνική Οικονομία κάθε συμβαλλόμενου μέρους, τον βαθμό ανάπτυξης του Διεθνούς Εμπορίου μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, και πιθανές ιδιαιτερότητες που αφορούν τα σχετικά αγροτικά προϊόντα.

7.1.1 Δασμολογικό καθεστώς

Η Αλβανία είναι μέλος του Παγκοσμίου Οργανισμού Τελωνείων, από τον Αύγουστο του 1992, ενώ τον Ιανουάριο του 1985 υπέγραψε τη Διεθνή Συμφωνία TIR (Transport International Routier) στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών. Επίσης, τα αλβανικά τελωνεία είναι μέλη της Διεθνούς Συνθήκης του Γιοχάνεσμπουργκ «Περί αμοιβαίας παροχής διοικητικής υποστήριξης σε τελωνειακά θέματα», καθώς και της Διεθνούς Συνθήκης του Ναιρόμπι «Περί αμοιβαίας παροχής διοικητικής υποστήριξης για την πρόληψη και έρευνα παραβίασης των τελωνειακών κανόνων».

Στο πλαίσιο της ένταξης της στον Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), τον Σεπτέμβριο του 2000, η Αλβανία μείωσε τον σταθμισμένο μέσο όρο δασμών της στο 6,75%, από 15,3% το 1998, δηλαδή σε ποσοστό χαμηλότερο από την συμβατική της υποχρέωση για μείωση του σταθμισμένου μέσου όρου δασμών στο 7,5%, ενώ το 2007 έληξε η δασμολογική προστασία για συγκεκριμένα είδη η οποία προβλέπονταν στη συνθήκη προσχώρησης στον ΠΟΕ (μπύρα, αρώματα, ξυλεία, χαρτί και σωλήνες). Στόχος είναι το 2010 οι δασμοί να περιοριστούν στο 1%.

Δασμοί επιβάλλονται σε όλα τα προϊόντα που αναφέρονται στην ονοματολογία του Διεθνούς Εναρμονισμένου Συστήματος (Harmonised System) HS. Οι δασμολογικές κλάσεις οι οποίες στοχεύουν στη μείωση των δασμών σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΠΟΕ, είναι 0%, 2%, 5%, 6%, 8%, 10%, και 15%. Σε αυτές τις δασμολογικές κλάσεις περιλαμβάνονται, οι τόκοι και άλλες χρεώσεις που συνήθως επιβάλλονται στα προϊόντα του εναρμονισμένου συστήματος, οι προτιμησιακές τιμές δασμών στην βάση σχετικών διμερών ή πολυμερών Διεθνών Συμφωνιών, τα αυτόνομα μέτρα για μείωση δασμών που στοχεύουν στην ανακούφιση από τους εισαγωγικούς δασμούς οι οποίοι επιβάλλονται σε συγκεκριμένα αγαθά, και άλλα μέτρα που επιβάλλονται στο πλαίσιο της αλβανικής Εμπορικής Πολιτικής.

Η παράλειψη ή η ψευδής δήλωση εισαγόμενων προϊόντων, ενέχει και χρηματικές ποινές με τη μορφή προστίμου. Με πρόσφατη απόφαση στις 23 Απριλίου 2010, το Συνταγματικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι είναι αντισυνταγματική η διάταξη του Τελωνειακού Κώδικα, η οποία προέβλεπε την καταβολή του συνόλου του προστίμου πριν την άσκηση του δικαιώματος προσφυγής. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, ο εισαγωγέας υποχρεούται να καταβάλλει το 40% του προστίμου μαζί με το δασμό τον οποίο οφείλει και κατόπιν δύναται να προσφύγει κατα της αποφάσεως επιβολής προστίμου, εντός 5 ημερών. Το 40% του προστίμου, δεν θα πρέπει να ξεπερνά το ύψος του προστίμου.

7.1.2 Τελωνειακό καθεστώς

Το αλβανικό τελωνειακό καθεστώς χωρίζεται σε οκτώ (8) κατηγορίες

1. **Καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας:**(Free circulation regime). Αφορά στις εισαγωγές αγαθών σε ελεύθερη κυκλοφορία, σε μόνιμα σημεία πωλήσεων στην αλβανική επικράτεια. Τα προϊόντα που υπόκεινται σε αυτό το καθεστώς, είναι επιδεκτικά όλων των εμπορικών πολιτικών, όπως για παράδειγμα η επιβολή δασμών.
2. **Εξαγωγικό καθεστώς:**(Export). Αφορά όλα τα προϊόντα που παράγονται στην Αλβανία με σκοπό την εξαγωγή τους.
3. **Καθεστώς Ενεργού Διεκπεραιώσεως:**(Active processing). Αφορά στα αγαθά αλλοδαπής προελεύσεως, τα οποία υπόκεινται σε διαδικασίες μετασχηματισμού εντός των αλβανικών συνόρων, και στα οποία δεν έχει επιβληθεί οιαδήποτε μέτρο οικονομικής/εμπορικής πολιτικής πέραν των τελωνειακών δασμών, με την προϋπόθεση ότι τα επεξεργασμένα προϊόντα, θα επανεξαχθούν.
4. **Καθεστώς Διεκπεραιώσεως υπό τελωνειακό έλεγχο:**(Processing under customs control). Αφορά αγαθά αλλοδαπής προελεύσεως, στα οποία δεν έχουν επιβληθεί οιαδήποτε μέτρα οικονομικής ή εμπορικής πολιτικής, και τα οποία υπόκεινται σε διαδικασίες μετασχηματισμού εντός των αλβανικών συνόρων, ο οποίος μεταβάλλει την φύση τους. Οι δασμοί επιβάλλονται, όταν περατωθεί η διαδικασία μετασχηματισμού τους.

5. **Καθεστώς προσωρινής αδειάς:**(Temporary Permit Regime). Αφορά μη αλβανικά προϊόντα, τα οποία προορίζονται για επανεξαγωγή, με μέγιστη διάρκεια παραμονής στο αλβανικό έδαφος μέχρι και ένα έτος. Τα προϊόντα αυτά, εξαιρούνται της επιβολής δασμών ή άλλων μέτρων εμπορικής ή οικονομικής πολιτικής, με την προϋπόθεση ότι δεν επέρχεται σε αυτά καμία αλλαγή πλην της υποτίμησης της αξίας τους.
6. **Καθεστώς παθητικής διεκπεραίωσης:**(Passive Processing). Αφορά αγαθά που έχουν παραχθεί στην Αλβανία και έχουν εξαχθεί με σκοπό την επανεξαγωγή τους, αφού προηγουμένως, έχουν υποστεί επεξεργασία. Στα τελικά αγαθά δεν επιβάλλονται δασμοί.
7. **Καθεστώς Διέλευσης:**(Transit regime). Αφορά τα αγαθά και τα οχήματα τα οποία μεταφέρονται μέσω της αλβανικής επικρατείας με τελικό προορισμό μια Τρίτη χώρα. Στα αγαθά αυτά δεν επιβάλλονται δασμοί.
8. **Καθεστώς Προσωρινής Αποθήκευσης:** (Temporary Warehouse Regime). Αφορά τα αγαθά τα οποία παραμένουν στα τελωνεία, σε ειδικούς χώρους που έχουν ελεγχθεί και εγκριθεί από τις Τελωνειακές Αρχές, μέχρι να προσδιοριστεί ο τελικός τους προορισμός.

7.1.3. Δασμοί και ΦΠΑ

7.1.3.1 Εισαγωγές

Τελωνειακός δασμός 20%, επιβάλλεται στα εισαγόμενα αγαθά. Η αξία επί της οποίας επιβάλλεται ο δασμός, υπολογίζεται με βάση την αξία του προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων και των δασμών, φόρων, ασφαλίσεων, και άλλων πιθανών χρεώσεων που έχουν επιβληθεί μέχρι τη στιγμή εισαγωγής. **Εξαιρέση** ως προς τον τόπο καταβολής του εισαγωγικού δασμού, προβλέπεται για τον μηχανολογικό εξοπλισμό και τα μηχανήματα, που εισάγονται για επενδυτικούς σκοπούς, στους τομείς της παραγωγής, των κατασκευών, των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών, και για λογαριασμό της Εταιρείας Παραγωγής Ηλεκτρισμού της Αλβανίας (KESH), οπότε ο δασμός, σε αυτή την περίπτωση, καταβάλλεται στο αρμόδιο Γραφείο στο οποίο είναι εγγεγραμμένος ο εισαγωγέας, κατά την κατάρτιση της δηλώσεως ΦΠΑ, όπως προβλέπεται στην κανονιστική Πράξη Νο 5/06.10.2000 του Υπουργικού Συμβουλίου, στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Νο 49/26.01.2001 και στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Νο 122/03/03/2005.

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 3/30.01.2006 κοινοτική οδηγία, εισαγωγείς μηχανών και μηχανολογικού εξοπλισμού, μπορούν να διεκδικήσουν επιστροφή πιστωτικού ΦΠΑ (δασμού) σε ποσοστό 100%, εάν τα εισαγόμενα προϊόντα θα εξυπηρετήσουν αποκλειστικά την οικονομική του δραστηριότητα η οποία υπόκειται σε φορολόγηση. **Εξαιρέση** από την καταβολή εισαγωγικού δασμού, προβλέπεται και για τα εισαγόμενα αγαθά, τα οποία υπόκεινται στο καθεστώς διέλευσης, στο καθεστώς προσωρινής αποθήκευσης, και στο καθεστώς προσωρινής αδειάς. Επίσης, εξαιρούνται της υποχρέωσης καταβολής εισαγωγικού δασμού και οι εισαγωγές ζώντων ζώων «κούρσας», οι εισαγωγές αγαθών και η παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με την ανάπτυξη εργασιών αναζήτησης και εξόρυξης πετρελαίου, με την προϋπόθεση ότι οι εισαγωγές αγαθών και η παροχή υπηρεσιών πραγματοποιείται από άτομα που εργάζονται σε αυτού του είδους τις επιχειρήσεις, πιστοποιημένα από Εθνικό Γραφείο Πετρελαίου (National Petroleum Agency).

7.1.3.2 Εξαγωγές

Τα εξαγόμενα αγαθά απαλλάσσονται της υποχρέωσης καταβολής ΦΠΑ, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνονται στην Δήλωση Εξαγωγής, η οποία διατίθεται από το Γραφείο Εξαγωγικών Δασμών (UDA form). Επιπλέον, οι εξαγωγείς μπορούν να διεκδικήσουν την επιστροφή πιστωτικού ΦΠΑ, για συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εξαγωγικής τους δραστηριότητας. Σε περίπτωση που το ποσό του πιστωτικού φόρου μιας φορολογικής περιόδου, είναι

υψηλότερο από το ποσό ΦΠΑ που έχει δηλωθεί για την ίδια περίοδο, οι φορολογούμενοι έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν το πιστωτικό περίσσειμα για την επόμενη φορολογική περίοδο. Εάν οι φορολογούμενοι παρουσιάζουν πιστωτικό φορολογικό ποσό για τρεις μήνες, και το ποσό αυτό ξεπερνάει τα 400.000 ALL τότε δικαιούνται να ζητήσουν επιστροφή φόρου. Το ποσό επιστροφής, υπολογίζεται στην βάση της συνολικής μηνιαίας αξίας των εξαγωγών προστιθέμενου του ποσού του ΦΠΑ. Η διαδικασία επιστροφής φόρου στους εξαγωγείς, βασίζεται στην σχετική οδηγία του Υπουργείου Οικονομικών «Για τον προσδιορισμό των κριτηρίων επιστροφής ΦΠΑ στους εξαγωγείς στην βάση ανάλυσης κινδύνου». Σύμφωνα με αυτή την οδηγία, οι εξαγωγείς που κατατάσσονται ως «ελάχιστου κινδύνου», προηγούνται στην επιστροφή ΦΠΑ. Ως ελάχιστου κινδύνου θεωρούνται οι εξαγωγικές επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν ή συσκευάζουν το σύνολο των προϊόντων τους με σκοπό την εξαγωγή, δραστηριοποιούνται στις εξαγωγικές δραστηριότητες για πάνω από τρία χρόνια, και έχουν ελεγχθεί φορολογικά, τουλάχιστον μία φορά την τελευταία διετία.

7.2 Οργάνωση και Λειτουργία τελωνειακών Αρχών

Τα αλβανικά τελωνεία, συνιστούν έναν ελαστικό, αποτελεσματικό αξιόπιστο δημόσιο φορέα, ο οποίος διέπεται από την Αρχή της Διαφάνειας, στα Ευρωπαϊκά πρότυπα, προστατεύοντας την Κοινωνία από παράνομη διεθνή διακίνηση προϊόντων και προσώπων. Επιπλέον, το αλβανικό τελωνειακό σύστημα, αφ' ενός εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία των αγορών, μέσω των αποτελεσματικών τελωνειακών ελέγχων, την ανάπτυξη τοπικών, περιφερειακών και διεθνών συνεργασιών, και την είσπραξη των δασμών για τους οποίους έχει την αρμοδιότητα, και αφετέρου συμβάλλει στη δημιουργία του κατάλληλου «πλαισίου» για την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, μέσω της εφαρμογής σύγχρονων εργασιακών συνθηκών, και την δημιουργία ενός ηλεκτρονικού τελωνειακού περιβάλλοντος.

Η **λειτουργία** των αλβανικών τελωνείων ανήκει στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων (DGC) του Υπουργείου Οικονομικών της Αλβανίας, της οποίας η οργάνωση και διάρθρωση ρυθμίζονται από τον Τελωνειακό Κώδικα (ν. 8449/27.01.1999), ο οποίος βασίζεται στις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΕ (κανονισμός EEC No. 2913/92/12.10.1992). Το νομικό πλαίσιο λειτουργίας των αλβανικών τελωνείων, απαρτίζουν, πέραν του Τελωνειακού Κώδικα, ο νόμος 8474/14.04.1999 «Περί της συνδυασμένης ονοματολογίας των αγαθών» ο οποίος θεμελιώνεται στον Κανονισμό 2263/2000/EC της ΕΕ που τροποποίησε το Παράρτημα I του Κανονισμού ECC 2658/87, το Π.Δ. Νο 205/13.04.2009 «Περί της εφαρμογής του τελωνειακού Κώδικα» το οποίο θεμελιώνεται στον Κανονισμό 2454/1993/EC, και οι συμφωνίες Ελευθέρου Εμπορίου που έχει συνάψει η Αλβανία.

Διοικητικά οι τελωνειακές Αρχές χωρίζονται σε πέντε περιφερειακές Γενικές Διευθύνσεις, της Σκόδρα, των Τιράνων, του Πόγραδετς, του Αυλώνος, και του Αργυροκάστρου. Η εγκατάσταση και χρήση, του Αυτοματοποιημένου Συστήματος Τελωνειακών Δεδομένων, (Automatic System for Custom Data) ASYCUDA, το οποίο έχει αναπτυχθεί από την UNCTAD και εφαρμόζεται σε πάνω από 80 χώρες, συνέβαλλε στην ενοποίηση των τελωνείων όλων των περιφερειών με αποτέλεσμα την παροχή ολοκληρωμένων τελωνειακών υπηρεσιών, από την υποβολή τελωνειακής δήλωσης ως τις πληρωμές.

Τα σημαντικότερα τελωνεία είναι: Κακαβιάς, Αργυροκάστρου, Qafe Bote Αγ. Σαράντα , λιμάνι Αγ. Σαράντα, Χιμάρα, Αυλώνος. Δυρραχίου, Σηενγξιν, Hani i Hotit Σκόδρα, Marine Kukes, Bllate Diber, Qafe Thane Πόγραδετς, Kapshtice Κορυτσά, Τρείς Γέφυρες, Πρεμετή.

7.3. Εμπορικές σχέσεις με ΕΕ- Άρση δασμών

Οι εμπορικές σχέσεις της Αλβανίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ρυθμίζονται πλέον, από την Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ΕΕ-Αλβανίας η οποία υπεγράφη τον Ιούνιο του 2006 και τέθηκε σε ισχύ. Η συμφωνία αυτή, καθορίζει χρονοδιάγραμμα περαιτέρω απελευθέρωσης των εμπορικών συναλλαγών με προοδευτική μείωση των δασμολογικών επιβαρύνσεων και κατάργηση των μη-δασμολογικών προστατευτικών μέτρων. Η ολοκληρωτική απελευθέρωση δασμών, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2011. Σε εφαρμογή της ενδιάμεσης συμφωνίας οι πλέον δραστικές μειώσεις δασμών, πραγματοποιήθηκαν το 2006. Όλα τα προϊόντα που εξάγονται από τη Αλβανία είναι ελεύθερα δασμών, εκτός από τα αγροτικά προϊόντα που αναφέρονται στον Πίνακα 7.1

Πίνακας 7.1
Αγροτικά προϊόντα που εξαιρούνται της άρσης δασμών

Κωδικός	Αναφορά	Περιγραφή	Καθεστώς στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Συμφωνίας
0102,0201,0202	Παράγραφος 1 άρθρου 27 της ενδιάμεσης συμφωνίας	Μοσχαρίσιο γάλακτος και βοδινό	Αρχή του πλέον ευνοούμενου κράτους
07 και 08	Παράγραφος 1 άρθρου 27 της ενδιάμεσης συμφωνίας	Λαχανικά και φρούτα	Άρση δασμών επί της αξίας, αλλά άλλοι ειδικοί δασμοί παραμένουν
1701 και 1702	Παράγραφος 1 άρθρου 27 της ενδιάμεσης συμφωνίας	Ζάχαρη	Δασμολογικές ποσοστώσεις για 1000 τόνους
220410 και 220421	Παράρτημα 1 Πρωτοκόλλου 3 της ενδιάμεσης συμφωνίας	Ποιοτικοί αφρώδεις οίνοι και οίνοι από φρέσκα σταφύλια	Άρση δασμών μέχρι ποσότητας 5000 hl
220429	Παράρτημα 1 Πρωτοκόλλου 3 της ενδιάμεσης συμφωνίας	οίνοι από φρέσκα σταφύλια	Άρση δασμών μέχρι ποσότητας 2000 hl
Οι κωδικοί για πέστροφες, κυπρίνους, τσιπούρες και συναγρίδες 16041311 16041319	Παράρτημα III της ενδιάμεσης συμφωνίας	Πέστροφες, τσιπούρες, συναγρίδες, Κυπρίνοι	Ελεύθερα δασμών μέχρι 50 τον. Πέστροφας Ελεύθερα δασμών μέχρι 20 τον. Κυπρίνων Ελεύθερα δασμών μέχρι 20 τον. συναγρίδας Ελεύθερα δασμών μέχρι 20 τον. τσιπούρας
Οι κωδικοί 16042050 160416 16042040		Σαρδέλες Αντζούγιες	6% από το MFN για 100 τον. Ποσόστωσης σαρδέλων Ελεύθερα δασμών έως 1000 τον. Ποσοστώσεις για αντσούγιες, με αύξηση ποσόστωσης για το επόμενο έτος στους 1600 τον

Όσον αφορά στα προϊόντα που εξαγονται από την ΕΕ στην Αλβανία, το 2007 καταργήθηκαν πλήρως οι δασμοί στα βιομηχανικά προϊόντα, με εξαίρεση ορισμένα “ευαίσθητα” προϊόντα, των οποίων οι δασμοί θα μειωθούν εντός της επόμενης πενταετίας, όπως τα άλατα, το τσιμέντο τύπου Portland, ορισμένες κατηγορίες καυσίμων, ορισμένες κατηγορίες καλλυντικών και απορρυπαντικών, ορισμένες κατηγορίες πλαστικών, υποδημάτων, και οικοδομικών υλικών όπως τούβλα και χάλυβας οικοδομικής χρήσης, τα μεταχειρισμένα ελαστικά αυτοκινήτων, και οι ξύλινες επιπλώσεις. Για τα βιομηχανικά προϊόντα τα οποία δεν υπάγονται στο καθεστώς της πλήρους απελευθέρωσης των δασμών, τον Ιανουάριο του 2007 πραγματοποιήθηκε μείωση δασμών κατά 80% (N. 9590/27.07.2006). Επίσης, μειώσεις δασμών πραγματοποιήθηκαν και για τα αγροτικά προϊόντα, με εξαίρεση εκείνα που χαρακτηρίστηκαν ως “ευαίσθητα”, ή “ημι-ευαίσθητα” για τα οποία προβλέπεται προοδευτική μείωση δασμών εντός της επόμενης πενταετίας. Η απελευθέρωση των δασμών των αγροτικών προϊόντων καταγράφεται κατωτέρω στον πίνακα 7.2

Πίνακας 7.2
Απελευθέρωση δασμών αγροτικών προϊόντων

Κωδικός	Αναφορά	Περιγραφή	Καθεστώς στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Συμφωνίας
Οι κωδικοί που αναφέρονται στα κεφάλαια για την Γεωργία	Παράρτημα II (α) της ενδιάμεσης συμφωνίας	701 δασμολογικές κλάσεις πρωτογενών αγροτικών προϊόντων που δεν θεωρούνται ευαίσθητα για την Αλβανία	Ελεύθερα δασμών
Οι κωδικοί που αναφέρονται στα κεφάλαια για την Γεωργία	Παράρτημα II (β) της ενδιάμεσης συμφωνίας	495 δασμολογικές κλάσεις πρωτογενών αγροτικών προϊόντων που θεωρούνται ημι-ευαίσθητα για την Αλβανία	Κλιμακούμενη μείωση δασμών
10019091 10019099	Παράρτημα II (γ) της ενδιάμεσης συμφωνίας	Σιτάρι	Ελεύθερα δασμών στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων 20.000 τον.
Οι κωδικοί των κεφαλαίων 05, 13, 14, 15, 17, 19,21,29, 33, 35 και 38	Παράρτημα II (α) του πρωτοκόλλου 2 της ενδιάμεσης συμφωνίας	148 δασμολογικές κλάσεις επεξεργασμένων αγροτικών προϊόντων που δεν θεωρούνται ευαίσθητα για την Αλβανία	Ελεύθερα δασμών
Οι κωδικοί του κεφαλαίου 22	Παράρτημα II (β) του πρωτοκόλλου 2 της ενδιάμεσης συμφωνίας	Αλκοολούχα οινόπνευματώδη	Ελεύθερα δασμών
Κωδικοί από τα κεφάλαια 07, 18,19,20, 21, 22, 23 και 24	Παράρτημα III (β) του πρωτοκόλλου 2 της ενδιάμεσης συμφωνίας	103 δασμολογικές τάξεις συμπεριλαμβανομένων λαχανικών, κακάο/σοκολάτας, προϊόντα, συσκευασμένα λαχανικά και φρούτα, λουκάνικα, εμφιαλωμένο νερό, μπίρα και καπνά	Κλιμακούμενη μείωση δασμών εντός πενταετίας

Κωδικοί από τα κεφάλαια 04 και 21	Παράρτημα II (δ) του πρωτοκόλλου 2 της ενδιάμεσης συμφωνίας	Γάλα και Βούτυρο Κέτσαπ	Ελευθέρια δασμών στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοστώσεων 10.000 τον.
220410 220421	Παράρτημα I του πρωτοκόλλου 3 της ενδιάμεσης συμφωνίας	Ποιοτικοί αφρώδεις οίνοι και οίνοι φρέσκων σταφυλιών	6% από τα προβλεπόμενα για την εφαρμογή της Αρχής του Πλέον Ευνοούμενου Κράτους, για 100 τον. Ποσόστωσης σαρδέλων Ελευθέρια δασμών έως 1000 τον. Ποσοστώσεις για αντσούγιες, με αύξηση ποσόστωσης για το επόμενο έτος στους 1600 τον

7.4 Εμπορικές σχέσεις με γειτονικές χώρες- Άρση δασμών

Στις 26 Ιουλίου 2007 τέθηκε σε ισχύ η **Συμφωνία CEFTA** για τις πέντε χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, οι οποίες επικύρωσαν την σχετική συμφωνία, δηλαδή για την Αλβανία, την πΓΔΜ, το Μαυροβούνιο, την Μολδαβία, και για την “προσωρινή Αρχή του Κοσσυφοπεδίου”. Το αλβανικό Κοινοβούλιο, επικύρωσε την Συμφωνία CEFTA 2006, στις 21 Μαρτίου 2007 (Ν. 9696/21.03.2007). Η συμφωνία CEFTA 2006, στοχεύει στην δημιουργία “Περιοχής Ελευθέρου Εμπορίου” (FTA) στη Νοτιοανατολική Ευρώπη στο πλαίσιο της ενοποίησης των υφιστάμενων 32 διμερών Συμφωνιών Ελευθέρου Εμπορίου στην περιοχή. Η διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2011. Πρόκειται για μία συμφωνία που εκτός των παραδοσιακών ρυθμίσεων για τις Συμφωνίες Ελευθέρου Εμπορίου, περιλαμβάνει και ρυθμίσεις για το “Εμπόριο Υπηρεσιών”, για τα δικαιώματα “πνευματικής ιδιοκτησίας”, για τους διαγωνισμούς για τις προμήθειες του Δημοσίου και για την προώθηση Επενδύσεων. Η υλοποίηση των ανωτέρω στόχων υποστηρίζεται από την ΕΕ μέσω του “χρηματοδοτικού εργαλείου”, γνωστού ως “Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας”(IPA). Στο πλαίσιο της CEFTA 2006 προβλέπεται η κατάργηση δασμών για όλα τα βιομηχανικά προϊόντα, καθώς και η απελευθέρωση συγκεκριμένων αγροτικών προϊόντων για κάθε χώρα. Τα προϊόντα της Αλβανίας τα οποία θεωρήθηκαν “ευαίσθητα” προστασίας των εισαγωγών τους από τις χώρες της περιοχής οι οποίες επικύρωσαν την συμφωνία, πλην του Κοσσυφοπεδίου, είναι τα “γαλακτοκομικά”, το “κρέας πουλερικών”, το “βοδινό κρέας”, σχεδόν όλα τα λαχανικά, τα φρούτα για τα οποία προβλεπόταν ενιαίος δασμός ανεξαρτήτως χώρας εισαγωγής, όπως πορτοκάλια, μάνγκο, σύκα, λεμόνια κτλ, ο καφές, το τσάι, ορισμένοι σπόροι, ο σίτος, σχεδόν όλα τα προϊόντα αλεύρων, καθώς και ορισμένοι σπόροι και φαρμακευτικά βότανα με εξαίρεση τα εισαγόμενα από την Κροατία και το Κοσσυφοπέδιο. Όσον αφορά στα προστατευόμενα “μεταποιημένα” αγαθά, θα πρέπει να αναφέρουμε τα προϊόντα “επεξεργασμένου κρέατος”, τα οποία υπόκεινται σε ποσοστώσεις, και προγραμματισμένες μειώσεις δασμών με εξαίρεση τα εισαγόμενα από Κροατία, και Κοσσυφοπέδιο. Οι εισαγωγές ζάχαρης, παρασκευασμένων λαχανικών, αλκοολούχων ποτών και μη επεξεργασμένων δερμάτων, υπόκεινται σε ποσοστώσεις και προγραμματισμένη μείωση δασμών.

Οι υφιστάμενες Συμφωνίες Ελευθέρου Εμπορίου για την Αλβανία, πέραν της CEFTA, είναι το αποτέλεσμα της υπογραφής και από την Αλβανία, τον Ιούνιο του 2001, από κοινού με άλλες Βαλκανικές χώρες (Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, Σερβία και Μαυροβούνιο, Ρουμανία και πΓΔΜ), του **Μνημονίου Κατανόησης για Φιλελευθεροποίηση &**

Διευκόλυνση του Εμπορίου στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη το οποίο προέβλεπε σταδιακή, αμοιβαία εξάλειψη δασμολογικών επιβαρύνσεων έως το 2008, σε ποσοστό 90% επί του συνολικού όγκου εμπορίου. Στο πλαίσιο εφαρμογής αυτού του Μνημονίου, έχουν υπογραφεί διμερείς *Συμφωνίες Ελευθέρου Εμπορίου*, με την πΓΔΜ (29.03.2002), την Κροατία (27.02.2002), την Ρουμανία (21.02.2003), την Βουλγαρία (27.03.2003), την Βοσνία-Ερζεγοβίνη (28.04.2003), το Κοσσυφοπέδιο (07.07.2003), την Σερβία/Μαυροβούνιο (13.11.2003) και Μολδαβία (13.11.2003). Σε ισχύ έχουν τεθεί οι Συμφωνίες με πΓΔΜ (15.7.2002), Κροατία (01.06.2003), Ρουμανία (01.01.2004), Βουλγαρία (01.09.2003) και Κόσοβο (01.10.2003). Στις 14 Μαΐου 2007, επικυρώθηκε η Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου μεταξύ Αλβανίας και Τουρκίας (N. 9733/14.05.2007), η οποία είχε υπογραφεί στα Τίρανα τον Δεκέμβριο του 2006. Η Συμφωνία αυτή, η οποία έχει τον χαρακτήρα της 'ασύμμετρης' συμφωνίας διότι προβλέπει διαφορετικές μεθόδους και καθεστώτα δασμολογικής μεταχείρισης για τις δύο χώρες, αναμένεται να ενισχύσει το εμπόριο μεταξύ των δύο χωρών κυρίως στους τομείς των βιομηχανικών και αγροτικών προϊόντων καθώς και να προσδώσει περαιτέρω ώθηση στις τουρκικές επενδύσεις στην Αλβανία. Οι δασμοί στα εξαγόμενα τουρκικά βιομηχανικά προϊόντα προς την Αλβανία θα μειωθούν σταδιακά και θα εξαλειφθούν εντελώς στο τέλος μίας μεταβατικής περιόδου πέντε ετών, ενώ δεν προβλέπεται κάτι ανάλογο για τα αλβανικά βιομηχανικά προϊόντα. Επιπρόσθετα, η Συμφωνία προβλέπει την απάλειψη των δασμών σε σειρά αλβανικών αγροτικών προϊόντων που εξαγονται στην Τουρκία και την ύπαρξη ποσοστώσεων για τα αντίστοιχα τουρκικά.

8. Άσκηση Επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Αλβανία

8.1 Επένδυση στην Αλβανία

8.1.1 Το επενδυτικό περιβάλλον

Το επενδυτικό ενδιαφέρον για την Αλβανία έχει αυξηθεί σημαντικά μετά το 2007, αφού είχε προηγηθεί η διαδικασία μεταρρυθμίσεων στον δημόσιο τομέα η οποία ξεκίνησε το 2005, η υπογραφή τον Ιούνιο του 2006 της ενδιάμεσης Συμφωνίας στην πορεία της σύναψης της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης με την ΕΕ, (1^η Απριλίου 2009) και η πρόσκληση της Αλβανίας στο NATO, στο οποίο έγινε πλήρες μέλος το 2008.

Η γεωγραφική θέση της χώρας, οι χαμηλές τιμές γης και ακινήτων, ο υψηλός ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης, το χαμηλό κόστος και η απλούστευση των διαδικασιών ίδρυσης επιχείρησης, ο ενιαίος χαμηλός φορολογικός συντελεστής της τάξεως του 10%, το εργατικό δυναμικό χαμηλού κόστους το οποίο επιδεικνύει υψηλό βαθμό μάθησης και επιθυμία για εξέλιξη και κοινωνική καταξίωση καθώς και η προσαρμογή της νομοθεσίας στο κοινοτικό κεκτημένο, είναι ορισμένοι από τους παράγοντες που συμβάλλουν στην προσέλκυση των επενδυτών και αντισταθμίζουν το χαμηλό επίπεδο υποδομών, το χαμηλό επίπεδο διαβίωσης, τις αδυναμίες στην προσφορά υπηρεσιών παραγωγού λόγω έλλειψης ολοκληρωμένων δικτύων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας (πχ. ύδρευση, αποχέτευση, ηλεκτρισμός, τηλεφωνία κτλ), το χαμηλό επίπεδο προσφοράς υπηρεσιών υγείας και παιδείας, τα ελλιπή οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα και τα προβλήματα στις μεταφορές προσώπων και εμπορευμάτων, την εκτεταμένη διαφθορά και την ανάπτυξη μηχανισμών «ξεπλύματος χρήματος», αλλά και το μεγάλο πρόβλημα του ελλιπούς συστήματος εγγραφής και κατοχύρωσης της ιδιοκτησίας των ακινήτων.

Περισσότερα στοιχεία για το επενδυτικό περιβάλλον, τους πόρους, το ανθρώπινο δυναμικό, τις συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου, τις Διεθνείς συμφωνίες, τις υποδομές και τα δίκτυα, παρέχονται στο Μέρος Α' του παρόντος, ενώ στοιχεία για το οικονομικό περιβάλλον, την οικονομία της Αλβανίας, το εξωτερικό εμπόριο και τις διμερείς οικονομικές σχέσεις με την Ελλάδα, παρέχονται στο Μέρος Β' του παρόντος.

8.1.2 Επενδυτικοί φορείς – θεσμικό πλαίσιο

8.1.2.1 Ο Επενδυτικός Οργανισμός της Αλβανίας (ALBINVEST)

Ο αλβανικός οργανισμός για τις Επενδύσεις στην Αλβανία ALBINVEST, βρίσκεται στη διαδικασία μετατροπής του σε one stop shop για τις επενδύσεις στην αλβανική επικράτεια οπότε και θα υπαχθεί στην άμεση εποπτεία του Γραφείου του Πρωθυπουργού της Αλβανίας.

Κύρια αποστολή του ALBINVEST, είναι η παροχή πληροφοριών και ενημερωτικού υλικού στους ενδιαφερόμενους επενδυτές, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί τον αρμόδιο φορέα για την εφαρμογή και εποπτεία της κυβερνητικής πολιτικής στην προώθηση και προσέλκυση ξένων επενδύσεων, στην παροχή βοήθειας και «διάχυσης» των επενδύσεων στην αλβανική επικράτεια, και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αλβανικών εξαγωγικών επιχειρήσεων. Τα στελέχη του ALBINVEST έχουν εκπαιδευτεί σε 11 χώρες και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε εννέα (9 γλώσσες).

Τα στοιχεία επικοινωνίας του οργανισμού ALBINVEST, είναι: Albinvest: Blvd. Zhan D; Ark , Nr. 3, Tirane, Tel. +355 4 22 52 886, 22 22 341, web: www.albinvest.gov.al)

8.1.2.2 Διεθνείς Συνθήκες και Συμβάσεις Προστασίας των επενδύσεων.

Η Αλβανία είναι μέλος του **Γραφείου Παροχής Διμερών Εγγυήσεων για τις Επενδύσεις** (MIGA: Multilateral Investment Guarantee Agency) από τις 15 Οκτωβρίου 1991. Το Γραφείο αυτό παρέχει εγγυήσεις για συγκεκριμένους κινδύνους μη εμπορικού /οικονομικού χαρακτήρα , όπως για παράδειγμα οι πολιτικές κρίσεις. Μαζί με την Συνθήκη προσχώρησης στην MIGA, η Αλβανία έχει υπογράψει και τη **Συνθήκη της Νέας Υόρκης του 1958 «περί αναγνώρισης και επιβολή των αξιώσεων των ξένων Διαιτησιών»** καθώς και τη **Συνθήκη της Γενεύης** για την «Εκτέλεση των απαιτήσεων από ξένες Διαιτησίες».

Επιπλέον οι επενδυτές στην Αλβανία από τις Ηνωμένες Πολιτείες, καλύπτονται από τον **«Οργανισμό Προστασίας των Ιδιωτικών Επενδύσεων εκτός ΗΠΑ» (OPIC)** ο οποίος υποστηρίζεται από την κυβέρνηση των ΗΠΑ, και καλύπτει τους επενδυτές των ΗΠΑ από κινδύνους σχετικά με ελλείψεις του ασφαλιστικού τομέα, από κινδύνους σχετικά με την χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων και απο κινδύνους που αφορούν στα διατιθέμενα κεφάλαια για την επένδυση.

Επίσης, η Αλβανία είναι μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου από το 2000.

Τέλος, η Αλβανία έχει υπογράψει συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολόγησης με 27 χώρες, και διμερείς συμφωνίες για την προώθηση και προστασία των επενδύσεων, με 29 χώρες.

8.1.2.3 Ζώνες Ελεύθερων Οικονομικών Συναλλαγών

Το 2007 ψηφίστηκε το ρυθμιστικό πλαίσιο δημιουργίας “Ελευθέρων Οικονομικών Ζωνών” (N. 9789/19.09.2007), δημοσίων ή ιδιωτικών, στις οποίες μπορούν να ασκηθούν κάθε είδους οικονομικές δραστηριότητες, από οιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, της Αλβανίας ή του εξωτερικού, το οποίο διαθέτει τη σχετική άδεια από την αρμόδια διοίκηση της “Ελεύθερης Οικονομικής Ζώνης”, η οποία μπορεί να έχει μέγιστη διάρκεια μέχρι και 35 έτη, αναλόγως των προβλεπόμενων στη σχετική σύμβαση μεταξύ του «Φορέα Διαχείρισης της Οικονομικής Ζώνης» και του «Διαχειριστή» που αγοράζει τα δικαιώματα άσκησης συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας στην “Ελεύθερης Οικονομικής Ζώνη”,

Το κυριότερο **πλεονέκτημα** αυτών των Ζωνών είναι ότι ενθαρρύνουν τις ξένες επενδύσεις στην χώρα, κυρίως στον τομέα των εξαγωγών επεξεργασμένων-τυποποιημένων προϊόντων, προσφέροντας, για τις οικονομικές ζώνες που δεν έχουν χαρακτηριστεί ως «βιομηχανικά πάρκα», κίνητρα όπως απαλλαγή επιβολής δασμών και απόδοσης ΦΠΑ. Το **μειονέκτημα** τους είναι ότι πιθανότητα θα λειτουργήσουν ως φορολογικοί παράδεισοι, με αποτέλεσμα απώλεια εσόδων για την Κυβέρνηση.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις Ελεύθερες Οικονομικές Ζώνες, παρέχονται στο οικείο κεφάλαιο του παρόντος, Μέρος Α΄, Κεφάλαιο 3.4.2.

8.1.2.4 Εμπορικά και επιχειρηματικά κέντρα

Το τελευταίο διάστημα έχουν αναπτυχθεί μεγάλα εμπορικά και επιχειρηματικά κέντρα στα οποία προσφέρονται συνολικές υπηρεσίες στους επενδυτές όσον αφορά στις τιμές ενοικίασης των ακινήτων και την πρόσβαση στην αγορά. Η νέα τάση πρόκειται να βοηθήσει στην προσπάθεια ανάπτυξης και στην Αλβανία επιχειρήσεων και αγορών μεγάλης κλίμακας.

Πληροφορίες για τα μεγάλα εμπορικά κέντρα, παρέχονται στο παράρτημα 1 του παρόντος

8.1.2.5 Θεσμικό πλαίσιο

Το **θεσμικό πλαίσιο** προσέλκυσης Επενδύσεων θεμελιώνεται στο Σύνταγμα της Αλβανίας του 1998 και εξειδικεύεται από τον νόμο 7764/02.11.1993, «Περί Ξένων Επενδύσεων» και προσφέρει σημαντικές εγγυήσεις στους ξένους επενδυτές, όπως την ελεύθερη ανάπτυξη των επενδυτικών δραστηριοτήτων χωρίς προηγούμενη έγκριση από τις Αρχές και χωρίς περιορισμούς όσον αφορά στον τύπο και στο αντικείμενο της επενδυτικής δραστηριότητας αλλά και ως προς την ιδιοκτησία ή το ποσοστό συμμετοχής του αλλοδαπού νομικού προσώπου στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρείας που δραστηριοποιείται στην Αλβανία.

Περιορισμοί ως προς την επενδυτική δραστηριότητα στην Αλβανία, αλλοδαπών επιχειρήσεων και φορέων, αφορούν κυρίως στους τομείς στους οποίους προβλέπεται ειδική διαδικασία αδειοδότησης και έγκρισης άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας τόσο για τις αλλοδαπές όσο και για τις επιχειρήσεις αλβανικών συμφερόντων, όπως για παράδειγμα στους τομείς των Μέσων Μαζικής επικοινωνίας, της παροχής υπηρεσιών υγείας, της παραγωγής και διανομής φαρμακευτικών προϊόντων, της παροχής νομικών και συμβολαιογραφικών υπηρεσιών, της παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, της προσφοράς υπηρεσιών συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών

Ιδιαίτερες ρυθμίσεις προβλέπονται για την **αγορά ακινήτων**, κυρίως όσον αφορά στην αγορά από αλλοδαπούς αγροτικής γής οι οποίοι ωστόσο μπορούν να την ενοικιάσουν μέχρι και για 99 έτη, ενώ προκειμένου περί ακινήτων για εμπορικούς σκοπούς προβλέπεται η δυνατότητα αγοράς τους μόνο και εφόσον η αναμενόμενη επένδυση επί του ακινήτου αναμένεται να αποφέρει το τριπλάσιο της τιμής αγοράς του. Ωστόσο δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς την αγορά ιδιωτικών ακινήτων για κατοικία.

8.1.3 Επενδυτικά κίνητρα

Τα επενδυτικά κίνητρα είναι θεσμικά, διοικητικά, φορολογικά, και οικονομικά. Όσον αφορά στα **θεσμικά κίνητρα**, ο νόμος 7764/02.11.1993, **προβλέπει την δυνατότητα ίδρυσης 100% ξένης επιχείρησης** στην αλβανική επικράτεια, **εγγυάται την ελεύθερη ανάπτυξη των επενδυτικών δραστηριοτήτων** χωρίς προηγούμενη έγκριση από τις Αρχές και χωρίς περιορισμούς όσον αφορά στον τύπο και στο αντικείμενο της επενδυτικής δραστηριότητας αλλά και ως προς την ιδιοκτησία ή το ποσοστό συμμετοχής του αλλοδαπού νομικού προσώπου στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρείας που δραστηριοποιείται στην Αλβανία, παρέχει την δυνατότητα **επανεξαγωγής των κεφαλαίων**, εγγυάται την εφαρμογή της **Αρχής «της πλέον ευνοούμενης μεταχείρισης»** στο πλαίσιο των Διεθνών Συνθηκών, και προβλέπει την **δυνατότητα προσφυγής στα Διεθνή Διαιτητικά Δικαστήρια**, αλλά και τη δυνατότητα οι αλλοδαποί επενδυτές να μπορούν να

προσφύγουν στα αλβανικά δικαστήρια σύμφωνα με τον αλβανικό Αστικό Κώδικα, ο οποίος αναθεωρήθηκε το 2009. Επιπλέον, ο νόμος 7764/02.11.1993, προβλέπει ότι οι ξένες επενδύσεις δεν είναι δυνατόν να εθνικοποιηθούν άμεσα ή έμμεσα εκτός βεβαίως από τις περιπτώσεις δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν κάτι τέτοιο, όπως και εφόσον προβλέπεται από το νόμο αφού προηγουμένως καταβληθεί η ανάλογη «δίκαιη» αποζημίωση σύμφωνα με τις τιμές που προβλέπονται στην αγορά συν το νόμιμο τόκο.

Όσον αφορά στα φορολογικά κίνητρα, πέραν της εισαγωγής ενιαίου χαμηλού φορολογικού συντελεστή της τάξεως του 10% τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για την φορολογία φυσικών προσώπων, (πρβλ οικείο κεφάλαιο 6), ενώ ξεχωρίζουν η «**απαλλαγή φορολόγησης**» για εμπορικές/οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται στα Βιομηχανικά, Επιστημονικά, και Τεχνολογικά πάρκα, για τις οποίες προβλέπεται εξαίρεση της φορολόγησης κερδών και της φορολόγησης για «αλλαγή χρήσεων γής», η **εξαίρεση καταβολής δασμών και ΦΠΑ** για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις «Ελεύθερες Ζώνες», η **απαλλαγή από την φορολογία και την καταβολή δασμών για επιχειρήσεις “facon”** οι οποίες επανεξάγουν τα προϊόντα που παράγουν, ενώ σημαντικό είναι το κίνητρο της **πίστωσης του συνόλου του ΦΠΑ**, για τους εισαγωγείς μηχανολογικού εξοπλισμού τον οποίο πρόκειται να χρησιμοποιήσουν για επιχειρηματική τους δραστηριότητα η οποία υπόκειται σε φορολόγηση.

Επιπλέον σημαντικά είναι και τα οικονομικά κίνητρα όπως η **παροχή επιδοτήσεων** από την αλβανική κυβέρνηση για πρόσληψη και εκπαίδευση προσωπικού για επενδύσεις σε συγκεκριμένες περιοχές και η **προσφορά επιδοτήσεων και χαμηλότοκων δανείων** για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας καθώς και η **μείωση του λειτουργικού κόστους και του κόστους ενοικίασης** για επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στα βιομηχανικά πάρκα.

Όσον αφορά στα **διοικητικά κίνητρα**, προβλέπεται η ταχεία και με πολύ χαμηλό κόστος εγγραφή στα μητρώα επιχειρήσεων, η δημιουργία one stop shop για την εγγραφή των επιχειρήσεων σε όλα τα μητρώα με την ίδρυση του Εθνικού Κέντρου Εγγραφής, η προβλεπόμενη μετατροπή του ALBINVEST σε one stop shop για τους επενδυτές καθώς και η πρόβλεψη ίδρυσης one stop shop για την Ενέργεια, καθώς και οι ρυθμίσεις **για την ασφαλιστική και εργατική νομοθεσία**. (πρβλ οικείο Κεφάλαιο 4)

Τέλος, σημαντικό κίνητρο θεωρείται και το **χαμηλό εργατικό κόστος** της τάξεως των 150 Ευρώ μηνιαίως, και το κόστος υπαλλήλων στον τομέα των υπηρεσιών της τάξεως των 315 με 415 Ευρώ μηνιαίως, μικτά, αλλά και το μέσο κ“οστος των Διευθυντικών στελεχών της τάξεως των 1000 Ευρώ μηνιαίως.

8.1.4 Οι κυριότεροι τομείς ξένων επενδύσεων στην Αλβανία

Σύμφωνα με το Αλβανικό Οργανισμό Επενδύσεων, οι πλέον αναπτυσσόμενοι τομείς προσέλκυσης επενδύσεων στην Αλβανία είναι ο **Αγροτικός Τομέας** ο οποίος συμβάλλει στο 25% του ΑΕΠ της Αλβανίας και απασχολεί πάνω από το 55% του εργατικού της δυναμικού, η **Βιομηχανία**, το **εμπόριο** και οι **υπηρεσίες**.

8.1.4.1 Επενδύσεις στον αγροτικό τομέα

Όσον αφορά **στον αγροτικό τομέα** η επιχειρηματική δραστηριότητα στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων της αγροτικής πολιτικής, ορίζεται από τον νόμο 9817/21.10.2007 « για τον αγροτικό τομέα και την περιφερειακή ανάπτυξη». Φιλοδοξία της αλβανικής κυβέρνησης είναι να **καταστήσει την Αλβανία παραγωγό και εξαγωγέα παγκοσμίου επιπέδου**

όσον αφορά στα υψηλής ποιότητας οργανικά προϊόντα του κλάδου τροφίμων και ποτών. Επίσης επενδυτικές ευκαιρίες προσφέρουν και τα δάση της Αλβανίας που παρέχουν υψηλής ποιότητας ξυλεία.

8.1.4.2 Επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης

Στον τομέα της μεταποίησης κυριαρχεί η **υφαντουργία και παραγωγή προϊόντων επεξεργασίας δέρματος και υποδημάτων**, τομείς στους οποίους έχει αναπτυχθεί επιχειρηματική δραστηριότητα κυρίως με εξαγωγικό προσανατολισμό, τόσο από αλβανικές, όσο και από αλλοδαπές επιχειρήσεις ή από τη συμμετοχή αλλοδαπών κεφαλαίων σε εγχώριες επιχειρήσεις. Η Αλβανία αποτελεί σημαντικό παραγωγό υποδημάτων, και επεξεργαστών δέρματος με τον τομέα αυτό να αναπτύσσεται κατά 20-30% ετησίως, και είναι ο δεύτερος σε όγκο, εξαγωγέας υποδημάτων στην Ιταλία.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Αλβανίας σε αυτόν τον τομέα, αφορούν στο ειδικευμένο και έμπειρο εργατικό δυναμικό χαμηλού κόστους το οποίο μπορεί σχετικά σύντομα να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης τεχνολογίας, στην πρόσβαση στις αγορές της Ιταλίας της Ελλάδας και των Βαλκανικών χωρών, στην απαλαγή 100% από την φορολογία και την καταβολή δασμών για επιχειρήσεις “fason” οι οποίες επανεξάγουν τα προϊόντα που παράγουν, στη δυνατότητα παραγωγής μικρών ποσοτήτων και εκτέλεσης μικρών παραγγελιών καθώς και επίτευξης βραχυχρόνιας παράδοσης προϊόντων, και στο χαμηλό μεταφορικό κόστος λόγω εγγύτητας στην αγορά του τελικού καταναλωτή.

8.1.4.3 Επενδύσεις στον τομέα του Τουρισμού

Το 2007 διαμορφώθηκε το νέο Θεσμικό πλαίσιο για τον Τουρισμό (ν. 9734/14.05.2007) ενώ ολοκληρώθηκε μελέτη για την περιοχή του Ιονίου σχετικά με τα πρότυπα για την τουριστική ανάπτυξη, τα κριτήρια, το είδος και τα σημεία στα οποία θα πρέπει να ανεγερθούν οι τουριστικές εγκαταστάσεις, η οποία χρηματοδοτήθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο έχει εναρμονισθεί με τις οδηγίες της ΕΕ Dir 95/57/EC/23.11.1995 και Dir 90/314/EEC/13.06.1990, όπως απαιτεί το άρθρο 94 της Συμφωνίας Σύνδεσης και Σταθεροποίησης,

Επίσης, έχει εκπονηθεί «στρατηγικό σχέδιο για την τουριστική ανάπτυξη της Αλβανίας», σε συνεργασία με τα αλβανικά Υπουργεία Περιβάλλοντος και Τουρισμού και των συμβουλευτικών οργανισμών «Υπηρεσία Τεχνικής Συνεργασίας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας» (GTZ) και «GHH Consult LTD» (Wiesbaden, Germany).

8.2 Συμβάσεις παραχώρησης

Το θεσμικό πλαίσιο για τις **συμβάσεις παραχώρησης** στην Αλβανία, ορίζεται στον νόμο 9663/08.02.2006 «περί συμβάσεων παραχώρησης», με τον οποίο προσδιορίζεται το πλαίσιο προώθησης και υλοποίησης συμβάσεων παραχώρησης, με την παροχή εγγυήσεων διαφάνειας και βιωσιμότητας των σχετικών επενδυτικών σχεδίων, κυρίως όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών από τον δημόσιο τομέα, όπως μεταφορές, παραγωγής και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνίες κτλ.

Σύναψη συμβάσεων παραχώρησης προβλέπεται στους τομείς των μεταφορών, παραγωγής, μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και θέρμανσης, στον τομέα της ύδρευσης, στις τηλεπικοινωνίες, στην εκπαίδευση, στον αθλητισμό, στον τομέα της υγείας, στην κατασκευή σωφρονιστικών ιδρυμάτων, στην προμήθεια φυσικού αερίου, στην

ανακύκλωση, στην διαχείριση απορριμάτων, και στις περιπτώσεις παροχής διοικητικών υπηρεσιών για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας.

Επίσης, μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργείου, το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να εγκρίνει την σύναψη συμβάσεων παραχώρησης και για άλλους πέραν των ανωτέρω αναφερόμενων τομέων.

Το **Γραφείο Συμβάσεων Παραχώρησης**, υποστηρίζει την συμβαλλόμενη Αρχή, σε όλη τη διαδικασία, από τον προσδιορισμό της δυνατότητας σύναψης σύμβασης παραχώρησης έως και την υπογραφή της σύμβασης, ενώ ο **Συνήγορος των Δημοσίων Προμηθειών**, εποπτεύει και εγγυάται τόσο τα συμφέροντα των συμβαλλόμενων μερών όσο και την εφαρμογή της νομοθεσίας, επιλαμβάνεται παραπόνων και ενστάσεων, ερευνά πιθανές παραβιάσεις του νόμου, και αναφέρει τα συμπεράσματα του στις αρμόδιες Αρχές και στο **Γραφείο Συμβάσεων Παραχώρησης**.

8.3 Ίδρυση επιχείρησης

Το θεσμικό πλαίσιο για την ίδρυση επιχείρησης στην Αλβανία και για το καθεστώς και τις υποχρεώσεις των αλλοδαπών επιχειρηματιών, των μετόχων και των διευθυντικών στελεχών που δραστηριοποιούνται στην Αλβανία, προσδιορίζεται από τον νόμο 9901/14.04.2008 «για τους επιχειρηματίες και τις επιχειρήσεις» ο οποίος προβλέπει και τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης και ρευστοποίησης των αλλοδαπών επιχειρήσεων στην Αλβανία, καθώς και από τον νόμο 9723/03.05.2007 «περί του Εθνικού Κέντρου Εγγραφής».

Η αλβανική Κυβέρνηση, στο πλαίσιο των προσπαθειών διευκόλυνσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, προχώρησε στην δημιουργία «**Εθνικού Κέντρου Εγγραφής**» (**QKR**) το οποίο αποτελεί δημόσιο φορέα one stop shop και αποσκοπεί στην απλούστευση των διαδικασιών για την εγγραφή νέων επιχειρήσεων προσφέροντας ταυτόχρονη εγγραφή στα φορολογικά μητρώα, στο μητρώο κοινωνικής ασφάλισης, επιθεώρησης εργασίας, δήμου κ.ά. Συνήθως η εγγραφή διαρκεί μία ή δύο ημέρες. Τα κεντρικά γραφεία ευρίσκονται στην πρωτεύουσα Τίρανα, ενώ έχουν δημιουργηθεί 18 περιφερειακά γραφεία σε διάφορες περιοχές της χώρας και σχεδιάζεται η δημιουργία νέων στο Επιμελητήριο Τιράνων καθώς και σε άλλα επιμελητήρια της χώρας.

Περισσότερες πληροφορίες στην αγγλική γλώσσα και πλήρεις και αναλυτικές οδηγίες για την εγγραφή μίας επιχείρησης, ανάλογα με την μορφή της , καθώς και η αίτηση εγγραφής σε ηλεκτρονική μορφή, παρέχονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Κέντρου Εγγραφής της Αλβανίας, στην ηλεκτρονική διεύθυνση

http://www.qkr.gov.al/nrc/How_to_Register_a_Business.aspx

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την σύσταση μίας επιχείρησης στην Αλβανίας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Καταστατικό της Εταιρείας.
- Απόδειξη κατάθεσης σε κάποια τράπεζα, που λειτουργεί στην Αλβανία, του αρχικού κεφαλαίου (σύμφωνα με την αλβανική νομοθεσία το ιδρυτικό κεφάλαιο εταιρείας υπό την μορφή ΕΠΕ δεν θα πρέπει να είναι λιγότερο των 100.000 περίπου LEK – περίπου 830 Ευρώ). Το αντίστοιχο ελάχιστο κεφάλαιο για την ίδρυση Α.Ε. (χωρίς κρατική

συμμετοχή) είναι 2.000.000 LEK (περίπου 16.500 Ευρώ) ενώ με κρατική συμμετοχή ανέρχεται σε 10.000.000 LEK (περίπου 83.000 Ευρώ). Το κεφάλαιο της ΑΕ πρέπει να εγγραφεί εξ' ολοκλήρου και με την εγγραφή της εταιρείας πρέπει να κατατεθεί τουλάχιστον το 25%.

- Επικυρωμένη από δικηγόρο φωτοτυπία του διαβατηρίου.
- Πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές δραστηριότητες της επιχείρησης.
- Πιστοποιητικό ιδιοκτησίας του χώρου που θα εγκατασταθεί η επιχείρηση ή συμβόλαιο ενοικίασης.
- Υπεύθυνη δήλωση για τα αναμενόμενα έσοδα και έξοδα της επιχείρησης μέχρι το τέλος του έτους.
- Δήλωση στο αρμόδιο Γραφείο Εργασίας, των προσώπων που έχουν ή πρόκειται να προσληφθούν.

Προκειμένου για επιχειρήσει στους τομείς του Τουρισμού, των κατασκευών, των τηλεπικοινωνιών, του εμπορίου καυσίμων, των ραδιοτηλεοπτικών μέσων, της αλιείας, των ιατρικών και φαρμακευτικών προϊόντων, σύμφωνα με τον νόμο 10081/23.022009, απαιτείται η **έκδοση ειδικής άδειας** από την αρμόδια Αρχή,

Το ελάχιστο **μετοχικό κεφάλαιο** που απαιτείται για την ίδρυση εταιρείας στην Αλβανία , εξαρτάται από την νομική προσωπικότητα της επιχείρησης. Έτσι, για την ίδρυση Ανώνυμης εταιρείας με την συμμετοχή του Δημοσίου (sh. α. στην αλβανική), απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο ύψους δέκα (10). εκ. Λέκ, για την ίδρυση Ανώνυμης εταιρείας χωρίς την συμμετοχή του Δημοσίου (sh. α. στην αλβανική), απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο ύψους δύο (2) εκ. Λέκ, ενώ για την ίδρυση Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (sh.p.k στην αλβανική), απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο ύψους 100.000 Λέκ.

Το **ενδεικτικό κόστος ίδρυσης** μίας εταιρείας αναλύεται ως εξής: Εγγραφή στο οικείο Εμπορικό Επιμελητήριο, 20.000 Λέκ (145 Ευρώ), καταβολή τέλους στο αρμόδιο Γραφείο Εργασίας 1000 Λέκ (8 ευρώ), Συμβολογραφικά και Διοικητικά έξοδα από 17.000 έως 20.000 Λέκ (125 με 150 Ευρώ), τέλος μετάφρασης των εγγράφων 10 Ευρώ/σελίδα, Ενσιγκν 1.000 έως 3.000 Λέκ (8-22 Ευρώ), Φόρος εισοδήματος 10%, φόρος εκκαθάρισης 6.000 με 200.000 Λέκ ετησίως (περίπου 45-1500 Ευρώ), «Πράσινος» φόρος 5.000 έως 440.000 Λέκ (40-3.220 Ευρώ), και ο σχετικό φόρος ιδιοκτησίας (πρβλ. οικείο Κεφάλαιο 6.1.6)

Το αλβανικό **φορολογικό σύστημα**, δεν προβλέπει διάκριση μεταξύ αλλοδαπών και μη επενδυτών. Η **φορολογική επιβάρυνση** υπολογίζεται με ενιαίο συντελεστή ύψους 10% επί των κερδών σε όλες τις μορφές επιχειρήσεων, ατομικές, περιορισμένης ευθύνης, ανώνυμες εταιρείες κ.ά. Ο ίδιος συντελεστής 10% ισχύει για την φορολόγηση των εισοδημάτων ιδιωτών, μισθωτών, ελευθέρων επαγγελματιών καθώς και για τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Περισσότερα στοιχεία για την φορολόγηση επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων, παρέχονται στο οικείο κεφάλαιο (Κεφάλαιο 7).

Τα στοιχεία επικοινωνίας του Εθνικού Κέντρου Εγγραφής και του Κέντρου Αδειοδότησης είναι:

Εθνικό Κέντρο Έγγραφής : Rruga "Papa Gjon Pali i II-të" Nr.3, Kati I, Tel: +355 4 250066, Fax: +355 4 255532, Web-Site: www.qkr.gov.al, E-mail: info@qkr.gov.al

Εθνικό Κέντρο Έκδοσης Αδειας Λειτουργίας: Rruga "Papa Gjon Pali II" Nr. 3, Kati III, Tiranë, Tel: + 355 4 22 29 416, + 355 4 22 74 499, Fax: + 355 4 22 39 957, E-mail: info@qkl.gov.al

8.3.1 Ίδρυση Υποκαταστήματος

Για την ίδρυση στην Αλβανία υποκαταστήματος εταιρείας η οποία έχει την καταστατική της έδρα στην αλλοδαπή, απαιτείται **αίτηση εγγραφής** του υποκαταστήματος στο **Εθνικό Κέντρο Εγγραφής (NRC)**, η οποία θα υποβληθεί είτε από το νόμιμο εκπρόσωπο του υποκαταστήματος, είτε από το νόμιμο εκπρόσωπο της μητρικής εταιρείας, είτε από πρόσωπο νόμιμα εξουσιοδοτημένο από το νόμιμο εκπρόσωπο του υποκαταστήματος ή της μητρικής εταιρείας.

Μαζί με την αίτηση εγγραφής στο "Εθνικό Κέντρο Εγγραφής" (NRC), θα πρέπει να υποβληθούν και τα κατωτέρω έγγραφα:

- α) Η ιδρυτική Πράξη - Καταστατικό της μητρικής εταιρείας,
- β) Το πιστοποιητικό εγγραφής της μητρικής εταιρείας στην χώρα προέλευσης,
- γ) Έγγραφο που να πιστοποιεί την καλή οικονομική κατάσταση της μητρικής εταιρείας και να αναφέρει, εάν είναι σε διαδικασία πτώχευσης ή εκκαθάρισης
- δ) Ο ισολογισμό του τελευταίου οικονομικού έτους της μητρικής εταιρείας,
- ε) Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ή του αρμόδιου οργάνου της μητρικής εταιρείας για ίδρυση υποκαταστήματος στην Αλβανία.

στ) Πράξη για το διορισμό διαχειριστή του υποκαταστήματος, εφόσον δεν περιλαμβάνεται στην ανωτέρω υπό (ε) απόφαση

Για ορισμένους τύπους επιχειρήσεων μπορεί να απαιτηθεί η καταβολή συμπληρωματικών εγγράφων, ανάλογα με τον τύπο και την επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στον ιστότοπο του Εθνικού Κέντρου Εγγραφής της Αλβανίας (NRC), http://www.qkr.gov.al/nrc/How_to_Register_a_Business.aspx όπου παρέχονται πλήρεις και αναλυτικές οδηγίες στην αγγλική γλώσσα, ανάλογα με την μορφή της επιχείρησης, καθώς και η αίτηση εγγραφής σε ηλεκτρονική μορφή.

Μετά την κατάθεση της αίτησης εγγραφής στο NRC, ενδέχεται να χρειαστεί και αίτηση εγγραφής στο Εθνικό Κέντρο Έκδοσης Αδειών (National Licensing Center, NLC) εφόσον το αντικείμενο της εταιρικής δραστηριότητας χρήζει σχετικής αδειάς από τον Αλβανικό νόμο.

8.3.2 Έκδοση περιβαλλοντικών αδειών

Η θεμελίωση της περιβαλλοντικής προστασίας στην Αλβανία, αφορά στους νόμους 9834/05.09.2002 «περι περιβαλλοντικής προστασίας» και 8990/06.06.2003 «περί της αξιολογήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων», καθώς και στις σχετικές κανονιστικές πράξεις.

Η **κατάταξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για την έκδοση περιβαλλοντικής αδειάς**, προβλέπεται στο νόμο 8990, σύμφωνα με τον οποίο, η αλβανική νομοθεσία διακρίνει δύο ειδών δραστηριότητες, εκείνες για τις οποίες

απαιτείται λεπτομερής περιβαλλοντική αξιολόγηση και εκείνες για τις οποίες απαιτείται σύνοψη της περιβαλλοντικής μελέτης αναλόγως της φύσεως της οικονομικής δραστηριότητας και της προστατευόμενης ιδιοκτησίας.

Οι **διαδικασίες για την έκδοση** περιβαλλοντικής αδειάς, προβλέπονται στον ν. 10081/23.02.2009. Οι σχετικές αιτήσεις υποβάλλονται στο Εθνικό Κέντρο Εγγραφής στο πλαίσιο του one stop shop. Για την έκδοση περιβαλλοντικής αδειάς, απαιτείται η κατάθεση σχετικής περιβαλλοντικής μελέτης από αναγνωρισμένο φορέα.

Για **παραγωγικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας** και μικρού τοπικού ενδιαφέροντος απαιτείται η έκδοση «απλής περιβαλλοντικής αδειάς», ενώ για τις υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες απαιτείται η «περιβαλλοντική άδεια» με εξαίρεση τις περιπτώσεις επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ιδιαίτερης πολυπλοκότητας για τις οποίες απαιτείται η «ολοκληρωμένη περιβαλλοντική άδεια».

8.4. Λειτουργία της αλβανικής αγοράς

8.4.1 Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Στην **Αλβανία οι ευρεσιτεχνίες προστατεύονται για χρονικό διάστημα, κατά μέσο όρο, 20 ετών**. Το σύστημα προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελείται από τον ν. 9947/27.04.2008 «περι βιομηχανικής ιδιοκτησίας» και από τον ν. 9380/28.04.2005 «περί και τα σχετικά δικαιώματα»

Όσον αφορά στα δικαιώματα από τηλεοπτικές μεταδόσεις, προστασία προσφέρουν ο ν. 9742/28.05.2007 «περί ψηφιακών μεταδόσεων», και ο ν. 9124/29.07.2003 ο οποίος αντικατέστησε τον ν. 8410/30.09.1998 «περί της Δημόσιας και Ιδιωτικής Τηλεόρασης».

Η Αλβανία είναι μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικών Δικαιωμάτων (Ιούνιος 1992), ενώ έχει επίσης προσυπογράψει την **Σύμβαση του Παρισιού** για την Προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας(Οκτώβριος 1995), την **Συμφωνία της Μαδρίτης** για την Διεθνή Καταχώρηση Εμπορικών Σημάτων (Οκτώβριος 1995), το **Πρωτόκολλο της Μαδρίτης** προς εφαρμογή της σχετικής Συμφωνίας (Ιανουάριος 2003), την **Συμφωνία για Συνεργασία σε θέματα Ευρεσιτεχνιών**(Οκτώβριος 1995), την **Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας** (Οκτώβριος 2009), την **Συνθήκη για τη Νομοθεσία των Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας** (Οκτώβριος 2009), την **Σύμβαση της Βέρνης** για την Προστασία Λογοτεχνικών και Καλλιτεχνικών Έργων (Μάρτιος 1994), τη **Σύμβαση της Ρώμης** για την Προστασία των Καλλιτεχνών, των Παραγωγών Προγραμμάτων και των Ραδιοτηλεοπτικών Οργανισμών (Φεβρουάριος 2000), τη **Συνθήκη της WIPO** για το Copyright, (Δεκέμβριος 2001), τη **Συμφωνία της WIPO** για την Καλλιτεχνική παρουσίαση και φωνογραφική παραγωγή (WPPT)(Φεβρουάριος 2001), την **Συμφωνία TRIPS**, τις **Συνθήκες της Βουδαπέστης** για την βιοποικιλότητα (Σεπτέμβριος 2003), και για την Διεθνή Αναγνώριση της Καταχώρησης μικροοργανισμών για λόγους κατοχύρωσης δικαιωμάτων (Σεπτέμβριος 2003), τη **Σύμβαση για την Προστασία των Παραγωγών Φωνογραφίας από μη Εγκεκριμένη Αναπαραγωγή** (Μάρτιος 2000), την **Συμφωνία της Νίκαιας** σχετικά με την Διεθνή Κατάταξη των Αγαθών και Υπηρεσιών για λόγους Καταχώρησης Εμπορικών Σημάτων (Σεπτέμβριος 2003), τη **Διεθνή Σύμβαση για την Προστασία των νέων Ποικιλιών των Φυτών** (Μάιος 2005), τη **Συμφωνία της Χάγης** (Φεβρουάριος 2007) και την Πράξη

της Γενεύης (Μάρτιος 2000) για τη Διεθνή καταχώρηση του Βιομηχανικού Σχεδίου, την **Συμφωνία του Στρατσβούργου** για την Κατάταξη των Διεθνών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (Ιούλιος 2007).

Το **Γραφείο Πνευματικών Δικαιωμάτων της Αλβανίας (ASCO)** συνεργάζεται στενά με τις τοπικές ενώσεις συλλογικής διοίκησης όπως για παράδειγμα η ALBAUTOR η οποία προστατεύει τα πνευματικά δικαιώματα από τη μουσική αλλά και ο **Οργανισμός Προστασίας από Ραδιοτηλεοπτικά Έργα (FPA)**.

Το 2006, το **Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο (NCRT)**, υπέγραψε μνημόνιο κατανόησης με το **Εθνικό Κέντρο Κινηματογράφου για την καταπολέμηση της Πειρατείας (NCC)**. και η **Διεύθυνση Καινοτομιών και Διεθνών Σημάτων (ALPTO)**, η οποία προστατεύει τα προϊόντα βιομηχανικού σχεδιασμού, τα εμπορικά σήματα και τα λογότυπα, και τις γεωγραφικές ενδείξεις. Στο πλαίσιο της προσαρμογής της χώρας στο κοινοτικό κεκτημένο ο έχει ανδιαρθρωθεί και η δήλωση, καταγραφή, των πατεντών, εμπορικών σημάτων και βιομηχανικών σχεδίων έχει μηχανογραφηθεί ενώ ο νέος νόμος περί βιομηχανικής ιδιοκτησίας αποτελεί προσαρμογή στο κοινοτικό δίκαιο.

Τα **δικαιώματα πνευματικής εργασίας** προστατεύονται για πάντα και τα οικονομικά δικαιώματα δια βίου των συγγραφέων συν 70 χρόνια από τον θάνατο του/της. Για ανώνυμα ή έργα με ψευδώνυμο, τα δικαιώματα προστατεύονται για 70 έτη από την πρώτη επίσημη δημοσίευση εκτός κι αν ταυτοποιηθεί ο πραγματικός συγγραφέας. Για φωτογραφική και ραδιοτηλεοπτική εργασία αποτέλεσμα συνεργασίας η προστασία διαρκεί μέχρι 70 χρόνια από την ημερομηνία της επίσημης δημοσίευσης και αν δεν έχει δημοσιευθεί για 70 χρόνια από την ημερα δημιουργίας του έργου.

8.4.2 Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Η προστασία προσωπικών δεδομένων στην Αλβανία διέπεται από το ν. 9887/10.03.2008 «για την προστασία των προσωπικών δεδομένων» και ρυθμίζει τα όρια και τις δυνατότητες επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων κάθε φυσικού προσώπου, δηλαδή κάθε είδους πληροφορίας που θα μπορούσε να προσδιορίσει την ταυτότητα του φυσικού προσώπου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου η επεξεργασία αυτή αποσκοπεί ή αποτελεί μέρος διαδικασίας παροχής προστασίας από ή άσκησης ποινικής δίωξης, εξιχνίαση εγκληματικής [πράξεως, και για λόγους εθνικής ασφαλείας και έμυνας, ποινική.

Επιπλέον απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων τα οποία θα μπορούσαν να αποκαλύψουν την φυλετική ή εθνική καταγωγή, πολιτικές απόψεις, συμμετοχές σε συνδικάτα και επαγγελματικές ενώσεις, θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, υγεία ή σεξουαλική ζωή. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πραγματοποιείται με ιδιαίτερη διαδικασία μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπονται στο νόμο.

8.4.3 Ανταγωνισμός

Σημαντικό βήμα στην ενίσχυση του Ανταγωνισμού απετέλεσε η υπ' αριθμόν 96/30.04.2007 απόφαση του Κοινοβουλίου "για την έγκριση του οργανογράμματος και της δομής της Αρχής Κανονιστικής Ρύθμισης του Ανταγωνισμού", σύμφωνα με την οποία ιδρύθηκε Ανεξάρτητη Αρχή Ανταγωνισμού που υπόκειται στον έλεγχο του Κοινοβουλίου και η οποία περιλαμβάνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού ως αποφασιστικό όργανο και τη Γραμματεία Ανταγωνισμού η οποία έχει αρμοδιότητα διεξαγωγής ερευνών. Η Αρχή αυτή αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω την προσπάθεια επιβολής των ρυθμίσεων του ν. 9121/01.12.2003 (Νόμος Προστασίας του Ανταγωνισμού) ο οποίος στοχεύει στην αντιμετώπιση περιπτώσεων δεσπόζουσας θέσης στην αγορά. Ο νόμος αυτός αντικατέστησε τον νόμο 8044/7.12.95.

8.4.4 Δημόσιες προμήθειες

Όσον αφορά στις δημόσιες προμήθειες, αυτές διέπονται από τον νόμο 9643/20.11.2006, ο οποίος αντικατέστησε τον νόμο 7971/26.7.95. Κύριος φορέας είναι το **Γραφείο Δημόσιων Προμηθειών** το οποίο ιδρύθηκε με την κοινή Υπουργική Απόφαση 496/18.09.1995 και του οποίου το ρυθμιστικό καθεστώς προσδιορίζεται κυρίως από τον ν. 9643/20.11.2006, ο οποίος στα άρθρα 6 και 13 προβλέπει τις αρμοδιότητες του Γραφείου Δημόσιων Προμηθειών, και από τις "Οδηγίες Πρωθυπουργού" (Direction of Prime Minister) υπ' αριθ. 230/20.09.2006, και 84/10.05.2007, καθώς και από την Κοινή Υπουργική Απόφαση 176/29.03.2006 που αφορά στη δημοσίευση του Δελτίου Δημόσιων Προσφορών.

8.4.5 Προστασία καταναλωτή

Βελτιώσεις στο καθεστώς προστασίας του καταναλωτή (ν. 9135/10.9.97) εισήγαγε η Κοινή Υπουργική Απόφαση 14.11.2007 "για την Έγκριση της Στρατηγικής Προστασίας του Καταναλωτή και Επιτήρησης της Αγοράς". Το καθεστώς "προστασίας του καταναλωτή" στην Αλβανία, μεταξύ άλλων επιβάλλει την χρήση της αλβανικής γλώσσας στα παρεχόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, και προσδιορίζει το πλαίσιο για τη δημιουργία Συστήματος Επιθεώρησης Εμπορίου και τη διαχείριση των καταγγελιών εκ μέρους των καταναλωτών

8.5 Εργασιακές Σχέσεις

Οι εργασιακές σχέσεις στη Δημοκρατία της Αλβανίας ρυθμίζονται κυρίως από το νόμο 8549/11.01.1999 και από το νόμο 7961/12.07.1995 «Εργατικός Κώδικας στη Δημοκρατία της Αλβανίας», ο οποίος τροποποιήθηκε για τελευταία φορά το Δεκέμβριο του 2008 όπως τροποποιήθηκε (εφεξής "Αλβανικός Εργατικός Κώδικας", από το Νόμο 7703/11.05.1993 "Κοινωνική Ασφάλιση στη Δημοκρατία της Αλβανίας" όπως τροποποιήθηκε (εφεξής Νόμος Κοινωνικών Ασφαλίσεων) καθώς και από κάποιες άλλες κανονιστικές πράξεις της Αλβανική Κυβέρνησης. Επίσης, η Αλβανία έχει υπογράψει και επικυρώσει όλες τις διεθνείς συνθήκες προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Το **Εθνικό Συμβούλιο Εργασίας** αποτελείται από αξιωματούχους του Δημοσίου Τομέα, εκπροσώπους των συνδικαλιστικών οργανώσεων, και εκπροσώπους των εργοδοτικών ενώσεων.

Επιπλέον, έχει ολοκληρωθεί το κείμενο της **Συνθήκης Κοινωνικής Κατανόησης** (Social Understanding Pact), του οποίου ο βασικός στόχος είναι να προωθήσει τον Κοινωνικό Διάλογο, μεταξύ Κυβερνήσεως, Εργοδοτών και Εργαζομένων.

Το δικαίωμα **ίδρυσης επαγγελματικών σωματείων** και συνδικάτων στα οποία δύνανται να συμμετέχουν εργαζόμενοι, συνταξιούχοι και άνεργοι, προβλέπεται ρητά τόσο στον Εργατικό Κώδικα, όσο και στο Σύνταγμα, το οποίο προστατεύει και το δικαίωμα στην απεργία.

Για την ίδρυση επαγγελματικών σωματείων και συνδικάτων απαιτείται ο ελάχιστος αριθμός των είκοσι (20) ατόμων, ενώ προβλέπεται η οργάνωση των επαγγελματικών ενώσεων, σε ομοσπονδίες και συνομοσπονδίες.

8.5.1 Ωράριο εργασίας

Σύμφωνα με τον Αλβανικό Εργατικό Κώδικα, οι κανονικές ώρες εργασίας δεν πρέπει να ξεπερνούν τις 8 ώρες ημερησίως και τις 40 εβδομαδιαίως, ενώ αν γίνει δεκτό από τον εργοδότη, ο εργαζόμενος μπορεί να απασχοληθεί υπερωριακά, αλλά σε καμία περίπτωση πάνω από 50 ώρες εργασίας την εβδομάδα, δηλαδή το μέγιστο της υπερωριακής εργασίας δεν μπορεί να ξεπερνά τις 10 ώρες την εβδομάδα. Ο αλβανικός Εργατικός Κώδικας περιλαμβάνει απαγορεύσεις σχετικά με την εργασία κατά τη διάρκεια των Εθνικών Εορτών, την εργασία κατά τη διάρκεια της νύχτας από άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών και την εργασία από γυναίκες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.

8.5.2 Αποζημίωση λόγω υπερωρίας

Οι υπερωριακή απασχόληση αποζημιώνεται με μισθό ή με άδεια. Η αποζημίωση αντιστοιχεί στο 25% επιπλέον του κανονικού μισθού για κάθε ώρα εργασίας, ενώ η άδεια είναι 25% μεγαλύτερη από την υπερωριακή απασχόληση και πρέπει να δίδεται εντός 2 μηνών από την πραγματοποίηση της υπερωριακής απασχόλησης. Για υπερωριακή απασχόληση που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια εθνικών εορτών ή κατά τη διάρκεια σαββατοκύριακου, η αποζημίωση ανέρχεται στο 50% επιπλέον του μισθού ο οποίος καταβάλλεται κατά τη διάρκεια κανονικών ημερών εργασίας.

8.5.3 Κατώτατη αμοιβή

Ο ελάχιστος μηνιαίος μισθός στην Αλβανία, ανέρχεται σε 18.000 Λέκ, από 1 Μαΐου 2009, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 522 /13.05.2009 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Ο βασικός μηνιαίος μισθός αφορά 174 ώρες/μηνιαίως που πραγματοποιούνται σε κανονικές ώρες εργασίας.

8.5.4 Υποχρεώσεις του εργοδότη

Ο εργοδότης υποχρεούται να διασφαλίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων. Οι υποχρεώσεις αυτές συνίστανται στην προστασία της προσωπικότητας των εργαζομένων, στην διασφάλιση ότι ο χώρος εργασίας θα είναι καθαρός και ασφαλής, στην μη άσκηση ελέγχου των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων, στην τήρηση αρχείου των εργαζομένων, στην πρόσβαση των εργαζομένων στον Εργατικό Κώδικα, στην τήρηση αρχείου σχετικά με ατυχήματα που προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της εργασίας, στην ασφάλεια των χώρων εργασίας, εξασφαλίζοντας ποιότητα αέρα, προστασία από το θόρυβο και τις δονήσεις, στη διασφάλιση όλων των απαραίτητων εργαλείων για την εκτέλεση της εργασίας, στη διασφάλιση νερού και τροφής κατά τη διάρκεια της εργασίας και στην τήρηση στον χώρο της εργασίας εξοπλισμού πρώτων βοηθειών.

8.5.5 Υποχρεώσεις των εργαζομένων

Ο Αλβανικός Εργατικός Κώδικας προβλέπει για τον εργαζόμενο διάφορες υποχρεώσεις όπως: πίστη στον εργοδότη, υποχρέωση επιμελούς εκτέλεσης της εργασίας, προσωπική εκτέλεση της εργασίας, επιστροφή στον εργοδότη κάθε εξοπλισμού που παρέχεται λόγω της εργασιακής σχέσης, αποζημίωση του εργοδότη λόγω απωλειών εξαιτίας αμέλειας ή απατηλούς συμπεριφοράς.

Με την **παύση της εργασιακής σχέσης**, τα μέρη μπορούν να προβούν σε συμφωνία αποφυγής άσκησης ανταγωνισμού (non-compete agreement) η οποία όμως που δεν θα πρέπει να ξεπερνά το ένα έτος. Σε μία τέτοια περίπτωση ο εργοδότης θα πρέπει να πληρώσει αποζημίωση στον εργαζόμενο τουλάχιστον 75% του μισθού που θα κέρδιζε σε περίπτωση που η εργασιακή σχέση δεν έληγε.

8.5.6 Κατά των Διακρίσεων

Σύμφωνα με τον αλβανικό Εργατικό Κώδικα, κάθε πράξη που συνιστά διάκριση του εργαζομένου λόγω εθνικότητας, φυλής, θρησκείας, ηλικίας ή πολιτικών πεποιθήσεων απαγορεύεται. Ωστόσο, υπάρχουν εξαιρέσεις, καθόσον κάθε προληπτικό μέτρο που λαμβάνεται από τον εργοδότη για συγκεκριμένο σκοπό και προβλέπεται στο Αλβανικό Εργατικό Κώδικα ή σε άλλες κανονιστικές πράξεις, μπορεί να μην αποτελεί μεροληπτική πράξη.

4.5.7 Συμβάσεις Εργασίας

Οι συμβάσεις εργασίας (άρθρο 12 Αλβανικού Κώδικα Εργασίας), μπορεί να είναι ορισμένου ή αορίστου χρόνου, προφορικές ή γραπτές, και είναι δυνατόν να τροποποιηθούν προφορικά ή γραπτά μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου. Σε περίπτωση που η σύμβαση εργασίας συναφθεί προφορικ , τότε εντός 30 ημερών, ο εργοδότης θα πρέπει να συντάξει γραπτώς το αντίστοιχο κείμενο. Η μη εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης δεν επηρεάζει την εγκυρότητα της σύμβασης, αλλά προκαλεί υπαιτιότητα του εργοδότη με ποινική ρήτρα που εκδίδεται από την Επιθεώρηση Εργασίας.

Ο τύποι σύμβασης εργασίας που αναγνωρίζονται απο το αλβανικό δίκαιο, είναι η **συλλογική σύμβαση εργασίας, η σύμβαση εργασίας μερικής απασχόλησης, η σύμβαση για κατόικον εργασία, η σύμβαση επαγγελματικής εκπαίδευσης, και η σύμβαση παροχής υπηρεσιών**. Μία σύμβαση εργασίας πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- α) ταυτότητα των δύο μερών
- β) χώρος εργασίας
- γ) γενική περιγραφή της εργασίας
- δ) ημερομηνία έναρξης εργασίας
- ε) διάρκεια, σε περίπτωση συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου
- στ) διάρκεια αδείας μετ' αποδοχών
- ζ) γνωστοποίηση εντός συγκεκριμένου χρόνου σε περίπτωση λύσης της σύμβασης εργασίας
- η) λεπτομερειακές ρυθμίσεις του παρεχόμενου μισθού και της ημερομηνίας καταβολή του
- θ) Ρητή αναφορά στις κανονικές εβδομαδιαίες ώρες εργασίας
- ι) Συμπερίληψη της συλλογικής σύμβασης εργασίας σε ισχύ

Η σύναψη **συλλογικών συμβάσεων εργασίας** είναι δυνατή, μεταξύ ενός ή περισσότερων εργοδοτών απο τη μία και και από μία ή περισσότερες επαγγελματικές Ενώσεις από την άλλη. Η σύμβαση αυτή δεσμεύει τους εργαζομένους, ανεξαρτήτως αν είναι ή όχι μέλη των συνδικάτων ή σωματείων και επαγγελματικών ενώσεων.

Διαφωνίες εργοδοτών εργαζομένων επιλύονται είτε από τα αρμόδια δικαστήρια είτε από το αρμόδιο «**Γραφείο Συμφιλίωσης**».

8.5.7.1 Λήξη σύμβασης Εργασίας

Σε περίπτωση που ο εργαζόμενος και ο εργοδότης έχουν δεσμευτεί με σύμβαση **εργασίας ορισμένου χρόνου**, τότε αυτή παύει με τη λήξη της χωρίς προηγούμενη προειδοποίηση. Όταν, μετά το πέρας ορισμένου χρόνου, μία σύμβαση ανανεώνεται σιωπηρά, θεωρείται ως **σύμβαση αορίστου χρόνου**. Συνεπώς, η λύση της θα υπόκειται στις διαδικασίες λύσης της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου. Εάν τα δύο μέρη έχουν συνάψει μία ή περισσότερες συμβάσεις ορισμένου χρόνου για εργασία που διαρκεί τουλάχιστον τρία έτη, η άρνηση του εργοδότη να ανανεώσει την σύμβαση, θεωρείται ως λύση σύμβασης αορίστου χρόνου.

Οι τρεις πρώτοι μήνες εργασίας θεωρούνται δοκιμαστική περίοδος. Κατά τη διάρκεια της δοκιμαστικής περιόδου, κάθε μέρος μπορεί να λύσει την σύμβαση εργασίας με γνωστοποίηση της επιθυμίας του στο άλλο μέρος τουλάχιστον 5 ημέρες νωρίτερα.

Η λύση της σύμβασης μετά την δοκιμαστική περίοδο, υπόκειται σε συγκεκριμένες διαδικασίες όπως προβλέπονται στον αλβανικό Εργατικό Κώδικα. Στο πλαίσιο αυτό, πριν από την λύση κάθε σύμβασης εργασίας, ο εργοδότης πρέπει να ενημερώσει έγκαιρα τον εργαζόμενο σχετικά με την πρόθεση του να λύσει την σύμβαση εργασίας καθώς και να ενημερώσει για τους λόγους αυτής της λύσης. Η ενημέρωση αυτή θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ένα (1) μήνα πριν για εργαζόμενο που απασχολείται ένα χρόνο, δύο (2) μήνες πριν για εργαζόμενο από δύο (2) μέχρι πέντε έτη (5) και τρεις (3) μήνες πριν για εργαζόμενο ο οποίος απασχολείται πάνω από πέντε (5) έτη. Μέσα σε 72 ώρες από την ειδοποίηση πρέπει να πραγματοποιηθεί συνάντηση εργοδότη - εργαζομένου, προκειμένου να συζητήσουν σχετικά με την πρόθεση λήξης της εργασίας. Η απόφαση για την λήξη της εργασίας γνωστοποιείται στον εργαζόμενο όχι πριν τη συμπλήρωση 48 ωρών και όχι αργότερα από μία εβδομάδα μετά την συνάντηση. Εάν ο εργοδότης δεν συμμορφωθεί με αυτήν την διαδικασία λύσης της σύμβασης, του επιβάλλεται ποινή που αντιστοιχεί στην καταβολή στον εργαζόμενο αμοιβής ίσης με μισθούς δύο μηνών. Μετά την τελική γνωστοποίηση από τον εργοδότη στον εργαζόμενο της απόφασης για λήξη της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου, αυτή θα θεωρηθεί λήξασα με το πέρασμα της περιόδου γνωστοποίησης.

Τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να συμφωνήσουν γραπτώς για την αλλαγή των ανωτέρω χρονικών διαστημάτων προειδοποίησης, υπό την προϋπόθεση ότι για εργασία μέχρι 6 μήνες, η περίοδος γνωστοποίησης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δύο εβδομάδες, ενώ για εργασία πάνω από 6 μήνες, η περίοδος προειδοποίησης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα μήνα.

Μία σύμβαση εργασίας μπορεί να λήξει αυτοδικαίως, εάν συντρέχουν εύλογοι λόγοι, δηλαδή σύμφωνα με ρητή διατύπωση του αλβανικού Εργατικού Κώδικα, οι σοβαρές περιστάσεις που δεν επιτρέπουν την συνέχιση της εργασίας. Εντούτοις, η διαδικασία λήξης θα πρέπει να ακολουθείται και από τα δύο μέρη. Σε περίπτωση που η λύση της σύμβασης

εργασίας οφείλεται σε αδικαιολόγητους λόγους όπως η φυλή, το χρώμα, το φύλο, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις κλπ. ή σε λόγους σχετικά με την εργασιακή σχέση ή λόγω συμμετοχής του υπαλλήλου σε συνδιακλιστικές ενώσεις εργαζομένων, ο εργοδότης οφείλει να πληρώσει μισθούς ενός έτους, μετά από σχετική απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου στο οποίο έχει κατατεθεί σχετική αγωγή από το θιγόμενο μέρος, σε διάστημα όχι μικρότερο των 180 ημερών από την ημέρα της ανακοίνωσης της απόλυσης.

Τέλος, σύμφωνα με τον αλβανικό Εργατικό Κώδικα, ο εργαζόμενος δικαιούται επίδομα αρχαιότητας το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τον μισθό του εργαζομένου για 15 ημέρες για κάθε χρόνο εργασίας, σε περίπτωση που «...η σύμβαση εργασίας τερματιστεί από τον εργοδότη και ο εργαζόμενος έχει εργαστεί τουλάχιστον για τρία έτη». Ο εργαζόμενος μπορεί να μην λάβει επίδομα αρχαιότητας, σε περίπτωση αυτοδίκαιης λύσης της συμβάσεως εργασίας.

8.5.7.2 Συλλογική Απόλυση

Σύμφωνα με τον αλβανικό Εργατικό Κώδικα, η συλλογική απόλυση είναι η λύση της σύμβασης εργασίας με πρωτοβουλία του εργοδότη, για λόγους που δεν σχετίζονται με τον εργαζόμενο, όπου ο αριθμός των απολυμένων εντός περιόδου 90 ημερών, είναι τουλάχιστον 10 σε επιχειρήσεις με περισσότερους από 100 υπαλλήλους, 15 σε επιχειρήσεις με περισσότερους από 100-200 υπαλλήλους, 20 σε επιχειρήσεις με περισσότερους από 200-300 υπαλλήλους και 30 σε επιχειρήσεις με περισσότερους από 300 υπαλλήλους.

Ο εργοδότης που σκοπεύει να πραγματοποιήσει μία συλλογική απόλυση πρέπει να ενημερώνει γραπτώς τους εργαζομένους του. Η ανακοίνωση δημοσιεύεται στους χώρους της εργασίας σε ευδιάκριτο σημείο και πρέπει να διευκρινίζει τα εξής:

- τους λόγους λύσης της εργασίας
- τον αριθμό των υπαλλήλων που θα απολυθούν
- τον αριθμό των εργαζόμενων υπαλλήλων
- την χρονική περίοδο κατά την οποία θα λάβουν χώρα απολύσεις

Αντίγραφο της ανακοίνωσης συλλογικής απόλυσης, κατατίθεται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (εφεξής το Υπουργείο). Ο εργοδότης πρέπει να συναντηθεί και να συζητήσει με τους εργαζομένους που υπόκεινται σε συλλογική απόλυση, εντός 20 ημερών από την ημερομηνία της ανακοίνωσης, εκτός και αν ο εργοδότης ορίσει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Σκοπός αυτής της συνάντησης είναι να ληφθούν μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί ή να μειωθεί ο αριθμός των απολυόμενων υπαλλήλων και να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες. Ο εργοδότης οφείλει να ενημερώσει το Υπουργείο σχετικά με την τελική απόφαση. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων, το Υπουργείο επικουρεί τα μέρη να φτάσουν σε συμφωνία εντός 20 ημερών (εκτός και αν ο εργοδότης προτείνει μεγαλύτερη περίοδο) από την ημερομηνία γνωστοποίησης στο Υπουργείο. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο μπορεί να μην εμποδίσει την συλλογική απόλυση. Με την λήξη της προαναφερθείσας περιόδου, ο εργοδότης ενημερώνει τους εργαζομένους σχετικά με την λύση της σύμβασης εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη την συμμόρφωση με την περίοδο γνωστοποίησης.

Επιπλέον, οι εργαζόμενοι που απολύθηκαν με τη διαδικασία συλλογικής απόλυσης, λαμβάνουν το επίδομα αρχαιότητας σε περίπτωση που υπηρέτησαν στον εργοδότη για περίοδο τουλάχιστον τριών ετών.

8.5.8 Διακοπές/ Άδεια μετ' αποδοχών

Ο εργαζόμενος δικαιούται **ετήσια άδεια** για περίοδο τουλάχιστον 4 ημερολογιακών εβδομάδων, η οποία θα πρέπει να λαμβάνεται εντός του έτους ή τους τρεις πρώτους μήνες του επομένου έτους.

Ο εργαζόμενος δικαιούται 5 ημέρες άδειας μετ' αποδοχών, σε **περίπτωση γάμου ή θανάτου άμεσου προγόνου ή/και απογόνου**. Επιπλέον 10 ημέρες άδειας άνευ αποδοχών μπορεί να χορηγηθούν στον εργαζόμενο σε περίπτωση σοβαρής ασθένειας άμεσου προγόνου ή απογόνου η οποία θα επιβεβαιώνεται με ιατρικό πιστοποιητικό.

Σε περίπτωση που ο εργαζόμενος δεν μπορεί να εργαστεί λόγω ασθένειας, ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει στον εργαζόμενο, όχι λιγότερο από 80% του μισθού του για τις πρώτες 14 ημέρες οι οποίες δεν καλύπτονται από την Κοινωνική Ασφάλιση. Η πιστοποίηση της ασθένειας πρέπει να συνοδεύεται από ιατρικό έγγραφο και εάν απαιτείται από τον εργοδότη, ο εργαζόμενος πρέπει να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση από γιατρό που ορίζεται από τον εργοδότη. Πέραν των ανωτέρω, ο εργαζόμενος χάνει τα δικαιώματα του απέναντι στον εργοδότη, όταν αρνείται αδικαιολόγητα να δεχθεί ιατρική εξέταση που ζητείται από τον εργοδότη.

8.5.9 Αλλοδαποί εργαζόμενοι στην Αλβανία

Σύμφωνα με το ν. 9959/2008 «περί αλλοδαπών», αλλοδαποί εργαζόμενοι και επιχειρηματίες οι οποίοι πρόκειται να εργαστούν στην Αλβανία, θα πρέπει να διαθέτουν, τόσο **άδεια παραμονής**, όσο και **άδεια εργασίας**, η οποία θα πρέπει να έχει εκδοθεί από τις αρμόδιες Αρχές της Αλβανίας, με εξαίρεση τα μέλη των διπλωματικών αποστολών και των εργαζομένων σε αιές καθώς και των αποστολών διεθνών οργανισμών κτλ , εκπρόσωποι Μή Κυβερνητικών Οργανώσεων, εκτελεστικοί Διευθυντές και υψηλόβαθμοι υπάλληλοι αλλοδαπών επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται ή πρόκειται να δραστηριοποιηθούν στην Αλβανία, εργαζόμενοι και άλλοι επαγγελματίες αλλοδαπών επιχειρήσεων οι οποίοι εργάζονται σε παράρτημα της επιχείρησης στην Αλβανία, εμπειρογνώμονες και ειδικοί για τους οποίους προβλέπεται ρητή σχετική εξαίρεση σε διμερή συμφωνίας, επιστημονικό προσωπικό και πανεπιστημιακοί εάν οι ειδικευμένες γνώσεις τους προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο, εκπρόσωποι των αλλοδαπών ΜΜΕ και ανταποκριτές,

Επίσης δεν απαιτείται άδεια παραμονής και εργασίας για αλλοδαπούς οι οποίοι εργάζονται σε αλλοδαπή επιχείρηση φορέα ή οργανισμό και ασκούν για λιγότερο από ένα εξάμηνο, δραστηριότητες σχετικά με διαπραγματεύσεις και σύναψη συμφωνιών, δραστηριότητες στον τομέα των μεταφορών, εγκαθιστούν ή συντηρούν μηχανολογικό εξοπλισμό ή απασχολούνται στον τομέα των κατασκευών, εκπαιδεύουν αλβανούς πολίτες,

Η αίτηση για **χορήγηση άδειας εργασίας** σε αλλοδαπούς πολίτες πραγματοποιείται προς την αρμόδια τοπική Αρχή, ή στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Θεμάτων, σύμφωνα με τον νόμο 8492/1999 και την υπ' αριθ. 680/1995 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

8.5.9.1 Άδεια παραμονής για εργασία στην Αλβανία, αλλοδαπού

Για τη χορήγηση **άδειας παραμονής**, απαιτείται να υποβληθεί σχετική αίτηση στην κατά τόπο αρμόδια Αρχή «για τη φύλαξη συνόρων και την μετανάστευση» της Γενικής Διεύθυνσης Αστυνομίας του Υπουργείου Εσωτερικών της Αλβανίας, σύμφωνα με τον νόμο 9959/2008, η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα πιστοποιητικά.

(α) αίτηση όπου θα αναφέρονται οι λόγοι της παραμονής στην Αλβανία, καθώς και η ακριβής

- διεύθυνση κατοικίας στην Αλβανία, του αιτούντος
- (β) Το διαβατήριο εισόδου του αιτούντος στην Αλβανία,
 - (γ) Φωτοαντίγραφο διαβατηρίου, επικυρωμένο από δημόσια Αρχή ή Συμβολαιογράφο,
 - (δ) Επικυρωμένο από δημόσια Αρχή ή Συμβολαιογράφο, φωτοαντίγραφο της άδειας θεωρήσεως εισόδου (visa) στην Αλβανία ή της άδειας παραμονής, εάν υπάρχει.
 - (ε) Πιστοποιητικό Ποινικού Μητρώου, όχι παλαιότερο των τριών μηνών, από την αρμόδια Αρχή της χώρας προέλευσης το οποίο θα πρέπει να έχει θεωρηθεί από το αλβανικό Προξενείο το οποίο χορήγησε τη θεώρηση εισόδου (visa) στην Αλβανία και από τη Διεύθυνση «Νομικών Συμβουλών και Διεθνών Συμφωνιών» του Υπουργείου Εξωτερικών της Αλβανίας ή apostille εάν ο αιτών προέρχεται από χώρα που έχει υπογράψει σχετικό μνημόνιο με την Αλβανία.
 - (στ) Πιστοποιητικό Υγείας, το οποίο εάν εκδοθεί από Αρχή εκτός Αλβανίας, θα πρέπει να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στην αλβανική γλώσσα.
 - (ζ) Δύο φωτογραφίες διαβατηρίου
 - (η) Πιστοποιητικό από τον εργοδότη και σύμβαση εργασίας
 - (θ) Πιστοποιητικό/α όπου να βεβαιώνεται η οικονομική κατάσταση του αιτούντος (πχ. Επικυρωμένα αντίγραφα πιστοποιητικών άσκησης οικονομικής δραστηριότητας όπως ΑΦΜ, άδεια εργασίας κτλ)
 - (ι) Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης επίσημα μεταφρασμένο και θεωρημένο
 - (κ) Συμβόλαιο ενοικίασης της κατοικίας του αιτούντος
 - (λ) Βεβαίωση από το προξενικό Γραφείο της χώρας προέλευσης ή από το Αστυνομικό Τμήμα

8.5.9.2 Άδεια παραμονής για αλλοδαπό Διευθυντή αλβανικής εταιρείας

Σε περίπτωση που ο αλλοδαπός εργαζόμενος ασκεί καθήκοντα Διευθυντή ή αντιπροσώπου αλλοδαπής εταιρείας, θα πρέπει να διαθέτει **άδεια παραμονής στην Αλβανία**, καθώς και **«άδεια εργασίας τύπου Β΄**», η οποία χορηγείται στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 37 του ν. 8492/27.05.1999.

Για την **χορήγηση άδειας εργασίας τύπου Β΄**, ο εργοδότης θα πρέπει να υποβάλλει σχετική αίτηση στο κατά τόπον αρμόδιο Γραφείο Εργασίας. Σε περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει άδεια παραμονής στην Αλβανία, η αίτηση για χορήγηση «άδειας εργασίας τύπου Β΄» υποβάλλεται από τον εργοδότη, στην Διεύθυνση Πολιτικής Μετανάστευσης του Υπουργείου Εργασίας, αφού προηγουμένως έχει ικανοποιηθεί το αίτημα χορήγησης άδειας θεωρήσεως εισόδου (visa) για εργασία στην Αλβανία, για το φυσικό πρόσωπο το οποίο πρόκειται να αναλάβει καθήκοντα Διευθυντή σε αλβανική εταιρεία.

Η αίτηση **για χορήγηση άδειας θεωρήσεως εισόδου (visa)** στην Αλβανία, υποβάλλεται στο προξενείο της Αλβανίας, στην χώρα στην οποία κατοικεί το φυσικό πρόσωπο που πρόκειται να αναλάβει καθήκοντα Διευθυντή.

Η «άδεια εργασίας τύπου Β΄» χορηγείται στο φυσικό πρόσωπο, για χρονικό διάστημα έως και ένα έτος, για συγκεκριμένη εργασία (περιγραφή έργου) στο πλαίσιο συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Η περίοδος ισχύος της «άδειας

εργασίας τύπου Β΄», δεν μπορεί να ξεπερνά το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στη σύμβαση εργασίας, ενώ είναι δυνατή η ετήσια ανανέωση, εάν οι αρχικές συνθήκες εργασίας δεν έχουν αλλάξει.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την χορήγηση «άδειας εργασίας τύπου Β», είναι:

(α) Συμπλήρωση του εντύπου αίτησης το οποίο χορηγούν τα κατά τόπον αρμόδια Γραφεία Εργασίας.

(β) Αντίγραφο της σύμβασης εργασίας υπογεγραμμένη από τον εργοδότη και από τον εργαζόμενο

(γ) Αντίγραφο πιστοποιητικού εγγραφής της αλβανικής εταιρείας, στο Εθνικό Κέντρο Εγγραφής Επιχειρήσεων

(δ) Επικυρωμένο από δημόσια Αρχή ή Συμβολαιογράφο, φωτοαντίγραφο της άδειας θεωρήσεως εισόδου (visa) στην Αλβανία ή της άδειας παραμονής, εάν υπάρχει.

(ε) Πιστοποιητικό Ποινικού Μητρώου το οποίο εάν εκδοθεί από Αρχή εκτός Αλβανίας, θα πρέπει να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στην αλβανική γλώσσα.

(στ) Πιστοποιητικό Υγείας, το οποίο εάν εκδοθεί από Αρχή εκτός Αλβανίας, θα πρέπει να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στην αλβανική γλώσσα.

(ζ) Τέσσερις φωτογραφίες διαβατηρίου

(η) Αντίγραφο προηγούμενης άδειας εργασίας, εάν υπάρχει

(θ) Βεβαίωση ότι η εταιρεία έχει εκπληρώσει τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις προς την Δημοτική Αρχή στην οποία υπάγεται

(ι) Βεβαίωση εκπλήρωσης των ασφαλιστικών υποχρεώσεων και των υποχρεώσεων καταβολής ασφαλίσεων για τον τομέα Υγείας, προς τον αρμόδιο Ασφαλιστικό Οργανισμό

(κ) Παράβολο ύψους 3.000 Λέκ

Περισσότερες πληροφορίες για τη Διεύθυνση Πολιτικής Μετανάστευσης του Υπουργείου Εργασίας παρέχονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση Kontakt@mpcs.gov.al

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: Χρήσιμες Πληροφορίες και Διευθύνσεις

9. Χρήσιμες πληροφορίες – Χρήσιμες Διευθύνσεις

9.1. Γλώσσα συναλλαγών

Επίσημη γλώσσα της χώρας είναι η Αλβανική ωστόσο στις συναλλαγές και σε υποθέσεις οικονομικού και εμπορικού χαρακτήρα γίνεται συστηματική χρήση της Αγγλικής, της Ιταλικής και της Ελληνικής γλώσσας. Η μίσθωση μεταφραστικών υπηρεσιών κυμαίνεται από 80 έως 120 Ευρώ ημερησίως ανά άτομο.

9.2 Ωράριο δημοσίων υπηρεσιών και καταστημάτων- Επίσημες αργίες

Επίσημες αργίες	Στην Αλβανία
Νέο Έτος	1 και 2 Ιανουαρίου
Πρώτη ημέρα	14 Μαρτίου
Γιορτή των	22 Μαρτίου
Πάσχα Καθολικής	23 Μαρτίου
Πάσχα ορθόδοξης	27 Μαρτίου
Γιορτή της Εργασίας	1 Μαΐου
Μπαιράμι (Τέλος Ραμαζανίου)	30 Σεπτεμβρίου
Γενέθλια Μητέρας	19 Οκτωβρίου
Εθνική εορτή	26 Νοεμβρίου
Ημέρα της	29 Νοεμβρίου
Μπαιράμι	8 Δεκεμβρίου
Χριστούγεννα	25 Δεκεμβρίου

Οι **δημόσιες υπηρεσίες**, λειτουργούν από 08.00.00 πρωινής, μέχρι 16.30 .30 απογευματινής, από Δευτέρα ρα μέχρι και Πέμπτη, πλην επίσημων αργιών, ενώ την ην Παρασκευή το ωράριο λειτουργιών δημοσίων υπηρεσιών, είναι από 08.00 πρωινής μέχρι και 14 απογευματινής.

Το ωράριο των **εμπορικών Τραπεζών**, είναι από 08.30 πρωινής με και 16.30 απογευματινής, από Δευτέρα μέχρι και Πέμπτη, πλην επίσημων αργιών, ενώ την Παρασκευή οι εμπορικές τράπεζες λειτουργούν μέχρι 14.00 απογευματινή ώρα.

Το ωράριο των **εμπορικών καταστημάτων** είναι από 08.30 πρωινής, μέχρι και 20.00 απογευματινής, καθημερινά πλην Κυριακής και επίσημων αργιών, ενώ τα πολυκαταστήματα παραμένουν σε λειτουργία μέχρι της 22.00 η ώρα. Ωστόσο, πολλά καταστήματα λειτουργούν και τις Κυριακές, ενώ ορισμένα καταστήματα της αλυσίδας super market EUROMAX παρέχουν τις υπηρεσίες τους όλο το 24ώρο.

Η Αλβανία έχει μία ώρα διαφορά με την Ελλάδα (**GMT +1**)

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αν μία αργία συμπίσει ημέρα Σάββατο ή Κυριακή, τότε η αργία μεταφέρεται αυτομάτως στην επόμενη Δευτέρα. Η περίοδος από 15 Ιουλίου μέχρι και 31 Αυγούστου, χαρακτηρίζεται **περίοδος διακοπών** αφού η πλειοψηφία των εργαζόμενων κάνει χρήση του δικαιώματος αδείας αυτό το χρονικό διάστημα,, ωστόσο περίοδος διακοπών θεωρείται και το δεύτερο δεκαπενθήμερο Δεκεμβρίου.

9.3.Συνάλλαγμα

Το **αλβανικό νόμισμα** ΛΕΚ (Albanian Lek. ALL), δεν είναι μετατρέψιμο σε ξένο συνάλλαγμα στο εξωτερικό. Η μέση ετήσια ισοτιμία του Ευρώ, για το έτος 2009, κυμάνθηκε στα 137 Λεκ (1 Ευρώ = 137 Λεκ). Γραφεία αγοράς συναλλάγματος υπάρχουν σχεδόν σε κάθε σημείο της πόλης των Τιράνων, ενώ παράνομες ανταλλαγές συναλλάγματος πραγματοποιούνται

σπανίως, κυρίως στην πόλη του Δυρραχίου. Οι συναλλαγές με πιστωτικές κάρτες, είναι γενικά αποδεκτές, ωστόσο δεν συνηθίζονται, ιδίως στα μικρού και μεσαίου μεγέθους καταστήματα, αφού η αλβανική οικονομία παραμένει “οικονομία ρευστών” (cash economy)

9.4. Μετακινήσεις-Μεταφορές

Οι μετακινήσεις στην Αλβανία, πραγματοποιούνται κυρίως οδικώς, αφού το σιδηροδρομικό δίκτυο είναι απαρχαιωμένο. Τα δημόσια μέσα μεταφοράς (κυρίως λεωφορεία) δεν είναι αξιόπιστα. Οι μετακινήσεις πραγματοποιούνται κυρίως με μισθωμένα οχήματα (taxi) των οποίων το κόστος μετάβασης εντός των Τιράνων κυμαίνεται από 3 έως 7 Ευρώ. Η μίσθωση των οχημάτων πραγματοποιείται στον δρόμο, σε οποιοδήποτε σημείο της πόλης, ωστόσο υπάρχουν και εταιρείες οι οποίες προσφέρουν τις υπηρεσίες τους μέσω τηλεφωνικών κρατήσεων. Τα τηλέφωνα ορισμένων από αυτές τις εταιρείες παρατίθενται στον κατωτέρω πίνακα.

Εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων	Η διαδρομή από το αεροδρόμιο στο κέντρο της πόλης των Τιράνων, διαρκεί περίπου 30 λεπτά και κοστίζει 20 Ευρώ με μισθωμένο όχημα (taxi). Η μίσθωση οχήματος με οδηγό κυμαίνεται από 70 έως 90 Ευρώ ημερησίως. Η διαδρομή προς τις άλλες πόλεις κυμαίνεται από 18 έως 30 Ευρώ. Η μίσθωση για μία ημέρα για μετάβαση και επιστροφή στο Αργυρόκαστρο, στην Κορυτσά, στην Σκόδρα, στον Αυλώνα, κυμαίνεται από 90 έως 120 Ευρώ
AVIS: Τηλέφωνο: 00355 4 23 50 11 Τηλ-τυπία: 00355 4 23 50 24 Κινητό: 00355 68 20 23 280	
HERTZ: Τηλέφωνο: 00355 4 25 50 28 Τηλ-τυπία: 00355 4 23 51 09	
EUROPCAR: Τηλέφωνο: 00355 4 24 61 92 Τηλ-τυπία: 00355 4 22 78 88	
Τηλέφωνα Ραδιοταξί	
+ 355 4 2355555 +355 4 2259999 +355 4 2244444 +355 4 2377777 +355 4 2358888	

Η οδική επικοινωνία με την Ελλάδα, πραγματοποιείται από τα σημεία εισόδου της Κακαβιάς και της Κρυσταλοπηγής. Ο χρόνος μεταβασης από Θεσσαλονίκη ή Ιωάννινα για Τίρανα, είναι πέντε (5) με έξι (6) ώρες περίπου, ενώ η διαδρομή Αθήνα – Τίρανα κυμαίνεται από ένδεκα (11) μέχρι δεκατρείς (13) ώρες.

9.5. Τηλεπικοινωνίες – Ταχυδρομικές υπηρεσίες

Για να επικοινωνήσετε τηλεφωνικώς από Ελλάδα το διεθνές πρόθεμα της χώρας είναι +355 το οποίο ακολουθείται από πρόθεμα της πόλης.

Χρήσιμοι τηλεφωνικοί αριθμοί		Προθέματα αλβανικών πόλεων	
Γενικές πληροφορίες	124	Τίρανα	4
Άμεση Δράση	+ 355 4 2366826 +355 4 2224445 +355 4 2223322	Δυρράχιο	5
Οδική Βοήθεια	+ 355 4 2234872 + 355 4 2363423	Σκόδρα	
Radio Taxi	+ 355 4 2355555 +355 4 2259999 +355 4 2244444 +355 4 2377777 +355 4 2358888	Κορυτσά	82
Διεθνής αερολιμένας (Rinas)	+ 355 4 2375342 + 355 4 2223938	Αργυρόκαστρο	
Γενική Διεύθυνση Τελωνείων	+355 4 243920 +355 4 243921 +355 4 269138	Αυλώνα	
Διεύθυνση τελωνείων Τιράνων	+355 4 356145	Ελμπασάν,	
Πρώτες Βοήθειες	+ 355 4 2222235 + 355 4 2253364 + 355 4 2253365	Φιέρι	
Πυροσβεστική	+ 355 4 2222222		

Το ευρυζωνικό δίκτυο δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο, ωστόσο στα σημαντικότερα ξενοδοχεία και σε ορισμένα εστιατόρια και καφετέριες υπάρχει η δυνατότητα ασύρματης σύνδεσης με το διαδίκτυο (wireless LAN, και Wi-Fi).

Στην Αλβανία δραστηριοποιούνται

Τρεις εταιρείες παροχής υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, η AMC του ομίλου της Cosmote, η Vodafone μετά την εξαγορά της Ranafon, ως παράρτημα της Vodafone στην Ελλάδα, και από το τέλος του 2007 η τουρκικών συμφερόντων Eagle mobile.

Στην Αλβανία τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας δεν υποστηρίζουν υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας 3ης Γενιάς αφού δεν υφίσταται 3G δίκτυο. Το υπάρχον δίκτυο GSM υποστηρίζει πλήρως τις υπηρεσίες περιαγωγής που προσφέρουν οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα.

DHL : Τηλ. +355 4 2328 16
Φαξ. +355 4 257294

FEDEX: Τηλ. +355 4 25 32 03
Φαξ. +355 4 2536 30

TNT: Τηλ. +355 4 22 34914
Φαξ. +355 4 2235419

ACS: Τηλ. +355 84 267314
Φαξ. +355 84 267314

UPS: Τηλ. +355 4 2259742
Φαξ. +355 4 2259743

EMS: Τηλ. +355 4 25 32 03
Φαξ. +355 4 2536 30

Τα **αλβανικά ταχυδρομεία** είναι αξιόπιστα, ωστόσο η παροχή υπηρεσιών χαρακτηρίζεται από απαρχαιωμένο σύστημα διοίκησης και γραφειοκρατία. Οι κυριότερες εταιρείες (courier) ταχυταχυδρομείων είναι η DHL και η FEDEX. Τα τηλέφωνα επικοινωνίας, παρατίθενται παραπλεύρως.

9.6. Χρήσιμες Διευθύνσεις

9.6.1. Ελληνικές Υπηρεσίες στην Αλβανία

Ελληνική Πρεσβεία στα Τίρανα

Οδός «Frederik Shiroka», αρ.3

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2274 668-70, Φαξ +355 4 2234 140

E-mail gremb.tir@mfa.gr, www.greekembassy.al

Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Οδός «Deshmoret e 4 Shkurtit», αρ. 5

Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2228 980, 2247 323 Φαξ 2228 979
E-mail ecocom-tirana@mfa.gr

Ελληνικό Προξενείο στα Τίρανα

Οδός «Frederik Shiroka», αρ.3
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2274 644-5, Φαξ +355 4 2234 443/2234 140

Γενικό Προξενείο Αργυροκάστρου

+355 842 63804 & 63091 & 62010 Φαξ 62011
E-mail grgencon@mfa.gr

Γενικό Προξενείο Κορυτσάς

+355 822 52888 & 52889 Φαξ 45052
E-mail grgencon.kor@mfa.gr

Γραφείο Τύπου

Οδός «Frederik Shiroka», αρ.3
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2274 668-70, Φαξ +355 4 2234 140
E-mail gremb.tir@mfa.gr , www.greekembassy.al

9.6.2 Δημόσιες Υπηρεσίες της Αλβανίας

Υπουργικό Συμβούλιο

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit»
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2274448 / 2277444
www.keshilliministrave.al

Υπουργείο Ολοκλήρωσης και Ευρωπαϊκής Ενσωμάτωσης

Οδός «Lek Dukagjini» Αρ.3
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2228645

Υπουργείο Οικονομικών

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit»
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2267654 / 2226002

Υπουργείο Εξωτερικών

Λεωφόρος «Zhan D' Ark», Αρ. 6
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2364090 / 2362084

Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Ενέργειας

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit», Αρ. 1,
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2223119 / 2223455

Υπουργείο Εσωτερικών

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit»
Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2258625 / 2228167 / 2233544

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit»

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2237816 / 2226865

Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών

Οδός «Durrresi» Αρ. 23

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2234845 / 2226405

Υπουργείο Υγείας

Λεωφόρος «Bajram Curri»

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2376193 / 2364908

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Λεωφόρος «Zogu i Pare»

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2232704 / 2259388

Υπουργείο Δημοσίων Έργων, Μεταφορών και Τηλεπικοινωνιών

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit»

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2234674 / 2232389 / 2222653

Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Προστασίας Καταναλωτών

Πλατεία «Skenderbej» Αρ. 2

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2232796 / 2227924

Υπουργείο Τουρισμού, Πολιτισμού, Νεολαίας και Αθλητισμού

Οδός «Abdi Toptani»

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2222508

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ισότητας

Οδός «Kavaja».

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2233429 / 2228340

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Δασών και Διαχείρισης Υδάτων

Οδός «Durrresi»

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2270623 / 2270630 / 2270621

9.6.3 Αντιπροσωπείες Διεθνών οργανισμών

Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank)

Deshmoret e 4 Shkurtit, Αρ.. 34

Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2240578

www.worldbank.org.al

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF)

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit» Twin Towers, Tower 1
5^{ος} όροφος
Τηλ. +355 4 2280400 E-mail: imf@albmail.com www.imf.org/tirana

Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (EBRD)

Οδός "Abdi Toptani" Torre Drin 4^{ος} Όροφος
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2232898 / 2253099

Πρόγραμμα Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη (UNDP)

«Deshmoret e 4 Shkurtit» Αρ.. 35
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2233122 / 2233148

United States Agency for International Development (USAID)

Οδός «Elbasani». Αρ.. 103 Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2247285

International Finance Corporation (IFC)

«Deshmoret e 4 Shkurtit», Αρ. 34
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2240578

Ακαδημία Επιστημών Αλβανίας

Sheshi Fan Noli Tirane Shqiperi Email : nmati@akad.edu.al <http://www.akad.edu.al> .Tel.: 00355 4 23 03 05 Fax : 00355 4 23 03 05

Εθνικός Οργανισμός Ιδιωτικοποιήσεων

Gjollësha (21 Dhjetori) -Tirane

Rr.Muhamet

Tel. 00355 4 2228123

Γενική Διεύθυνση Κρατικών Αρχείων

Rruga "Jordan Misja", Tirana Tel/Fax:+355 4 22 79 59 email: dpa@albarchive.gov.al

Οργανισμός Δημοσίων Προμηθειών

Bulevardi "Dëshmorët e Kombit", Këshilli i Ministrave Tel. & Fax. 00355 4 23 04 34, Tel. 23 26 52 Email: infoapp@app.gov.al

Οργανισμός Επιστροφής και Αποκατάστασης Ιδιοκτησίας

Bulevardi "Deshmorët e Kombit" Kullat Bijnake, Kulla II Tel. : 00355 4 22 56 984 email: e.cefa@akkp.gov.al

Οργανισμός Εγγραφής Ακίνητης Περιουσίας

Rr: "Jordan Misja", Tirane, Albania Tel +355 4 22 33 713 Fax +355 4 22 34 419

Εθνικό Κέντρο Έγγραφής

Rruga "Papa Gjon Pali i II-të" Nr.3, Kati I Tel: +355 4 250066 Fax: +355 4 255532
Web-Site: www.qkr.gov.al E-mail: info@qkr.gov.al

Εθνικό Κέντρο Έκδοσης Άδειας Λειτουργίας

Rruga "Papa Gjon Pali II" Nr. 3, Kati III, Tiranë Tel: + 355 4 22 29 416
+ 355 4 22 74 499 Fax: + 355 4 22 39 957 E-mail: info@qkl.gov.al

Foreign Investors Of Albania

Tirana Business Center, Suite 20 Tel .: 003554 22 51030 pjsemaan@hotmail.com

ALBINVEST

Blvd. Zhan D' Ark, Nr. 3 Tel.: 00355 4 22 52 886 Fax : 00355 4 22 22341 Email : info@albinvest.gov.al

Γενική Διεύθυνση Πρότυπων

Tel.: 00355 4 224 71 76, 224 71 77 Tel.: 00355 4 22 47177 Email : nati@dps.gov.al
www.dps.gov.al

Γενική Διεύθυνση Πιστοποίησης

Rruga "Mine Peza", Nr. 143/3, 1014 - Tiranë, Shqipëri

Kutia Postare Nr. 98, Tel: +355 (0) 4 222 62 55 Fax: +355 (0) 4 224 71 77
E-mail: info@dps.gov.al Web: www.dps.gov.al

Γ.Δ/ση Μέτρων και Σταθμών

Rruga " Sami Frasheri" Nr.33 Tirane, Albania Tel: 00 355 4 2 233 174
Fax: 00 355 4 2 233 462 E-mail: metrology@dpmk.gov.al

Ινστιτούτο Στατιστικής

Bul. "Zhan D'Ark ", Nr .3 Tirana ALBANIA Tel. : 00355 4 2222411 / Ext. 192
Fax : 00355 4 22 28 300 Email : botim_difuzion@instat.gov.al; marketing@instat.gov.al

Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Ενέργειας

-Δ/ση Ανάπτυξης Βιομηχανικών Πάρκων και Ελευθέρων Περιοχών
-Γ.Δ/ση Οδοποιίας

Authority of Electronic and Postal Communications

Reshit Collaku Street 43, 1001 Tel.: 00355 4 2259 571/22 30939
Email : info@akep.gov.al

Business Advisory Council

Bulevardi Deshmoret e Kombit, Nr.1001, Tirane, ALBANIA
Tel. 00355 4 222245 (199)
Fax: 00355 4 227969
Email: kkb@mete.gov.al
luis.vorfi@mete.gov.al

9.6.4 Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και φορείς εποπτείας

9.6.4.1 Φορείς Εποπτείας

Κεντρική Τράπεζα της Αλβανίας

Πλατεία «Scanderbeg»,Αρ.1 Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2222230 / 2222752 / 2222152
E-mail: public@bankofalbania.org

Albanian Financial Supervisory Authority

Οδός "Perlat Rexhepi", 2^{ος} Οπροφος, Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2247148/ 2250686
E-mail: amf@amf.gov.al

9.6.4.2 Εμπορικές τράπεζες

Alpha Bank, Υποκατάστημα Τιράνων

Λεωφόρος «Zogu i Pare», Αρ.. 47
Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2240478 / 2240479
E-mail: alphabank@interalb.net

National Bank of Greece

Οδός "Durrresi"
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2233623 / 2233624

Tirana Bank (ομίλου Τράπεζας Πειραιώς)

Λεωφόρος «Zogu i Pare», Αρ.. 55/1
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2233441 / 2233443

Emporiki Bank of Greece S.A

Οδός "Kavaja" Αρ.59 Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2258755
E-mail: headoffice@emporiki.com.al

Raiffeisen Bank

Οδός Kavaja. 12όροφη Οικοδομή
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2222669
E-mail: info@raiffeisen.al

Intesa SanPaolo Bank

Οδός Ismail Qemali. Αρ. 27
Τ.Θ 8319
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2276000 / 2248762
E-mail: info@intesasanpaolobank.al

Banka Popullore

Donika Kastrioti, EGT Tower II/1
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2272790
E-mail: info@bpopullore.com

Banka Kombetare Tregtare

Λεωφόρος «Zhan D'Ark»
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2266276 / 2266277 / 2266278

Credins Bank

Οδός Ismail Qemali. Αρ. 21
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2234096 / 2233912

E-mail: info@credins.com

Credit Bank of Albania

Οδός "Perlat Rexhepi"
Al-Kharafi Administrative Building Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 2272168 / 2272166
E-mail: creditcba@icc-al.org

First Investment Bank

Λεωφόρος « Zogu i Pare», Αρ. 64

Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2256423 / 2256424

International Commercial Bank

Οδός «Murat Toptani» Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2237567 / 2237568 E-mail: info@icbank-albania.com

Procredit Bank

Οδός "Sami Frasheri"
Τίρανα, Αλβανία

Τηλ. +355 4 2233958 / 2233496

Union Bank

Bldv. Zogu i Pare (near the Train Station)
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2250653

United Bank of Albania

Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit», Αρ.. 8
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2227408 / 2223873

E-mail: UBA@albaniaonline.net

9.6.4.3 Χρηματιστήρια Αξιών

Tirana Stock Exchange

Οδός "Dora d'Istria". Αρ..2
Τ.Θ. 274/1
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2271849
Email: tseinfo@abcom-al.com

9.6.5. Οικονομικά-Εμπορικά Επιμελητήρια και Ενώσεις

**ΕΛΛΗΝΟ-ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ&ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ**

Φειδίου 6, Τ.Κ. 10678 Αθήνα
Τηλ.: 00355 693591788, 00355 683910389, 00306938137138
Email: eabbeee@in.gr , grealbch@gmail.com

**ΕΛΛΗΝΟ-ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ&ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ**

Rr. "Deshmoret e 4 Shkurtit", Sky Tower, 13 όροφος, Suite 134
Tirana, Albania
Τηλ.: 00355 4 2262618, Fax: 00355 4 2253853
Email: info@gacci.al;

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Rr. Deshmoret e 4 Shkurtit, 13^{ος} όροφος
Τίρανα, Αλβανία
Προσωρινά τηλ: 003554 2265.799, 265.801-803 ,
Fax: 003554 2265.800

ΕΝΩΣΗ ΑΛΒΑΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ (Konfidustria)

Rr. Ismail Qemali, Pallati Fratari Nr. 30
Tirana, ALBANIA
Τηλ: 00355 4 2272290
Fax.: 00355 4 2250269
Email: info@Konfidustria.org.al

ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ

Foreign Investors Association (FIAA)
Themistokli Gërmenj, Κτήριο "Pegasso", 2ος όροφος
(Απέναντι από την Ρουμάνικη Πρεσβεία)
Τίρανα, Αλβανία

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΙΡΑΝΩΝ

Rr. e Kavajes Nr. 6,
Tirana, ALBANIA
Τηλ.: 00355 4 230 284, 682024332 Fax : 227 997
Email: ccitr@abissnet.com.al;

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

Rr. Nacionale 55,
Gjirokaster, ALBANIA
Τηλ./Fax : 00355 846 3707
Email: cciqj@abissnet.com.al;

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Blloku "Demokracia", P.2/6,
Korca, ALBANIA
Τηλ. : 00355 824 2457, Fax : 0824-2457
Email: dhti_korce@yahoo.com

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ

Rr. skenderbej, QBCrystal tower, kutia postare 220,
Durrës, ALBANIA
Τηλ. : 00355 52 24440,22199
Fax : 00355 52 22199
Email: cci1durrës@yahoo.com;

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΣΚΟΔΡΑΣ

Lagj.V. Shanto, Rr.Kinema Verore, 1,
Shkodra, ALBANIA
Τηλ. : 00355 224 3656,2460, Fax : 3656
Email: ccish@abissnet.com.al

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΜΠΑΣΑΝ

Prane Keshillit te Rrethit,
Elbasan, ALBANIA
Τηλ./Fax : 00355 545 5490/2477, Fax : 00355 545 2030
Email: cciel@albmail.com

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΦΙΕΡΙ

Lagj. "Apollonia" Rr. Rauf Nallbani,
Fier, ALBANIA
Τηλ. : 00355 342 3209, Fax : 0342 3209
Email: ccifier@yahoo.com;

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΥΛΩΝΑΣ

Pallati i Kultures,
Vlora, ALBANIA
Τηλ./Fax : 00355 33 25 737
Email: ccivlore@gmail.com;

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΠΕΡΑΤΙΟΥ

Prane Keshillit te Rrethit,
Berat, ALBANIA
Τηλ./Fax : 00355 32 32249
Email: cciberat@yahoo.com;

9.6.6 Επιλογή Ξενοδοχείων

Sheraton Tirana Hotel Πλατεία «Italia»
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. + 355 4 2274707 / 2274711
E-mail: reservations.Tirana@starwoodhotels.com

Rogner Hotel Europapark Λεωφόρος «Deshmoret e Kombit»
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. + 355 4 2235035
E-mail: info@Tirana.rogner.com

President Hotel (Xhako) Οδός «Deshmoret e 4 Shkurtit».
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2259574 / 2259575
E-mail: carlsberg@abissnet.com.al

Tirana International Hotel Πλατεία «Skenderbej»
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. + 355 4 2234185
E-mail: hotel@Tirana-international.com

Grand Hotel Tirana Οδός «Ismail Qemali». Αρ. 11

Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2253219 / 2253220
E-mail: grandhotel@icc-al.org

Diplomat Hotel

Οδός «Muhamet Gjollësha».
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2233151 / 2258468
E-mail: diplomat@icc.al.eu.org

Sky Hotel

Οδός «Rr. Deshmoret e 4 Shkurtit, Sky Tower, Nr.5 ».
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2415995
E-mail: infot@skyhotel-al.com

Green House Hotel

Οδός «Rr. Jul Variboba, Nr. 65 ».
Τίρανα, Αλβανία
Τηλ. +355 4 2222632
E-mail: infot@greenhouse.al

9.6.7 Επιλογή Εστιατορίων

ABA Twenty First	“ABA Business Center” Οδός“Rr. Papa Gjon Pali II” (Δίπλα από την Πρεσβεία της Ιταλίας) Τηλ. +355 69 40 37054
Piazza	Οδός “Ded Gjo Luli”. Τίρανα, Αλβανία Τηλ. +355 4 2230706
Metropolitan	Πλατεία “Italia”, Sheraton Τίρανα, Αλβανία Τηλ. +355 4 2274707
Gloria	Οδός “Qemal Stafa”. Villa Ap. 40 Τίρανα, Αλβανία Τηλ. +355 4 247731 / 222698
Berlin	Οδός “Vaso Pasha”. Ap. 7 Τίρανα, Αλβανία Τηλ. +355 4 2273863
Vinum	Οδός “Qemal Stafa”. Ap. 60 Τίρανα, Αλβανία Τηλ. +355 4 2230822
Sky Club Tower	Οδός “Deshmoret e 4 Shkurtit”. Sky Τίρανα, Αλβανία Τηλ. +355 4 2221666 εσωτ. 143
Casa di Pasta (Taiwan)	Οδός «Deshmoret e 4 Shkurtit». Πάρκο «Rinia» Τίρανα, Αλβανία Τηλ. +355 4 2251175 / 2251179

;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Εμπορικά και Επιχειρηματικά Κέντρα

Α. Επιχειρηματικά Κέντρα

SKY TOWER

Rr.Deshmoret e 4 Shkurtit, Nr.5
Tirane, ALBANIA

Tel. : 00355 4 22 21 666

Email : lanishpk@albaniaonline.net

EUROPEAN TRADE CENTER (ETC)

Blvd Bajram Curri, Tirana, ALBANIA

Tel.: 003554 22 54100

Email: galeriaetc@svilupppocommerciale.it

CENTER TORRE DRINI

Rr.Abdi Toptani, Tirana, ALBANIA

Τηλ. :00355 4 22 35195

00355682036816

G KAM

Rr. e Kavajes, Tirane, ALBANIA

Tel.: 003554 22 74820

Mobile : 00355682069315

CONDOR CENTER

Rr. e Kavajes, Tirane, ALBANIA

Tel.:00355693661250

Email : m.adnand@yahoo.it

TWIN TOWERS

Blvd. Deshmoret e Kombit

Tirane, ALBANIA

Tel.:0035542280300-1

ABA Business Center

Rruga: Leke Dukagjini, Prane Amb. Italiane
Tirane, Shqiperi

Tel: +355 4 45 01700-710-711

Fax: +355 4 224 83 12

Email: info@ababusinesscenter.al

<http://www.ababusinesscenter.al>

ZAYED CENTER

Rr. "Sulejman Delvina", P.O.Box 1533, Tiranë

Tel.: 00355 4 2251 954

Fax : 00355 4 2251 228

Email : zayedbc@albmail.com

EUROBIZNES

Lgj. 14. ish serat Shkozet, Durrës, ALBANIA

Tel.: 00355 575 22 929

Fax : 00355 575 22 928

Mobile : 00355 692020919

Email : euro-busines2006@yahoo.com

VEVE BUSINESS CENTER

Blv. "Zog I", Tiranë

Tel.: 00355 4 2235 052 / 2235 053

BLU STAR

Lgj. Skenderbej, Durrës, ALBANIA

Mobile : 00355 6820 92263

Email : julijana@qtbluestar.com

B. Εμπορικά Κέντρα

CASA ITALIA

Autostrada Tirane-Durres
Tirana, ALBANIA
Mr. CarloAlberto Rossi, Γεν. Μάνατζερ
Tel : 00355 69 20 66850
Fax : 00355 48202746
Tel: +355 4 224 56 56
Fax: +355 4 224 56 57
Email: info@casaitalia.al
Email : rossi@casaitalia.al
<http://www.casaitalia.al/>

EUROPEAN TRADE CENTER (ETC)

Blvd Bajram Curri, Tirana, ALBANIA
Tel.: 003554 2254100
Email: galeriaetc@sviluppoconmerciale.it

PLAZA SHOPING CENTER

Sheshi "Italia", tek Hotel "Sheraton", Tirane
Tel: +3554 2274 683 / 2274 707
Email: reservation.tirana@starwood-hotels.com
www.starwoodhotels.com

G KAM

Rr. e Kavajes, Tirane, ALBANIA
Tel.: 003554 2274820
Mobile : 00355682069315
Email: shyze.biznes@yahoo.com

KRISTAL CENTER

Rr. Frang Bardhi, Tirane, ALBANIA
Tel.: 00355 4 2271885/44 801028
Fax : 00355 43 22216
Email : info@kristalcenter.com
www.edilalit.com.al

CONDOR CENTER

Rr. e Kavajes, Tirane, ALBANIA
Tel.:00355693661250
Email : m.adnand@yahoo.it

QENDRA TREGTARE "UNIVERSI"

Autostrada Tirane- Durres, Tirana, ALBANIA
Tel. : 00355 48 202916, 202922
Tel: +355 4 238 01 00
Fax : 00355 48 202918
Fax: +355 4 238 01 01
Email: office@manetci.com.al
www.euromax.com.al
<http://www.qtu-al.com>

CENTER TORRE DRINI

Rr.Abdi Toptani, Tirana, ALBANIA
Τηλ. :00355 4 23 5195
00355 682036816
Email: investndertim@albmail.com

SHOPPY CENTER

Rr.e Kavajes , Tirana, ALBANIA
Τηλ. :00355 4 22 26909
Mobile : 00355 69 2098128

GALERIA COLI'S

Rr. Ismail Temali, Tirane, ALBANIA
Tel. 003554 2254374

METPOPOL

Rr. Sami Frasheri, Tirane, ALBANIA
Tel.: 00355 4 225887
Fax :00355 4 2236953
Email : office@bybest.adanet.com.al

TWIN TOWERS

Blvd. Deshmoret e Kombit
Tirane, ALBANIA
Tel.:0035542280300-1

CAPITAL SHOPPING CENTER

Parku liqenit artificial (fundi i diges)

Tirane, Shqiperi

Tel: +355 4 232 14 51

Email: superalb@pronet.com.al

ABA Business Center

Rruga: Leke Dukagjini, Prane Amb. Italiane

Tirane, Shqiperi

Tel: +355 4 45 01700-710-711

Fax: +355 4 224 83 12

Email: info@ababusinesscenter.al

<http://www.ababusinesscenter.al>

City Park

Autostrada Tirane - Durres km 12

Tirane, ALBANIA

Tel: +355 4 2340 344

Email: info@cityparkalbania.com

<http://www.cityparkalbania.com>

FLAGSHIP CENTER

Rruga:Skenderbej, Durres, Shqiperi

Tel: +355 52 235 075

Fax: +355 52 238 493

Email: info@flagshipcenter.com

<http://www.flagshipcenter.com/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ(ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ)

Γενικά	
Επίσημη ονομασία της χώρας:	Δημοκρατία της Αλβανίας (Republic of Albania), <i>Εν συντομία</i> : Αλβανία (Εσωτερική ονομασία: Republika e Shqipërisë. <i>Εν συντομία</i> :
Έκταση	28.748 τετρ. χλμ. (27.400 τ. χλμ. ηπειρωτικά εδάφη, 1.350 τ. χλμ. Χωρ. ύδατα,(12 ναυτ. μίλια) Μήκος συνόρων: 717 Χλμ. (Ελλάδα 282 χλμ., ΠΓΔΜ 151 χλμ., Μαυροβούνιο 172 χλμ., Κόσοβο 112 χλμ. Ακτογραμμή:362 χλμ.) 36% Δάση, 24% αγροτικές εκμεταλλεύσεις, 15% βοσκοτόπια, 25% άλλο. 43% πεδινά, 23% βουνά, 34% πλαγιές & λόφοι. Αρδευτική γη, 3.530 τ.χλμ (2003)
Πληθυσμός (Ιούλιος 2005)	3,619,778
Εθνικότητα	Αλβανοί 86% - 97%, Έλληνες 12% - 1%, Άλλοι 2% έως 0,5%
Γλώσσα	Αλβανική (Επίσημη-προερχόμενη από την διάλεκτο Tosk), Ελληνική, Βλαχική, Σλαβικές διάλεκτοι
Πολίτευμα	Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία
Επικρατούσα θρησκεία	Μουσουλμάνοι 60%-70%, Ορθόδοξοι 20%-27%, Καθολικοί 10%-13%
Πρωτεύουσα	Τίρανα (Tirane) 432.652 κάτοικοι (δήμος)
Νόμισμα	Αλβανικό Λέκ (ALL) (Ισοτιμία 2007: 1 Ευρώ = 1 \$ =92,6)
Κωδικοί Χώρας	Διεθνής Κωδικός Τηλεφωνίας: +355 , Κωδικός διαδικτύου: .al
Τοπική ώρα	+1 Greenwich (-1 ώρα με Ελλάδα) Θερινή ώρα: +1ώρα Έναρξη, τελευταία Κυριακή Μαρτίου, λήξη: τελευταία Κυριακή Οκτωβρίου
Πολίτευμα – Διοίκηση	
Σύνταγμα	Ο Θεμελιώδης Χάρτης της Αλβανίας τέθηκε σε ισχύ στις 21 Νοεμβρίου 1998 και αντικατέστησε τα παλαιότερα κείμενα του 1991 και 1994.
Δικαστική Εξουσία	Τα Δικαστικά Όργανα είναι: (α) το Ανώτατο Δικαστήριο (Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος ορίζονται από το Κοινοβούλιο για εννέα έτη, δίχως δυνατότητα επανεκλογής) (β) το Συνταγματικό Δικαστήριο (αποτελείται από εννέα μέλη τα οποία υποδεικνύονται από τον ΠτΔ και εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο.) (γ) Δευτεροβάθμια Δικαστήρια (δ) Περιφερειακά Δικαστήρια
Νομοθετικό Σώμα	Assembly of Kuvendi . Εθνικό Κοινοβούλιο, 140 αντιπροσώπων (100 άμεσα εκλεγόμενοι, 40 με λίστα αναλογικά προς την εκλογική δύναμη των κομμάτων).
Πρόεδρος Δημοκρατίας	Bamir TOPI (από 24 Ιουλίου 2007)

Κυβέρνηση (εκλογές 2005)	Συνασπισμός: Δημοκρατικό Κόμμα (DP), Αγροτικό Κόμμα (Agrare), Κόμμα Ανθρώπινων Δικαιωμάτων
Πρωθυπουργός	Sali BERISHA (από 10 Σεπτεμβρίου 2005)
Υπουργικό Συμβούλιο	Αποτελείται από τους Υπουργούς που προτείνονται από τον Πρωθυπουργό και διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αφού προηγουμένως ο διορισμός τους έχει εγκριθεί από το
Υπουργός Εξωτερικών	Lulzim Basha
Υπουργός Οικονομικών	Ridvan Bode
Υπουργός Οικονομίας, Εμπορίου και Ενέργειας	Genc Ruli
Υπουργός Γεωργίας	Jemin Gjana
Υπουργός Δημοσίων Έργων, Μεταφορών και Τηλεπ/νιών	Lulzim Basha
Υπουργός Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και Ενσωμάτωσης	Majlinda Bregu
Διοικητικά Διαμερίσματα	36 (αλβανικά rrethe)
Νομοί:	12 νομοί(qarqe, ενικό - qark); Berat, Diber, Durres, Elbasan, Fier, Gjirokaster, Korce, Kukes, Lezhe, Shkoder, Tirane, Vlore
Κυριότερες πόλεις (2004)	Vlore (Αυλώνα): 93.402 (δήμος) Durres (Δυρράχιο): 139.979 Elbasan (Ελμπασάν): 98.145 Shkoder (Σκόδρα): 84.364 Korce (Κορυτσά): 60.871 Berat (Μπεράτι): 45.448 Lushnje (Λούσνια): 37.892 Kavaje (Καβάγιε): 29.724 Pogradec (Πόγραδετς): 26.180 Gjirokaster (Αργυρόκαστρο): 23.558 Sarande (Άγιοι Σαράντα): 17.584
Διεθνείς Οργανώσεις στην Αλβανία	Η Αλβανία είναι μέλος των κυριότερων διεθνών οργανισμών. Έχει υπογράψει συμφωνία ελεύθερης κυκλοφορίας προϊόντων με όλες τις χώρες της περιοχής. Η Αλβανία είναι μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) από τον Σεπτέμβριο 2000. Επίσης είναι μέλος των: BSEC, CE, CEI, EAPC, EBRD, FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICt, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (correspondent), ITU, ITUC, MIGA, OIC, OIF, OPCW, OSCE, PFP, SECI, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNOMIG, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO
Δημογραφικά στοιχεία	

Ηλικιακή δομή	0-14 χρονών: 23.6% (άνδρες 447,126/γυναίκες 406,757), 15-64 χρονών: 66.9% (άνδρες 1,239,819/γυναίκες 1,180,720) 65 χρονών και άνω: 9.5% (άνδρες 160,241/γυναίκες 185,115)
Ρυθμός Αύξησης πληθυσμού	0,538% ετησίως (2007)
Προσδόκιμο ζωής	77,96 έτη,(2007), 72 έτη (2000), 71 έτη (1995)
Μέση ηλικία	29,9 έτη (Άνδρες 29,3 Γυναίκες, 30,6)
Ποσοστό γεννήσεων	15/1000
Ποσοστό θανάτων	5,4/1000
Ποσοστό γονιμότητας	2,01 τέκνα / θήλυ
Βρεφική θνησιμότητα	18,62/1000
Ρυθμός μετανάστευσης	-4,41 ανά 1000 κατοίκους
Πληθυσμός στην ύπαιθρο	47%
Ετήσιος ρυθμός αστυφιλίας	1,9%
Αναλφάβητοι (2001)	1,3% (Άνδρες 0,8%, Γυναίκες 1,7%)
Πληθυσμός κάτω από τα όρια της φτώχειας	25% (2004)
Περιβάλλον	
Φυσικές Πηγές	Πετρέλαιο, Φυσικό αέριο, Άνθρακας, Βωξίτης, Χρώμιο, Χαλκός, Σίδηρος, Νικέλιο, αλάτι, Ξυλεία, Υδάτινοι πόροι
Ύδατα	Ανανεώσιμες υδάτινες πηγές Ενέργειας 41,7 κυβ. Χλμ.(2001), Υδάτινα αποθέματα κατάλληλα για αγροτική –βιομηχανική χρήση 1,71 κυβ. χλμ/gard, εκ των οποίων 62% για αγροτική εκμετάλλευση και 11% για βιομηχανική χρήση.
Διεθνείς Συμφωνίες για το περιβάλλον	Έχουν υπογραφεί αλλά δεν έχουν επικυρωθεί οι συμφωνίες για, Biodiversity, Climate Change, Climate Change-Kyoto Protocol, Desertification, Endangered Species, Hazardous Wastes, Law of the Sea, Ozone Layer Protection, Wetlands
Εκπαίδευση (ιδρύματα-φοιτούντες, 2005-2007)	Δαπάνες για εκπαίδευση 2,9% ΑΕΠ (2002)
Νηπιαγωγεία	1.573 – 74.642
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	1.725 – 450.702
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	376 – 138.788
Ανώτερες-Ανώτατες σχολές	10-72.465
Υγεία (έτος 2007)	
Αριθμός νοσοκομείων	51
Αριθμός κλινών	9.284

Αριθμός περιθαλπομένων	272.402
Ιατροί ανά 100.000 κατ.	119
Νοσηλευτικό προσωπικό ανά 100.000 κατ.	358
Μεταφορές	
Αερομεταφορές	Αερολιμένες οκτώ (8), εκ των οποίων τρεις (3) για διεθνείς πτήσεις (μήκος διαδρόμου 2,4 Χλμ. – 3 Χλμ.). (Ωστόσο λειτουργεί μόνο ο αερολιμένας Τιράνων) Ελικοδρόμια 1
Οδικό δίκτυο	18.000 χλμ (εκ των οποίων 7.020 επιστρωμένοι)
Σιδηροδρομικό δίκτυο	447 χλμ.
Πλωτοί οδοί	43 χλμ.
Θαλάσσιες μεταφορές	Αριθμός σκαφών: 24 (εκ των οποίων 22 cargo) Εγγεγραμμένα σε άλλες χώρες: 2(Παναμά) Ξένης ιδιοκτησίας: 1 (Τουρκία) Λιμάνια: Durres, Sarande, Shengjin, Vlore
Αγωγοί	Αγωγοί μεταφοράς αερίου 339 χλμ (δίκτυο απαρχαιωμένο) Αγωγοί μεταφοράς Πετρελαίου 207 χλμ
Διαβίωση	
Συνδρομητές σταθερής τηλεφωνίας	353.600 (2005), 212.870 (2002), 114.784 (1998).
Συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας	2,3 εκ.(2007), 1.350.000 (2004), 350.000 (2000)
Αριθμός χρηστών διαδικτύου	471.200 (2006)
Αριθμός παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs)	10 (2001), Κωδικός χώρας στο διαδύκτιο: .al
Αριθμός Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (2005)	<u>Τηλεοπτικοί Σταθμοί</u> : 67 (3 εθν. Εμβέλειας, 62 τοπικοί, 2 καλωδ) <u>Ραδιοφωνικοί σταθμοί</u> : AM 13, FM 46, SW 1
Οχήματα ανά 1000 κατοίκους	Αυτοκίνητα 61 (2000: 30)
Αριθμός νέων οικοδομών (2007)	Κατοικίες 881, ξενοδοχεία 11, εμπορικά κτήρια 343, βιομηχανικά κτήρια 54, άλλα κτήρια 152 (σύνολο 2004: 1.441 σύνολο 2002: 2.698).

Βασικά οικονομικά Στοιχεία	Έτος 2008
ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές Ετήσιος Ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ Κατά Κεφαλήν Εισόδημα Κατανομή ΑΕΠ	1,019 δις Λεκ ή 10,19 δις \$ (Δολ/Λεκ=93,5) (παραοικονομία 60%ΑΕΠ) +6% (σε σταθερές τιμές) 3.360 \$ Βιομηχανία 20% Υπηρεσίες 60% Πρωτογενής τομέας 20%
Δημόσιο χρέος Ανεργία Εργατικό Δυναμικό	37,7% ΑΕΠ 13,2% 1,1 εκ. (71% του ανδρικού πληθυσμού και 50% του γυναικείου)
Ρυθμός μεταβολής δείκτη τιμών καταναλωτή Επενδύσεις Διάθρωση τομέων της οικονομίας	(58% αγρ. τομέα, 15% Μεταποίηση, 27% Υπηρεσίες) 2,9% 22,8% του ΑΕΠ Βιομηχανία 17% ΑΕΠ, Γεωργία 14% ΑΕΠ, Κατασκευές 21% ΑΕΠ,
Ελληνικές Εξαγωγές στην Αλβανία Αλβανικές Εξαγωγές στην Ελλάδα	Μεταφορές 8% ΑΕΠ, Λοιπές Υπηρεσίες 40% ΑΕΠ 474,789 εκ. Ευρώ 64,962 εκ. Ευρώ
Κυριότερα βιομηχανικά προϊόντα	Επεξεργασμένα τρόφιμα, υφάσματα /ενδύματα, πετρέλαιο, τσιμέντο, χημικά, μεταλλεύματα, υδροηλεκτρική παραγωγή ηλεκτρισμού
Κυριότερα αγροτικά προϊόντα	Σιτάρι, Καλαμπόκι, Πατάτες, Λαχανικά, Φρούτα, Ζαχαρότευτλα,
<i>Κατανάλωση</i>	
Κατανομή Κατανάλωσης (2004)	Χαμηλότερο 10%: 3,4% Υψηλότερο 10%: 24,4% Συντελεστής Gini: 26,7
Ρυθμός μεταβολής δείκτη τιμών καταναλωτή	0,0%
<i>Κρατικός προϋπολογισμός</i>	
Έσοδα: Δαπάνες Δημόσιο έλλειμμα Δημόσιο χρέος Δαπάνες για Άμυνα Δαπάνες για Εκπαίδευση Δημοσιονομικό έτος	25,7 δις \$ 29,1 δις \$ -3,4% ΑΕΠ 37,7% του ΑΕΠ 1,49% ΑΕΠ (2005) 2,8% ΑΕΠ Ταυτίζεται με το ημερολογιακό έτος
<i>Εξωτερικό εμπόριο</i>	

Εμπορικό ισοζύγιο	- 3.126 εκ. \$
Εξαγωγές	1077 εκ. \$
Εισαγωγές	4203 εκ. \$
Κυριότερες χώρες εξαγωγής	Ιταλία 72%, Ελλάδα 8,8% Κίνα 2,7%
Κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα	Ενδύματα, υφάσματα, άσφαλτος, μέταλλα, πετρέλαιο, λαχανικά , φρούτα , καπνά
Κυριότερες χώρες εισαγωγής	Ιταλία 27,6%, Ελλάδα 14,8%, Τουρκία 7,4%, Κίνα 6,8%, Γερμανία 5,6%, Ελβετία 5%, Ρωσία 4,2%
Κυριότερα προϊόντα εισαγωγής	Μηχανές και μηχ/κος εξοπλισμός, τρόφιμα, υφάσματα, χημικά
Ελληνικές Εξαγωγές στην Αλβανία	474,789 εκ. Ευρώ
Αποθεματικά σε συνάλλαγμα και χρυσό.	2,4 δίσ USD
Εξωτερικό Χρέος	15,7% του ΑΕΠ
Αναπτυξιακή Βοήθεια (ODA)	4,06 εκ. USD
<i>Ενέργεια</i>	
Παραγωγή πετρελαίου	6,425 bbl/day
Κατανάλωση πετρελαίου	30.900 bbl/day
Εισαγωγές πετρελαίου	24.860 bbl/day
Εξαγωγές πετρελαίου	748,9 bbl/day
Αποθέματα πετρελαίου	199,1 εκ. bbl
Παραγωγή φυσικού αερίου	30 εκ. κ.μ.
Κατανάλωση φυσικού αερίου	30 εκ. κ.μ.
Εισαγωγές φυσικού αερίου	0
Εξαγωγές φυσικού αερίου	0
Αποθέματα φυσικού αερίου	849,5 εκ. κ.μ.
Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας	2,892 δισ KWh
Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας	3,607 δισ KWh
Παραγωγή Ηλεκτρισμού ανά πηγή	Καύση αργού πετρελαίου: 2,9% Υδροηλεκτρικά εργοστάσια: 97,1%